

iffet kahramanları

MUSA HÛB

İffet Kahramanları

Musa Hûb

İffet Kahramanları

Musa Hûb

İFFET KAHRAMANLARI

Editör
Ali BUDAK - Ömer ÇETİNKAYA

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-975-278-411-6

Yayın Numarası
537

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 274 22 15
Mart 2011

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Işık Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.isikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ÜMMET-İ MUHAMMED TARİHİNDE
İFFET YİĞİTLERİ

BEŞİNCİ BÖLÜM
MODERN ÇAĞLARDA İFFET ŞEHSUVARLARI

ÖNSÖZ

Fıtrî Hayâ Hissi, Aklî İffet İradesi ve İrâdî Hayâ Melekesi

Gökler ötesinden dünyaya halifetullah vazifesiyle indirilmiş bulunan insanoğlu için yeryüzündeki en büyük imtihan, kendi nefsinde karşı cinsle imtihanı; genel manada erkeğin kadınla, kadının da erkekle iffet imtihanı; özel manada mahiyet-i insâniyedeki kuvveler itibariyle ise şehvet kuvvetinin iffetle, iffet kudretinin de şehvetle imtihanıdır denebilir.

İnsanı fuhşiyât denilen cinsî günahlardan alıkoyan iki dâhilî, iki de hâricî muhafız vardır. İnsanın mahiyetindeki dâhilî muhafızlar, fıtrî hayâ hissi ve aklî iffet iradesidir. Hâricî muhafızlar ise, ailevî mahremiyet kalesidir ve ictimâî iffet mecburiyetidir, mahfûziyetidir. Şimdi bunları biraz açalım:

Hayâ hissi fıtrîdir, doğuştandır. İffet iradesi ise aklîdir, sonradan doğar.

İnsan hayâ hissi ile yaratılır; o bakımdan ergenlik veya önergenlik çağlarına kadar utanması fıtrîdir, çünkü fıtratının gereğidir.. tabiidir, zira tabiatının icabıdır.. aynı şekilde günahlardan uzak durması da gâlibiyetle fıtrîdir, tabiîdir, insiyâkîdir, gayr-i iradîdir ve dolayısıyla da gayet derecede kolaydır; çocukların

utangaçlığındaki doğallık, kolaylık ve güzellik bundandır. Bu doğal soğukluk, onları günahlardan uzakta tutar.

Büluğ çağıyla birlikte ise gizli şehvet hissi açığa çıkar; bu güç, kendi zevklerini tatmin için biyolojik bedenin eliyle ruhsal vücudu da baskısı altına almaya çalışır ve cismânî hazlarına erebilmek için onu birtakım ifrat ve tefritlere zorlar. Bu noktada fıtrî hayâ hissi şehvet kuvvesinin önüne çıkar ve onu kontrol altına almaya çalışır.

Bir tahrik karşısında fıtrî şehvet kuvvesi ile fıtrî hayâ hissi karşılıklı mücadele ederler. Bu mücadelenin içinden yepyeni bir irade doğar, iffet iradesi veya iradî iffet! Eğer kişinin hayâ hissi, daha önce dinî, ahlâkî ve terbiyevî değerlerle beslenmiş ve de hiç yaralanıp berelenmemiş ise böyle bir mahiyet-i insaniyeden ortaya çıkan bu iffet iradesi, şehvet kuvvesiyle tutuştuğu kavgayı muhtemelen kazanır, kazanması da kuvvetle beklenir.

Kaldı ki çoğu zaman Allah'ın Hayiyy isminden bir bürhân-ı rubûbiyet ve âyet-i hafîziyet, iffet imtihanında darda kalmış mü'minin imdadına yetişir, gönül gözüne gözükür ve onu muhafaza adına uyarır, uyandırır. Uyandığı halde nefsine mağlub olan talihsizlerin sayısı da az değildir. Çünkü şehvet hissi galeyâna gelince akıl zâil olur, iradeyi tutkunun elinden çekip almak müşkil olur. Eâzenallâh…

Fıtrî hayâ hissinin ve aklî iffet iradesinin bütün karşı koymalarına rağmen, şehvet kuvvesi galebe çalıp da birtakım cinsî günahlara girilir ve girilmeye devam edilirse, zamanla fıtratta hayâ hissi güç kaybına uğrar, zayıflar, zayıflar ve derken bir gün bitkisel hayata girer veya ölüm döşeğine kadar düşer. Bitkisel hayata düşmüş bir hayâ hissinin yeniden dirilmesi düşük bir ihtimal olsa da tamamen ümitsiz bir vak'a da değildir.

Fakat fıtrî hayâ hissi ölmüşse geriye çok büyük bir fazilet vasıtası hilkat harikasını kaybetmiş mefkûd ve mecrûh bir insan kalmış olur. Vakıa bu insan için de her şey bütün bütün bitmiş değildir. Taşlardan su çıkaran ve ölüleri dirilten Hayy ü Muhyî

Hazretleri, dilerse ve hikmeti de iktiza ederse, gönül mezarlıklarında medfun nice hayâ cenazelerine hayat verebilir. Hayy ismi Hayiyy burcunda tülû' edebilir. Bu mümkindir, ancak ne kadar az mümkinü'l-vukû'dur, bilenler bilir.

Fıtrî hayâ hissi ölmüş bir insan, yürekten isterse yine tövbe edebilir ve daha önce işliyor olduğu cinsî günahları terk edebilir; fakat bunun için daha evvel sahip olduğu fıtrî muhafızı, tabiî yardımcısı "hayâ hissi"ni yanında ve içinde bulamayacaktır. Bulamayacağı için de artık bundan sonra bütün iş irade gücüne kalacaktır! "Fıtrî hayâ hissi"nin kolaylığının yerini "aklî iffet iradesi"nin çetin mücadelesi alacaktır.

Ailevî mahremiyet terbiyesi ve ictimâî iffet eğitiminden geçerek güçlenen hayâ hissi, şeytanın tahrik ettiği nefs-i emmârenin dizginlerini elinde tutabilecek bir irade gücüne ulaşır, iradî iffet elbisesini giyer ve zinanın her türlü ateşine karşı direnir, yanmaz, yakılmaz; yangınların ve yanmışların kabristanı olan ateş yurdu Cehennem'e girdirecek cinsî cürümler işlemez.

Hayatın içinde yıllar yılı bir çeşit uygulamalı iffet eğitiminden geçen hayâ hissi, kendi iffet iradesine kavuşur ve olabildiğine kuvvet bulur, iktidar ve dirayet kazanır. Aklî iffet iradesi ise dinî, ferdî, ailevî, ictimâî, ahlâkî sebepleri doğru muhakeme ile isabetli karardan doğar, istikrarla korunur ve zina zeminlerine yaklaşmama duyarlılığıyla sahibini koruyarak berdevam olur; öyle ki bir müddet sonra melekeye dönüşür, "iradî hayâ melekesi"ne. Çünkü sergilene sergilene sonradan melekeye dönüşen iffet duruşu, çocuktaki fıtrî hayâ kıvamına yakın bir "iradî hayâ melekesi" halinde arz-ı dîdâr eder.

Hâsıl-ı kelam: Namuslu hayat, üç merhaleli güzergâhtan ilerler; "fıtrî hayâ hissi, aklî iffet iradesi ve iradî hayâ melekesi" üzerinden. Madem ki insan için imtihanların en çetini şehevî ibtilâdır, -kuş diliyle- "cinsel sınav"dır. İnsan, şehvet kuvvesine hayâ duygusuyla karşı koyar, koyabilir; eğer hayâ hissi yetmezse,

bu kez de iffet iradesiyle karşı koyar, koyabilir; şayet bu da yetmezse, cebr-i lutfî iffet kalesine sığınarak kendini korur, koruyabilir. Sorumlu kişiler de onları ailevî mahremiyet kalesi ve ictimâî mecburiyet dairesi içine alarak fuhşiyattan muhafaza ederler, etmelidirler ve etmeyi bilmelidirler.

Bir insan için en büyük zaafla imtihan, aynı zamanda en büyük makama davetiyedir. Zaafıyla imtihanda muvaffak olanlar, istidat ve kabiliyetlerinin ulaşabileceği en yüksek velayet makamlarına urûç edebilirler. Karşı cinse ziyade arzusu olan bir insanın bu fıtrî şehvetiyle mücadelesi, onu normal ibadet ü tââtiyle ulaşamayacağı yüce manevî rütbelere yükseltebilir.

Karşı cinse şiddetli meylin bulunması, yaratılıştan gelen bir donanımdır ve çevre faktörü ise bu donanımı müsbet veya menfi olarak etkiler. Şiddetli arzular demek olan şehevî güç, belki de derecelerine göre en ziyade peygamberlerde ve peygamber vârisi ulema ve evliyada bulunur. Bu güç, hayırlı mecraında kullanabilme iktidar ve iradesi gösterildiği takdirde bir fazilet kaynağı, aksi takdirde ise bir zaafiyet bataklığına dönüşebilir.

Elinizdeki bu eserde ilk insandan günümüze şehvetleriyle imtihanda muzaffer olmuş olan seçkin iffet kahramanları var. Nefisleriyle mücadeleyle yükselmiş iffet erleri, erenleri, ermişleri, evliyaları var. Fıtrî hayâlarını iradî iffetleriyle kale içine almış, insanlık hakikatinin koruyucusu iradî iffet melekleri, meleğ-i insânîleri var. İşte her biri birbirinden manidar iffet destanları... Erkeğin kadınla, kadının erkekle iffet imtihanı ve muzaffer yiğitler, iffet erleri, iffet erenleri var!.. Yıkılmayanlar veya doğrulanlar var! Tefekkür, tedebbür, teemmül ve tezekkür ile ibret, irşat ve ders için... Yıkılmamak veya doğrulabilmek için... Yıkılmayanlardan veya doğrulanlardan olabilmek için…

Musa Hûb

2010.08.10/İstanbul

Birinci Bölüm

PEYGAMBERLER TARİHİNDEN İFFET KAHRAMANLARI

Hz. Âdem ile Havva ve İlk Sürçme!

YASAK AĞAÇ

Hiçbir âlem ve içindekiler yokken, yokluk bile yokken var olan, varlığı kendinden olan, ezelî ve ebedî bir Allah azze ve celle vardır… Zamanı ve zaman içinde mekânı ve her ikisinin içinde mekîni (varlıkları) yaratan zaman-mekan üstü Allahü azîmüşşân vardır… Binler-onbinler âlemleri, âlemlerde sayısız mahlûkları, melekleri, ruhanîleri, cinleri, canları vardır… Derken bir gün Sâni-i Hakîm, yarattığı bütün varlıklardan daha üstün, daha güzel, daha kıvamlı, daha akıllı, daha kalpli, daha ruhânî, daha câmi' bir varlık yaratmayı murat buyurur.

Her nevi mahlûkatından ziyade istidat ve kabiliyetlerle donattığı bu küllî varlığı kendi isim ve sıfatlarını gösterecek muhteşem bir ayna, Zât'ına iman edip âşkıyla ibadet yapacak bir câmi' kul kılmak irade buyurur. Bunun için de dört büyük meleğinden birisi olan Cebrâil'e emir verir, yeryüzünün bütününden toplanan[1] en kıymetli toprağı, Mekke toprağını aldırıp getirtir

1 "Allah, Âdem'i (yaratmak) için bütün yeryüzünden bir "avuç dolusu" aldı ve onu o topraktan yarattı." Tirmizî, *Tefsîru sûre*, 1-2; Ebû Dâvûd, *Sünnet*, 16; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 4/400-406.

ve ondan bir vücud yaratır. Bu vücud, Hz. Âdem'in bedeni olacaktır! Ahsen-i takvîm (en güzel sûret ve sîrette, en ideal kıvamda) yarattığı bu bedene ruhundan bir nefha üflediği zaman da bütün meleklere ona secde etmeleri emrini verir.

Varlık âlemine böyle huzurunda kendisine yönelik hürmet secdesiyle bir sultan olarak giren Hz. Âdem (aleyhisselâm), insan nev'inin ilk atası olur. Yüce Yaradan, bedenini toprağından yarattığı yeryüzüne Âdem'i halife atamazdan önce, ona ve ondan olacak olan ehl-i iman nesline asıl ve ebedî yurt kılacağı cennet'te geçici bir süre de olsa yaşama imkânı bahşeder, belki daha sonra tavzifle gönderileceği dünyada hasretini çeksin ve geri dönebilmek için iman ve amel-i salihle çaba göstersin diye cennet'i tadımlık lutfeder.

Hz. Âdem'e secde emr-i ilahîsine isyan eden ilk mütekebbir, ilk mağrur, ilk günahkâr İblis lanetlenir, İblis-i lâin / mel'ûn olur; Cennet'ten çıkarılır, şeytan-ı racîm olur. Hz. Âdem Cennet'e yerleştirilir. Ne var ki Cennet'in o kadar nimetlerine rağmen içinde bir yalnızlık duygusu yaşar, bir müddet tek başına hayatını sürdürür. Derken yarattığı kulunu ve ihtiyaçlarını hakkıyla bilen ve karşılayan Hakîm-i Rahîm, kulu Âdem'in kalbine mukabil gelecek şefkat ve merhametle yüklü bir kalbi, Hz. Havvâ'yı yine Hz. Âdem'den aldığı hammaddeden yaratır: "*Sizi bir tek nefisten (Hz. Âdem'den) yaratan ve gönlünün huzura kavuşacağı eşini de ondan var eden Allah'tır.*" (el-A'râf, 7/189). "*Ey İnsanlar! Sizi tek nefisten yaratan, ondan eşini var eden ve her ikisinden pek çok erkek ve kadın türeten Rabbinize karşı gelmekten sakının.*" (en-Nisâ, 4/1).

Hz. Âdem Cennet'te kendince yaşarken, bir gün uykudan uyandığı bir esnada baş ucunda, kendi türünden bir canlı görür. "Sen kimsin?" diye sorar ve "Bir kadın!" cevabını alır. Daha sonra, kadına yaratılış nedenini sorar. Kadın; "Benimle teselli bulman için yaratıldım." der. Bu arada, yanlarına gelen melekler, kadının kim

olduğunu sorarlar. Hz. Âdem, onun "Havva" olduğunu ve canlı bir şeyden yaratıldığı için, kadına bu adı verdiğini söyler.[2]

"Kadınlar erkeklerin tamamlayıcı yarımlarıdır."[3] hadîs-i şerifinde açıkça ifade edildiği üzere, Hz. Âdem (aleyhisselâm), kendini hissen, fikren, kalben ve ruhen (psikolojik olarak) tamamlayacak olan ikinci yarısını, Hz. Havva'yı çok sevecektir. Çünkü Havva, Hz. Âdem'in kaburga kemiğinden yaratılacaktır[4], Hz. Âdem de onu kendi eti-kemiği gibi hissedecek, tamamen kendisinden bir parça olarak görecek ve onunla muhabbet, ülfet ve ünsiyet edip kendisini, iç-dış dünyasını tamamlamaya meyledecektir.

"Allah kadını başka değil, erkeğe eş olarak yarattı. Âdem Havva'sız, Havva da Âdem'siz olamazdı. Bu ilk çift, hem Yaratıcı adına hem de varlık hesabına âyinedarlık ve tercümanlık gibi önemli bir vazife ile vazifelendirilmişlerdi.. iki ceset, bir ruh gibiydiler ve bir hakikatin ayrı ayrı iki yüzünü temsil ediyorlardı."[5]

Hikmet-i ilahiye onları "şeytan"la, şeytanın iğvâsına kapılmaya müsait "nefisler"iyle imtihana tabi tutacaktır… Cennet'te onlara her şeyi helal kılacak, sadece bir ağaca yaklaşmamalarını emredecektir. Fakat nisyan (unutma) özelliği olan insan, ilk insan Hz. Âdem bunu unutacak ve şeytanın hak nasihat kılığındaki bâtıl bir sözüne kanacak, eşi Havva ile beraber o yasak ağaçtan yiyeceklerdir. Yedikleri anda da şeytanın gizli niyetinde olduğu gibi, gizli

2 İbn Kesir, Muhtasar Tefsîr, I, 112 vd.

3 Ebu Davud, Tahâret, 96 (236); Tirmîzî, Tahâre, 82 (113); Ahmed b. Hanbel, 6/256 (26238), 6/377 (27162); Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, 1/168 (767); İbnü'l-Cârûd, el-Müntekâ, 1/33 (90); Dârimî, es-Sünen, 1/215 (764); Ebu Avâne, Müsned, 1/244 (832); Ebu Ya'lâ, Müsned, 8/149 (4694). 'Hadis sahihtir'.

4 Ebu Hureyre (r.a.), Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "*Kadınlara iyi davranın, çünkü kadın (erkeğin) kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri kısmı üst tarafıdır. Onu doğrultmaya kalkarsan kırarsın, kendi haline bırakırsan sürekli olarak eğri kalır. O halde kadınlara karşı iyi davranın.*" [Buhârî, Enbiyâ, 1, Nikâh, 80; Müslim, Radâ, 60; İbn Mâce, Tahâre, 77; Dârîmî, Nikâh, 35]

5 M. Fethullah Gülen, Beyan, "Dar Bir Çerçevede Kadın"

avret yerleri birden ortaya çıkıverecek ve utançlarından ağaç yapraklarıyla hayâ yerlerini örtmeye çalışacaklardır.

İşlediklerinin utanç ve pişmanlığıyla Hazreti Rahmân'a teveccüh etmiş, O'na kendilerine vahiy/ilham ettiği birtakım kelimelerle tevbe, istiğfar, dua ve niyazlarda bulunmuşlar, Tevvâb, Settâr, Ğaffâr ve Afüvv isimleriyle ma'ruf Cenâb-ı Rahîm de onların tövbelerini kabul buyurmuş ve onlar henüz Cennet'te iken kendilerini affeylemiştir. Daha sonra da "halife-i arz" ünvanıyla yeryüzüne indirilmişlerdir.[6]

Şimdi ilk insan Hz. Âdem ve ilk kadın Hz. Havva'nın 'yasak ağaç'la imtihan olmaları ve hayâ yerlerinin açığa çıkıvermesi hadisesi üzerine tefsir ve hadis kitaplarında çok farklı rivayetler ve yorumlar vardır. Biz bunlar içerisinde imtihanın "iffet" cihetine bakan yönlerini ve samimi bir inâbe ile Hakk'a yönelip ahsen-i takvim sırrını göstermelerini Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi'nin kaleminden okuyalım:

"Kur'ân-ı Kerim, bir yerde Hz. Âdem'in (aleyhisselâm) durumunu anlatırken şöyle der: "*Âdem Rabb'ine baş kaldırdı ve yolunu şaşırdı. Sonra da Rabbi onu seçip tevbesini kabul etti, ona doğru yolu gösterdi.*"[7]

Âyette "ictibâ" tabiri kullanılıyor. İctibâ, dibe çöküp, tortu hâline gelmekten, köpükler gibi sağa-sola atılmaktan kurtarma ameliyesidir. Cenâb-ı Hak, Hz. Âdem'i (aleyhisselâm) böyle bir duruma düşmekten kurtardığını bildirmektedir. Tercümede, "baş kaldırma" dediğimiz hususu ileride ele alacak ve bu davranışa bir baş kaldırma denemeyeceğini ispat edeceğiz. Şimdi yine dikkatlerimizle Hz. Âdem'i (aleyhisselâm) izlemeye devam edelim.

İtaati, Hz. Âdem'den (aleyhisselâm) öğrenmek lâzımdır. O daha sürçer sürçmez kendisini düşmekten koruyan Rabbi'ne teveccüh

---

6 Bkz. Tâhâ 20/121-123; A'raf 7/23; Bakara 2/37-38

7 Tâhâ sûresi, 20/121-122.

edip şöyle demiştir: "*Rabbimiz, ikimiz de nefsimize zulmettik. Eğer Sen bize mağfiret etmez, rahmetinle muamelede bulunmazsan biz hüsrana uğrayanlardan oluruz.*"[8]

Bu, bir zelledir. Fakat Allah (celle celâluhû), O'nu, bu zelleden sonra hemen doğru yola ulaştırmış ve hidayet etmiştir. Bundan da anlıyoruz ki, Hz. Âdem'in (aleyhisselâm) zellesi, "ictibâ"dan evvel olmuştur. Âdem'e (aleyhisselâm) bu devrede az hazan isabet etmiş, yaprakları hafif sararmış, ancak kat'iyen yaprak dökümüne uğramamıştır. O, belki ekin gibi rüzgâr önünde yatmış; rüzgâr durunca da eskisi gibi doğrulmuş ve saf ruhuyla buluşmuştur. Zaten Allah Resûlü, mü'mini ekine benzetir. O'na göre kâfir ise çınar gibidir. Önce gürül gürül görünür. Fakat bir de devrildi mi, artık doğrulup eski hâline gelmesi mümkün değildir.[9] İşte, bu üçüncü tevcih kabul edilecek olursa, Hz. Âdem'in bu durumu peygamberliğinden öncedir. Diğerleri de buna kıyas edilebilir.

Hem, Hz. Âdem'inki (aleyhisselâm) bir nisyan ve bir unutmaydı. Cenâb-ı Hak, kasem ve tekitle bize Hz. Âdem'in bu durumunu haber verir ve şöyle der: "*Andolsun ki, daha önce Âdem'e ahd vermiştik, fakat unuttu, onu (hatasında) azimli bulmadık.*"[10] Bu, bu âyetteki tevcihlerden biridir.

Bir başka yerde Allah (celle celâluhu): "*Âdem ile sözleştik. Ben ona, 'Her şeyden bol bol yiyin için, fakat şu ağaca dokunmayın, sonra zalimlerden, haddi aşanlardan, nimetlerden mahrum kalanlardan olursunuz.' demiştim.*"[11] Fakat o, bunu unuttu. Zaten unutmak beşeriyetin gereğidir. Efendimiz, bu mevzuu tahlil ederken: "*Âdem* (aleyhisselâm) *unuttu, evlâtları da unuttu.*"[12] buyu-

8 A'râf sûresi, 7/23.

9 Buhârî, *merdâ* 1; *tevhid* 31; Müslim, *munâfikûn* 58-60.

10 Tâhâ sûresi, 20/115.

11 Bakara sûresi, 2/35; A'râf sûresi, 7/19.

12 Tirmizî, *tefsir* (7) 3.

rurlar. İnsan fıtratını en güzel anlayan Efendimiz, bunu en güzel şekilde izah etmişlerdir. İnsan unutur. Âdem (aleyhisselâm) insandır, öyle ise o da unutur ve unuttu. Ayrıca Efendimiz'in yukarıda zikrettiğimiz sözünde, insan karakterinde irsiyetin tesiri de mevzu edilmektedir. Bu sahanın uzmanları için bu da bir ipucu.. demek ki unutma, bize babamızdan intikalle gelmiştir. Allah (celle celâluhu), Âdem'in (aleyhisselâm) mahiyetine ve kromozomlarına bunu yerleştirmiştir, biz bunu mahiyetimizden söküp atamayız. Cenâb-ı Hak: "Unuttu." demekle Hz. Âdem hakkında yapılacak suizannı kesip atıyor ve ardından da: "*Biz onu günah işlemekte azimli bulmadık.*"[13] diyor. Nasılsa yol, çekti onu ve oraya götürdü; ama o, bunu unutarak yaptı, kasıtlı ve azimli olarak yapmadı.

Bu memnû meyve neydi? Hakkında o kadar çok ve çeşitli görüş var ki hepsini sıralamak, burayı manava benzetmek olacağından biz onların hepsini saymayacağız. Arpa, buğday, pirinç, hurma, üzüm vs. Zaten hangisi olursa olsun hiçbirini tercih, neticeyi değiştirmez. Mühim olan, bu memnû meyveden sonra vâki olan durum ve problemdir. Bununla beraber bizim kanaatimiz, bugüne kadar söylenenden biraz farklıdır.

Memnû meyve, Hz. Âdem (aleyhisselâm) için karşısında dayanılması mümkün olmayan, onun beşerî duygularıdır. Bu duygu sayesindedir ki, insanoğlu çoğalacak ve neslini devam ettirecektir. Aynı duygu, Hz. Havva Validemiz için de geçerlidir. Allahu a'lem "Şecere"ye dokunmak, neslin devamını sağlayacak muamelede bulunmak demektir.

Bununla beraber, "En isabetli görüş budur." demiyoruz. Ancak, şimdiye kadar söylenegelen ihtimaller arasında bu ihtimalin de düşünülmesinde fayda olacağı kanaatindeyiz. İsabet varsa, bu Rabbimiz'in lütfudur, hata ise, O'nun engin rahmetine sığınırız.

Unutma ve hatanın dinî hükmüne geçmeden, burada bir

---

13 Tâhâ sûresi, 20/115.

hususu da hatırlatmak istiyorum. Kur'ân-ı Kerim'de kıssalar anlatılırken, kopuk kopuk hâdiseler terkip edilir ve öyle anlatılır. Burada da durum aynıdır. Bir devrede Hz. Âdem (aleyhisselâm) ve Havva'ya memnû meyveye dokunmamaları söylenmiştir. Ancak onlara bu emir verildikten sonra ne kadar vakit geçmiştir, bu kat'iyen belli değildir. Belli olan şudur ki, Hz. Âdem'in (aleyhisselâm) bu emri unutabileceği kadar bir vakit geçmiştir. Ve memnu meyveye dokunma, bu unutmanın akabinde olmuştur.

Unutma ise, kalemin günah yazmadığı bir durumdur. Allah Resûlü bu hususta şöyle buyurur: "*Şu üç şeyden kalem kaldırılmıştır. Unutma, hata ve bir de zorlanma.*"[14] Zaten, Kur'ân da bize, bu gibi durumlarda, işlediklerimizden af dilemeyi talim edip öğretmiyor mu? Âyet şöyle demektedir: "*Rabbimiz, eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma.*"[15]

Bu dua, her gece yatmadan evvel vird-i zebanımız değil mi? Hz. Âdem (aleyhisselâm), unutmuş, hata ile o memnû meyveye dokunmuş, kadının zorlaması da, buna yardımcı olmuştu. Yukarıdaki hadise göre, bu durum, kalemin kaldırılıp, günahın yazılmadığı nisyan anında vuku bulmuşsa ki, öyle olmuştur. O zaman, Hz. Âdem'in (aleyhisselâm) günaha girmiş olduğuna nasıl hükmedeceksiniz.

Sıradan insanlar bile, Allah'ın zulüm dediği, isyan dediği şeylerden ictinap ederken, Allah'ın (celle celâluhû) seçip peygamber kıldığı seçkinlerin içtinap etmemesi düşünülemez. Aksini söylemek büyük gaflettir. Hatta, büyüklerimiz, yukarıdaki âyeti, bu mülâhaza ile okumayı doğru bulmamışlardır. Bir insan, tefsir sadedinde وَعَصٰى اٰدَمُ رَبَّهُ فَغَوٰى âyetini[16] okuyup, mânâsını söyleyebilir. Fakat belli bir gayeye matuf olmadan, fantezi olsun diye ve su-i tefehhümlere sermaye

14 Taberânî, *el-Mu'cemü's-sağîr*, 2/52; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, 10/60; İbn Hacer, *Fethu'l-Bârî*, 3/102; Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, 1/522.

15 Bakara sûresi, 2/286.

16 Tâhâ sûresi, 20/121.

verecek şekilde onu tekrar etmek mahzurludur. Çünkü Hz. Âdem (aleyhisselâm), bir peygamberdir. Zaten bir peygamber hakkında, sıradan bir insandan bahsediyor gibi bahsetmek doğru değildir.

Ayrıca, Kur'ân'ın onlar hakkındaki üslûbu, onların davranışları açısından değil Allah'la münasebetleri ve kurbetleri zaviyesindendir ki, eskiler bunu: "Ebrara ait iyilikler, mukarrabîne göre kötülük sayılır."[17] şeklinde ifade ederlerdi.

Evet, beşer kanunlarında da, devlet memuru suç işlerse ceza artırılıyor. Suçu işleyen hâkim, savcı veya avukat gibi hukuku bilen insanlarsa katlanabiliyor.

Peygamberler ki, Cenâb-ı Hakk'ın memurlarıdır ve günahın neticesini herkesten iyi bilmektedirler; elbette bu durumdaki insanların işleyecekleri günah, daha şiddetli olacaktır.

Hem, Kâbe'de işlenen günah, başka yerlerde işlenenden daha şiddetli kabul edilmiyor mu?[18] Kur'ân-ı Kerim, peygamber zevcelerine eğer günah işlerlerse, cezalarının iki kat olacağını söylemiyor mu?[19] Çünkü, Kâbe, Allah'a (celle celâluhû) komşuluğun simgesidir. Oradaki insan, Allah'ın misafiri sayılır. Peygamber zevcesi olmak da, yine Cenâb-ı Hakk'a yakın olmanın bir ifadesidir. Zira peygamber hanesi, her an, içinde vahyin soluklandığı, Cibril'in girip çıktığı bir evdir. Böyle bir yerde ve böyle bir evde işlenecek günahların cezası da elbette daha şiddetli ve muzaaf olacaktır. بِحَسَبِ الْمَغْرَمِ الْمَغْنَمُ kaidesi de[20] bunu gerektirir. Elbetteki ganimet nispetinde meşakkat de fazlalaşacaktır.

Peygamberlerin durumu da böyledir. Onlar, huzurla müşerref olmuş seçkinlerdir. Vahiy meleği her an onlarla görüşmekte ve onların kalbi, her an vahyi kabule hazır bulunmaktadır. Durum

---

17 Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, 1/428.

18 Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân*, 3/49.

19 Ahzâb sûresi, 33/30.

20 Serahsî, *Mebsût*, 22/67.

böyle olunca, elbette onların maruz kaldıkları zelleler dahi, günah görünümünde olacak ve günah unvanıyla anlatılacaktır. Çünkü bulundukları mevkie göre muamele bunu gerektirmektedir. Ancak, yine tekrar etmek zorundayım ki, bu günah ve ceza bizim ve bir velinin günah ve ceza anlayışı zaviyesinden değerlendirilecek bir günah ve ceza değildir. Bu, tamamen peygamberlerin kendi hususî durumları açısından günah görünümünde bir zelledir. Öyleyse ona günah demek doğru değildir.

Ayrıca, diyelim ki Allah (celle celâluhû), Hz. Âdem'e (aleyhisselâm), hemcinsine karşı oruç tutmayı emretmişti.. ve Hz. Âdem de her şeyin isimleri kendisine talim edilmiş olmakla bir mânâda başına geleceği de biliyordu. Evet, biliyordu ki içine girdiği turnike, onu evirip çevirip –tabiî bir meyelan şart-ı âdisiyle– programlanan noktaya getirecektir. İnsan iradesi ve ilâhî meşîetin, bir sırlılık içinde kesiştiği, kesişip neticeye müessir olduğu bir ânı, nisyan değilse –ki Kur'ân nisyan diyor– mulâyemetle karşıladı ve malum sürçme oldu.. rica ederim buna "günah" demeye imkân var mı?

Söz buraya gelmişken Buhârî ve Tirmizî'nin rivayet ettikleri şu hâdiseyi nakletmekte yarar görüyorum. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) buyuruyorlar ki:

"Semada, Hz. Âdem ile Hz. Musa karşı karşıya geldiler. Hz. Musa (aleyhisselâm): Sen ki beşerin babasısın. Aldın bizi Cennet'ten yere indirdin. Âdem (aleyhisselâm) da ona:

'Sen ki, Allah'ın (celle celâluhû) kendisiyle bizzat konuştuğu 'Kelîm'sin. Tevrat'ta şu ibareyi görmedin mi ki, Âdem, o meyveyi yemeden kırk sene evvel kaderinde bu yazılıydı.' şeklinde cevap verdi. Efendimiz, Berzah âlemine ait bu görüşmeyi naklettikten sonra üç defa: "Âdem (aleyhisselâm), Musa'yı (aleyhisselâm) susturdu." buyurur.[21]

[21] Buhârî, *kader* 11; Müslim, *kader* 13.
Ebu Hüreyre'den: Resulullah (s.a.s.) buyurdular ki: "Hz. Âdem ve Hz. Musa (aleyhimasselam) münakaşa ettiler. Hz. Musa, Hz. Âdem'e: "İşlediğin günahla insanları

Bu, bir cihetle, Hz. Âdem'in haklılığını bildirmektir. Bu da şu demektir: Âdem (aleyhisselâm), işlediği o fiille günaha girmiş değildir.

Bütün esmâ –dolayısıyla müsemma– Hz. Âdem'e talim edilmiştir. O, hayatını, esmâsının sırlı dünyasında, âdeta büyülü gibi yaşıyordu.. böyle birinin, iradî ve kasdî günah işleyebileceğine ihtimal vermek en münasebetsiz bir ihtimal ve bir dikkatsizliktir. Bundan başka ihtimal, o meyvenin yasak oluşu, geçiciydi ve Âdem (aleyhisselâm) da, bunu biliyordu. Ancak içtihat etti ve meyveye vaktinden evvel el uzattı; uzattı ve orucunu bozdu. Evet, bugün meşru dairede yapıldığında sevap sayılan bu muamele o gün, o mevkide bulunan Hz. Âdem için, geçici olarak yasaklanmıştı. Veya bu yasak

---

Cennet'ten çıkaran ve onları şekavete (bedbahtlığa) atan sensin değil mi!" dedi. Âdem de Musa'ya: "Sen, Allah'ın risalet vermek suretiyle seçtiği ve hususi kelamına mazhar kıldığı kimse ol da, daha yaratılmamdan [kırk yıl] önce Allah'ın bana yazdığı bir işten dolayı beni ayıplamaya kalk (bu olacak şey değil)!" diye cevap verdi." Resulullah devamla: "Hz. Âdem Musa'yı ilzam etti!" dedi. [Buhari, Kader 11, Enbiya 31, Tefsir, Ta-ha 1, 3, Tevhid 37; Müslim, Kader 13, (2652); Muvatta, Kader 1, (2, 898); Ebu Davud, Sünnet 17, (4701); Tirmizi, Kader 2, (2135)].

Ömer İbnu'l-Hattab'tan: Resulullah (s.a.s.) buyurdular ki: "Musa (aleyhisselâm): "Ey Rabbim! Bizi ve kendisini Cennet'ten çıkaran Âdem'i bize bir göster!" diye niyazda bulundu. Hak Teala ve Tekaddes hazretleri de babası Âdem'i (aleyhisselâm) ona gösterdi. Bunun üzerine Hz. Musa: "Sen babamız Âdem misin?" dedi. Âdem: "Evet!" deyince: "Yani sen, Allah'ın kendi ruhundan üflediği kimsesin. Sana bütün isimleri öğretti, meleklere emretti ve onlar da sana secde ettiler öyle değil mi?" diye sordu. Âdem yine: "Evet!" dedi. Hz. Musa sormaya devam etti: "Öyleyse sen niye bizi ve kendini cennetten çıkardın?" Bu soru üzerine Hz. Âdem: "Sen kimsin ?" dedi. O: "Ben Musa'yım!" deyince: "Yani sen, Allah'ın risalet vererek mümtaz kıldığı kimsesin. Sen Benî İsrail'in peygamberi, perde gerisinde Allah'ın konuştuğu kimsesin. Allah seninle kendi arasına mahlukatından bir elçi de koymadı değil mi?" dedi. Hz. Musa "Evet!" deyince; Hz. Âdem: "Öyleyse sen, (bu söylediğin şeyin) ben yaratılmazdan önce Allah'ın (kader) kitabında yazılmış olduğunu görmedin mi?" dedi. Hz. Musa "Evet!" deyince: "Öyleyse Allah'ın kazası (hükmü) benden önce cereyan etmiş bir şey hakkında beni niye levmediyorsun?" dedi." Aleyhissalatu vesselam, devamla: "Hz. Âdem, Musa'yı ilzam etti. Hz. Âdem Musa'yı ilzam etti. Hz. Âdem, Musa aleyhimesselam'ı ilzam etti" buyurdular." Ebu Davud, Sünnet, 17, (4702).

O'nun Allah'a (celle celâluhû) yakınlık durumuna göreydi. Bundan dolayı da davranışı bir sapma, bir zelle sayılmıştı.

Hz. Âdem hakkında arz etmeye çalıştığımız ölçü, diğer peygamberlerin durumunu anlamamızda da bize yardımcı olacaktır. Evet, anlayacağız ki, peygamberler, ismet sıfatıyla muttasıfdırlar, onlara isnat edilen zelle ve hatalar da hiçbir zaman bizim anladığımız mânâda günah değildir."[22]

Son olarak…

Âdem oğulları ve Havva kızları Allah'ın kıydığı nikâhla ve Hz. Âdem ve Havva'nın hayırlı evlat dualarıyla dünyaya gelmişlerdir. Hamilelik süresince ve özellikle doğum yaklaşınca Allah'a salih, afif, nezîh bir evlat vermesi için dua etmek, Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın sünnetidir, kabul olmuş duasıdır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'deki: "*... (Âdem) hanımı ile (birleşince) o hafif bir yük yükleniverdi (hamile kaldı). Onu bir müddet taşıyıp da hamileliği ağırlaşınca, Allah'a: Andolsun bize (salih) kusursuz bir çocuk verirsen, sana ziyadesiyle şükrederiz, diye dua ettiler.*" (A'raf, 7/189) âyeti bir yandan doğum öncesi anne-babanın bir kısım arzu ve isteklerinin olabileceğini ortaya koyarken, diğer yandan da onların Allah'a (celle celâluhû) teveccüh edip salih evlât istemeleri gerektiğine irşad ediyor."[23]

Zeyd b. Eslem'den şu haber nakledilmiştir:

"*Hz. Âdem, hatasına tam yüz sene ağladı ve Rabbinden utandığı için de yüz sene başını kaldırıp semaya bak(a)madı.*"[24]

22 M. Fethullah Gülen, Sonsuz Nur, c.1, s.483-490.

23 M. Fethullah Gülen, Çekirdekten Çınara (Bir Başka Açıdan Ailede Eğitim), s.60-62.

24 İbnü Ebiddünya, er-Rikkâtü ve'l-Bükâü, s.330 (312).

Hz. Hâbil ile Kâbil

AŞK KÂTİLİ VE İFFET ŞEHÎDİ

İnsanın en büyük zaafı yine kendi nev'inden olan karşı cinsi oldu… Hz. Âdem'in ilk iki oğlu Kâbil ile Hâbil'in mücadelesi, kadın yüzünden oldu! Aşk kıskançlığı, başka kıskançlıklara benzemezdi. Neticede Kâbil aşk katili, Hâbil de takva şehidi oldu… Hem takvâ, hem de iffet şehidi! Çünkü gözünü helalinden başkasına dikmemişti, her nevi harama karşı afîf davranmıştı.

Rivayete göre: "Hz. Havva bir batında iki çocuk dünyaya getirirdi. Bir batından olan kız diğer batında olan oğlanla evlendirilirdi. Bir batında Kabil ve bir kız, diğer batında da Habil ve bir kız oldu. Ezcümle Hz. Âdem, oğullarından Habil'i, Kabil ile doğan kızla; Kabil'i de Habil ile beraber doğan kızla evlendirdi. Kabil bunu kabul etmedi. Çünkü kendisi ile doğan kız daha güzeldi. (Kendisine ise Hâbil'le doğan, daha az güzel olan kız düşmüştü). Bu taksimi kabul etmeyip, dedi ki: "Allah'a kurban adayalım; hangimizin kurbanı kabul olursa güzel olan kızı o alacak."[25]

---

25 İbn-i Kesir'de geçtiğine göre ise bu teklif, babaları Hz. Âdem'e aitti. Allah'a kurban takdim etmelerini, kiminki kabul edilirse, Kâbil'in kızkardeşinin onun olacağını söylemişti.

Kurbanın kabul olma alameti de şöyle idi: Bir yere kurban adına bir şeyler koyarlardı, sonra semadan bir ateş gelip kabul olacak olan kurbanı alıp yakardı. Anlaşılırdı ki, bu kurban kabul oldu. Habil hayvancılıkla uğraşıyordu; güzel bir koyun getirip Allah için adadı. Kabil ise, ziraatla uğraşırdı; o da bir deste ekin getirip adadı. Bu adanan kurbanları getirip bir dağın üstüne koydular. Gökten ateş gelip Habil'in kurbanını yaktı. Kabil buna razı olmadı. Bir ara fırsatını bulup Habil'i öldürdü. Tarihçiler "kurban" olayını bu türlü anlatıyorlar. Fakat başka türlü anlatanlar da vardır. Yeryüzünde dökülen ilk kan Habil'in kanıdır."[26]

Kur'an-ı Kerim'de hadise şöyle zikrolunur:

"*Onlara Âdem'in iki oğlunun gerçek olan haberini oku: Onların her ikisi birer kurban takdim etmişlerdi de birininki kabul edilmiş, öbürününki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, kardeşine: "Seni öldüreceğim" dedi. O da: "Allah, ancak takva sahiplerinden kabul buyurur, dedi. Yemin ederim ki, sen beni öldürmek için el kaldırırsan, ben seni öldürmek için sana el kaldırmam. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım." "Ben isterim ki sen, kendi günahınla beraber benim günahımı da yüklenesin de cehennemliklerden olasın. Zalimlerin cezası işte budur!" (Hâbil'in söylediği) bu sözler Kabil'in hırsını kamçıladı. Nefsi, kardeşini öldürmeyi ona kolay bir şey gösterdi. O da onu öldürüp ziyan edenlerden oldu. Derken Allah, yeri eşen bir karga gönderdi ki kardeşinin cesedini nasıl örteceğini göstersin. Kabil: "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar bile olup da kardeşimin cesedini örtemedim!" dedi ve pişmanlığa düşenlerden oldu.*" [Maide 5/27-31].

---

26 el-Baküvî, Mir Muhammed Kerim, Keşfü'l-Hakayık an Nüketi'l-Âyâti ve'd-Dekâyık, c.1, Maide 27/307 tefsiri. Bkz.Taberî, Tarih-i Taberî Tercemesi, I, 87-90.

Kur'an-ı Kerim'de, Hz. Âdem'in iki oğlu olan Hâbil ile Kâbil'in Allah'a kurban takdim etmeleri, Hâbil'in kurbanının kabul edilmesi, payına düşeni kabullenememesi ve kardeşine olan hasedi sebebiyle Kâbil'in Hâbil'i öldürmesi hadisesi anlatıldıktan sonra şu âyet-i kerime ile hükme bağlanır: "*İşte bundan dolayı İsrailoğullarına kitapta (Tevrat'ta) şunu bildirdik: Kim katil olmayan ve yeryüzünde fesat çıkarmayan bir kişiyi (haksız yere) öldürürse sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir adamın hayatını kurtarırsa sanki bütün insanların hayatını kurtarmış olur. Resullerimiz onlara açık âyetler ve deliller getirmişlerdi. Ne var ki onların çoğu bütün bunlardan sonra, hâlâ yeryüzünde fesat ve cinayette aşırı gitmektedirler.*" [Mâide 5/32].[27]

Hazreti Âdil-ü Rahîm, burada aynı zamanda bir mahkeme usûlü vaz' ediyor; önce suçu zikrediyor, sonra da gerekçesiyle beraber hükmü getiriyor. Bir insan, bütün insanlara eşdeğerdir. Haksız yere bir insanı öldürmek, bütün insanları öldürmek gibidir. O sebeple dini ne olursa olsun bir insanın suçsuz yere öldürülmesi karşısında "kan kardeşliği"nin hakkı için bütün insanlık ayağa kalkmalıdır, öldürülenle aynı dinden olanlar ayrıca "iman kardeşliği"nin hakkı için kıyâma kalkmalıdırlar. Ya toplu katliamlar karşısında ne yapmalıdır?!!

İşte insanlık tarihinde kız yüzünden gerçekleşen ilk kıskançlık vak'ası, ilk kurban ve ilk cinayet!.. Demek ki insanın hemcinsine olan şiddetli ihtiyacı, şiddetli meyli, şiddetli aşk ü iştiyakı sebebiyle başına çok büyük, en büyük günahlar gelebiliyor… Şehvetine düşkünlüğünden, aşırı hırsından ve kanaatsizliğinden dolayı Hâbil'in akıttığı ilk kan ve o ilk'in ardından gelen kan seylapları…

---

27 Mevdûdî'nin tefsirinde dediğine göre bu hüküm mevcut Tevrat'ta yer almaz. Ama onun tefsiri olan Talmud'da değiştirilmiş olarak: "İsrailden tek bir kişiyi öldüren, tüm ırkı öldürmüş gibi cezalandırılacaktır" tarzında yer alır (Tefhimü'l-Kur'ân, Mâide 32. âyetin tefsiri).

Kapısını açtığı kötü çığırda işlenen bütün katiller de hesabına ayrıca ilave edilecek!.. Bir kadın uğruna, hem de helali olmayan bir kadın uğruna değer miydi?!. Değmezdi amma, aşkın gözü kör, şehvetin kulağı sağırmış!..

Zavallı Kâbil! Aşk katili, kıskançlık cânisi oldu!

Mü'mine düşen nasibine razı olmak, iffetli davranmak, gönlünün ve nefsinin fazladan olan arzularını ebedî Cennet saadetine saklamaktır… İffet, her türlü harama karşı kendini tutmaktır; her nevi harama göz dikmemek, el uzatmamak bir iffet olduğu gibi, kimseden bir şey istememek, dilencilik etmemek de iffettir. Başkasına ait bir mala haset etmek ise iffetsizliktir. Hâbil, kaderin hükmüne razı olduğu, helalinden gayrına nazar etmediği için iffetli olduğu gibi, kendisini öldürmek için el uzatana elini uzatmayıp tutmasıyla da iffetlidir, kâtil olma haramına karşı iffetli olmuştur, çünkü takva sahibidir, Allah'tan korkmaktadır.

Ne mutlu Hâbil'e! İffet mazlumu, takva şehidi oldu!

Hz. Yusuf (a.s.) ile Züleyha

ERKEK GÜZELİ, İFFET MELEĞİ

Yûsuf b. Yâkub b. İshak b. İbrahim (aleyhimü's-selâm)...[28] Yûsuf aleyhisselâm'ın annesi: Râhıl bint-i Leban.[29] Yûsuf (aleyhisselâm); ak tenli, güzel yüzlü, kıvırcık saçlı, büyük gözlü, ince burunlu, kalın pazulu, kalın bacaklı, düz karınlı, düz göbekli idi ve yanağı benli idi.[30] Yûsuf (aleyhisselâm), sûretçe Âdem'i (aleyhisselâm) andırırdı. Yüzü, güneş gibi parlardı.[31] Kendisine, güzelliğin yarısı verilmişti.[32]

---

28 İbn-i Sa'd, et-Tabakât, c.1, s.54; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, c.2, s.96; Buharî, es-Sahih c.4, s.121; Tirmizî, es-Sünen, c.5, s.293; Hâkim, el-Müstedrek c.2, s.347 (571); Sâlebî, Arâis, s.108; Muhyiddin b. Arabî, Muhâdaratü'l-Ebrâr, c.1, s.127; İbnü Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye, c.1,s.194,199.

29 İbnü Kuteybe, Maârif, s.18,19, Yâkubî-Tarih c.1, s.30, Taberî-Tarih c.1,s.163, Sâlebî, Arâis, s.102; İbn-i Haldun, Tarih, c.2, s.39.

30 Sâlebî, Arâis, s.109.

31 Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, c.1, s.290-291; Muhyiddin b. Arabî, Muhâdaratü'l-Ebrâr, c.1,s.103; Zehebî, Târihu'l-İslam (Sîre), s.531; Hâkim'den naklen İbnü Kesîr, et-Tefsir c.2, s.252; Süyûtî, Hasâisü'l-Kübrâ, c.2, s.129.

32 İbnü Ebî Şeybe, Musannef, c.14, s.303; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, c.3, s.148; Müslim, es-Sahih, c.1, s.146; Taberî, et-Tarih, c.1, s.169; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, c.2, s.179; Begavî, Mesâbîhu's-Sünne, c.2, s.179; M. Asım Köksal, Peygamberler Tarihi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1/271.

Sûretiyle insan güzeli, sîretiyle iffet meleği Yusuf nebi… Hemen her peygamberin çilesini siyerinde bir şekilde yaşamış olan Hüzün Peygamberi Efendimiz, hayatının en acılı ve acıklı senesinde, Hüzün senesinde Yusuf'la (aleyhisselâm) teselli olunmuştu.

İçinde Yusuf'un (aleyhisselâm) sergüzeşt-i hayatının, yaşadığı acıların, kuyuya atılma, pazarlarda köle diye satılma, yıllarca kölelik yapma, sonra Mısır'a maliye nazırı olma, Züleyha'nın iftirasına maruz kalma ve yıllarca zindan yatma.. şeklindeki çilelerle örülü bir hayatın anlatıldığı bu Yusuf sûresinin, Hz. Peygamber'in (aleyhisselâtu vesselâm), dünyadaki en büyük iki desteğini, yani hanımı Hz. Hatice (r. anhâ) ile amcası Ebû Talib'i kaybedip büyük bir üzüntü içine girdiği bir senetü'l-Hüzün'de indirilmiş olması, ona tam bir teselli olmuş, kuvve-i maneviyesini takviye etmişti.

Hz. Yusuf'un Vezir'in Hanımı'yla İmtihanı

Mısır Azîz'i[33] Kutfîr veya Utfîr -ki, Mısır Hazineleri Bakanı idi.[34] Yûsuf'u (aleyhisselâm), Malik'ten, yirmi Dinar (altun)[35] ve bir çift ayakkabı ile iki beyaz elbise karşılığında[36] satın alıp[37] evine götürdü.[38]

Karısı Râil'e (Züleyha): "Bu genç, olgunluk çağına, bizim görmekte olduğumuz işleri anlayacak bir yaşa gelince, bize yararlı, yardımcı olur ya da onu oğul ediniriz." dedi. Abdullah İbn-ü Mes'ud (radıyallahu anh), bu sözü ve sözü doğrultusundaki icraatı

---

33 Taberî, et-Tarih, c.1, s.172; Şalebî-Arais s.118, İbn-i Esîr, el-Kâmil c.1,s.147.

34 Taberî, et-Tarih, c.1, s.172; İbn-i Esîr, el-Kâmil c.1, s.141; İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.1, s.2O2.

35 Sâlebî, Arâis, s.118; İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.1, s.2O2.

36 Sâlebî, Arais, s.118.

37 Taberî, et-Tarih, c.1, s.172; Sâlebî, Arais s.118; İbn-i Esîr, el-Kâmil c.1, s.141; İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.1, s.2O2.

38 Taberî, et-Tarih, c.1, s.172; İbn-i Esîr, el-Kâmil, c.1, s.141.

sebebiyle Vezir'i, insanların en firasetli üç kişisinden birisi olarak saymıştır.[39]

Mısır Azîz'i, kadınlarla münâsebette bulunmayan bir zat idi. Karısı ise, hem güzel, hem de, devlet ve dünya nimetleri içinde yaşayan bir kadındı.[40]

Yûsuf'un (aleyhisselâm) yüzünün güzelliği, Hanım Efendinin kalbine, onun sevgisini düşürmüştü.[41] En sonunda, bir gün, onu, kendisiyle temasa heveslendirmek maksadı ile Yûsuf'un (aleyhisselâm) güzelliklerini anmağa başladı:

"Ey Yûsuf! Saçın ne kadar güzel!" dedi.

Yûsuf (aleyhisselâm):

"Cesedimden ilk dökülecek şey, odur!" dedi.

Hanım Efendi:

"Ey Yûsuf! Gözlerin ne kadar güzel!" dedi.

"Cesedimden ilk önce, yere akacak şey, o'dur!" dedi. Hanım Efendi:

"Ey Yûsuf! Yüzün, ne kadar güzel!" dedi, Yûsuf (aleyhisselâm):

"O, toprak içindir, toprak, onu yiyecektir!" dedi.[42]

Kur'an'da Hz. Yusuf'un Hikâyesi

Kur'an-ı Kerim, Hz. Yusuf'u (aleyhisselâm), Vezîr'in hanımının (Züleyha) ona âşık olmasını, ona odasında bir tuzak kurmasını ve Hz. Yusuf'un zindanı, zinaya tercih etmesini Yusuf suresiyle bizlere haber vermiştir. Şimdi ilgili âyet-i kerimeleri yerinden doğrudan okuyalım:

---

39 Saîd b. Mansur, İbnü Sa'd, İbnü Ebî Şeybe, İbnü Cerîr, İbnü'l-Münzir, İbnü Ebî Hâtim, Taberânî, Ebu'ş-Şeyh ve Hâkim tahriç etmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 5/389 (Yusuf, 21'in Tefsiri).

40 Taberî, et-Tarih, c.1, s.172-173; Sâlebî, Arâis, s.118; İbn-i Esîr, el-Kâmil, c.1, s.141.

41 Sâlebî, Arais, s.118.

42 Taberî, Tarih, c.1, s.173; Sâlebî, Arais, s.118-119; İbnü'l-Esîr, el-Kâmil, c.1, s.142.

"O kemâl çağına geldiğinde kendisine hüküm ve ilim verdik.[43] *İşte güzel iş yapanlara biz böyle karşılık veririz.*

Derken, bulunduğu evin hanımı (Züleyha), Yusuf'u kendisine bağlamak, onun nefsinden murad almak istedi ve kapıları kapatarak "Haydi yaklaş bana!" dedi.

O: "Allah'a sığınırım!" dedi. "Doğrusu, senin kocan olan benim efendim, bana çok iyi davranıyor. Hıyanet ederek zalim olanlar iflah olmazlar."

Doğrusu, hanım ona sahip olmayı iyice aklına koymuş ve buna yeltenmişti de.

Eğer Rabbinin bürhanını görmeseydi o da kadına meyledecekti.[44]

---

43 Kemâl çağı "Bedenin gelişmesinin kemâle erip durulduğu 30-40 yaşlarıdır. "Hikmet" yani "uygulanan ilim" yahut "insanlar arasında hükmetme yetkisi", "ilim" ise burada nübüvvet demektir.

44 Ali Ünal Bey bu âyet-i kerimeye peygamberlerin ismet sıfatına tam bir sadakatle meal vermiştir ki şöyledir: "Yusuf'ta da ona karşı bir meyil uyanabilirdi, fakat O, (iffet ve doğru davranış konusunda) Rabbisinin açık ve kesin delilini görmüştü ve hanımdan kurtulmanın hesaplarını yapıyordu. İşte (kendisine böyle bir delil göstermiş olmakla) fenalığı ve fuhşu O'nan uzaklaştırdık. Doğrusu O, bizim ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı." Bu mealinin izahında da diyor ki: "Şeytan, Allah'ın rahmetinden kovulup da ebedî hüsrana mahkûm edilince Allah'tan insanlara musallat olma izni aldı ve muhlas (ihlâsa erdirilmiş) olanlar dışında herkesi yoldan çıkaracağı iddiasını savurdu (Hıcr, 15/40; Sâd, 38/83). Gerçekten de Kur'an-ı Kerim, teminat altında bulunan ve kurtulması kesin kullar olarak ancak ihlâsa erdirilmiş bulunanları zikreder. Bunlar da peygamberlerdir (Saffât, 37/40, 74, 128). Bu, peygamberler dışındaki herkesin şeytana uyup yoldan çıkacağı ve kurtulamayacağı manasına gelmez. Fakat, peygamberler dışında herkes, böyle bir tehlikeye maruzdur ve hayatında şu veya bu şekilde ve belli ölçülerde şeytanın tesirine girer… Muhlas, yani ihlâsa erdirilmiş olanlar ise baştan beri iradelerini hep hayırda kullandıklarından, artık bütünüyle ihlasa kilitlenmiş olup ihlas zirvesine taht kurmuş bulunanlardır. Kur'an-ı Kerim, Hz. Yusuf'u hem bir ihsan, hem de bir ihlâs kahramanı olarak zikretmektedir. Âyetin, evinde bulunduğu kadınla arasında geçen hadisede "O da hanıma karşı meyletmişti ki Rabbisinin bürhanını gördü." şeklinde anlayanlar, hem söz konusu kısmı öncesi ve sonrası, ayrıca daha önce ve sonra gelen ayetlerle

İşte böylece Biz fenalığı ve fuhşu ondan uzaklaştırmak için bürhanımızı gösterdik. Çünkü o, Bizim tam ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı.

Derken, ikisi de kapıya doğru koştular. Kadın, Yusuf'un gömleğini arkadan yırttı.

Kapının yanında, birden, hanımın efendisi ile karşılaştılar!

Kadın hemen "Senin ailene kötü maksatla yaklaşanın cezası, zindana atılmaktan veya gayet acı bir azaptan başka ne olabilir?" dedi.[45]

Yusuf ise: "O beni arzu ederek bana yaklaştı" dedi. (O esnada orada bulunan) Hanımın akrabalarından biri de şöyle şahitlik etti (görüş beyan etti): "Eğer gömleği önden yırtılmışsa, kadın doğru söylemiş, delikanlı ise yalancılardandır.

Yok, eğer gömleği arkadan yırtılmışsa o yalan söylemiştir, delikanlı doğru söylemektedir."

Gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce[46] *de o hanıma hitaben:*

"Anlaşıldı!" dedi. "Bu, siz kadınların fendinizden! Gerçekten sizin fendiniz pek müthiştir!

---

birlikte değerlendirememekte, hem burada geçen "hemme" kelimesinin mana ve kullanılışını gözden kaçırmakta, hem de âyetin fezlekesi olarak gelen "Doğrusu O, Bizim ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı." ifadesini de dikkate almamaktadırlar."

45 Yusuf sûresindeki emarelerden anlaşılıyor ki o devirde Mısır'daki medenî hayat, cinsel özgürlük, yirminci asır Batı tipi toplumlarında görülen duruma benziyordu. Yusuf (a.s.) böyle bir toplumda çalışacaktı. Allah Teâla onu daha ilk safhada, çok soylu, güzel, zengin, mevki sahibi ve kendisine aşık olmuş bir kadınla denedi. Bütün bu cazibeler, onu kadına celbetmeyince artık diğer kadınların ondan tamamen ümitlerini kesmeleri sağlandı.

46 Yusuf'un (aleyhisselâm) gömleği ile arasında bir kader ilişkisi vardır. Üç gömlek: Kanlı gömlek! Yırtık gömlek! Pâk gömlek! Kardeşleri kuyuya atınca, gömleğine yalandan kan sürüp babasına getirdiler; kurt kaptı götürdü dediler. Züleyha kendisine saldırınca gömleğini arkadan yırtmıştı, Yusuf da yırtık gömleği iffetinin delili olarak gösterip iffetini tebrie etmişti. Son olarak da yıllarca evlat hasretiyle gözleri ağlamaktan âmâ olmuş babası Yakub'a (aleyhisselâm) kardeşleri vasıtasıyla gömleğini göndermiş, gömleği gözüne süren babasının gözleri açılıvermişti..

Yusuf! Sakın bunu kimseye söyleme!

Hanımefendi! Sen de günahından dolayı af dile, çünkü sen günaha girenlerden oldun."

Şehirde birtakım kadınlar: "Duydunuz mu?" dediler: "Vezirin hanımı uşağına gönlünü kaptırmış, ondan kâm almak istemiş! Sevda ateşi bağrını yakmış. Kadın besbelli çıldırmış! Doğrusu biz bu hali ona yakıştıramıyoruz!"

Hanım o kadınların kendisi aleyhindeki bu dedikodularını işitince onları konağına dâvet etmek üzere dâvetçi gönderdi.

Onlar için dayalı döşeli bir sofra hazırlattı. Sofrada, ikram edilen meyveleri soyup kesmek gayesiyle, her misafir için bir de bıçak koydurmuştu.

Onlar meyvelerini soyup kesmekle meşgul oldukları sırada, beriden de Yusuf'a:

"Onların içine çık!" dedi. Kadınlar onu görünce hayran kaldılar, onun güzelliğine dalıp gittiklerinden, farkında olmadan kendi ellerini kestiler ve:

"Hâşâ! Allah için, bu bir insan olamaz, bu pek kıymetli bir melek! Başka bir şey olamaz!" dediler.

Vezirin hanımı: "İşte, beni kınamanıza sebep olan genç!

Yemin ederim ki ben ondan kâm almak istedim, ama o iffetli davrandı.

Yine yemin ederim ki kendisine emredeceğim işi yapmaması halinde o mutlaka zindana atılacak, zelil ve perişan olacaktır!"

"Ya Rabbî!" dedi, "Zindan, bu kadınların beni dâvet ettikleri o işten daha iyidir.

Eğer sen onların fendini benden uzaklaştırmazsan, onlara meyledip cahilce davrananlardan olabilirim."

Rabbi onun duasını kabul buyurdu ve onu kadınların fendinden korudu.

Çünkü O, dua edenlerin dualarını işitir, durumlarına uygun olan şeyleri bilir.

Sonra, vezir ve arkadaşları bunca kesin deliller görmelerine rağmen, dedikoduları kesmek gayesiyle, bir müddet için onu hapse atmayı uygun buldular.

Hapishaneye onunla beraber iki genç de girmişti. Onlardan biri:

"Ben rüyamda, kendimi şarap yapmak için üzüm sıkarken gördüm."

Öbürü de: "Ben de başımın üstünde ekmek taşıdığımı ve bu ekmeği kuşların gagaladığını gördüm.

Ne olur, bu rüyamızın tabirini bildir, doğrusu biz seni iyi insanlardan biri olarak görüyoruz." dediler.[47]

Yusuf: "Yiyeceğiniz yemek size henüz gelmeden, her birinizin rüyasının tabirini size bildirmiş olurum. Bu, Rabbimin bana öğrettiği ilimlerdendir.

Ama, önce biraz beni dinleyin: Ben Allah'a iman etmeyen, âhireti de inkâr eden bir halkın dinini terkedip, atalarım İbrâhim, İshak ve Yâkub'un dinine tabi oldum. Allah'a herhangi bir şeyi şerik saymak bizim için asla doğru olmaz.

Bu tevhid inancı, Allah'ın hem bize, hem de insanlara olan ihsanıdır.

Ama ne yazık ki insanların çoğu bu nimete şükretmezler."

"Ey hapishane arkadaşlarım, bir düşünün, sizin için müteaddit rablere ibadet etmek mi, yoksa tek mutlak hâkim olan Allah'a ibadet etmek mi iyidir?

---

47 Baskılar ve tuzaklarla hakikati örtbas etmeye çalışanlar, uzun vâdede asla başarılı olamazlar. Kuyu dibine de atılsa, köleleştirilse ve zindana da atılsa gerçek, güneş gibi kendisini gösterir. İşte Hz. Yusuf (a.s.) bu sefer hapishaneyi dershane haline getirerek, kıyamete kadar gelecek tebliğ ve hizmet insanlarına da üstad olup, Medrese-i Yusufiyeleri başlatıyor. "Hapishane müdürü, bütün mahkûmları Yusuf'un emrine verdi, kendisi de bir köşeye çekilip rahatına baktı." (Tekvin, 39, 22-23).

Sizin Allah'tan başka ibadet ettiğiniz tanrılar, sizin ve atalarınızın uydurduğu birtakım boş isimlerden ibarettir. Allah onların tanrı olduklarına dair hiçbir delil indirmemiştir.

Hüküm yetkisi yalnız Allah'ındır. O ise, başkasına değil, yalnız Kendisine ibadet etmemizi emir buyurmuştur.

İşte dosdoğru din! Fakat insanların çoğu bunu bilmezler."[48]

"Ey hapis arkadaşlarım, gelelim rüyalarınızın tabirine:

İlk soran arkadaş, efendisine yine şarap sunacak, öbürü ise asılacak, kuşlar da başını gagalayacak.

İşte yorumunu istediğiniz iş, böylece hal edilip sonuçlandırılmıştır."

Onlardan kurtulacağını zannettiği arkadaşına:

"Efendine benden bahset, suçsuz olduğumu hatırlat," dedi.

Fakat şeytan, efendisine söylemeyi ona unutturdu. Böylece Yusuf birkaç yıl daha hapishanede kaldı.[49]

Günün birinde hükümdar gördüğü bir rüyayı anlatıp dedi ki:

"Ben yedi semiz inek gördüm, bunları yedi zayıf inek yiyordu. Bir de yedi yeşil başak ile yedi kuru başak gördüm. Ey efendiler: "Siz rüya tabir ediyorsanız, benim bu rüyamı da halledin!"[50]

O kâhinler "Bu gördükleriniz karışık düşlerdir. Biz böyle karışık düşlerin yorumunu bilemeyiz" dediler.

O iki arkadaştan kurtulanı, nice zaman sonra, ancak o sırada,

---

48 Bu hitabe ve Hz. Yusuf'un güzel tutumu, hizmet insanlarına örneklerle doludur.

49 Hapishanede 8 yıl kaldığı anlaşılmaktadır.

50 Bu hükümdar, Sina yarımadasından gelip Mısırı istila ettikten sonra M.Ö. 1700 - 1580 arasında hüküm süren Hiksos krallarından biri olup İbrani kavminden olan Hz. Yusuf ile menşe yakınlığı olabilir. Onun Yusuf hanedanına imkân vermesi Mısır'da İsrail milletinin oluşumuna esas teşkil etmiş olabilir. Hiksos döneminin kapanmasından sonra Hz. Mûsâ'nın dünyaya geldiği sırada Mısır'ın yerlileri, İbranilerin dışarıdan gelecek tehlike ile işbirliği yapacağı endişesi ile onların erkek çocuklarını öldürüyorlardı.

Yusuf'u hatırlayıp dedi ki "Rüyanın tabirini size ben bildireceğim. Hele siz beni hapishaneye bir gönderiverin."

Hapishaneye gidip: "Yusuf! Sözü doğru ve isabetli olan aziz dostum!

Şu müşkil rüya hakkında bize bir çözüm bildir lütfen:

"Yedi semiz ineği yiyen yedi zayıf inek ile yedi yeşil başak ile yedi kuru başağın anlamı ne olabilir?

Ümid ederim ki isabetli yorumunu öğrenip ilgili insanlara aktarırım, böylece onlar da doğruyu öğrenir ve senin kıymetini bilirler."

Yusuf: "Yedi sene, bildiğiniz şekilde ekin ekersiniz. Ama biçtiğinizi, yiyeceğiniz az miktar dışında, başağında bırakır, depolarsınız.

Sonra, bunun peşinden yedi kurak yıl gelecek, tohumluk olarak saklayacağınız az bir miktar dışında, önce biriktirdiklerinizi yiyip tüketirsiniz.

Sonra onun arkasından bir yıl gelecek ki halk bol yağmura kavuşacak, sıkıntıdan kurtulacak, bol meyve sıkıp hayvanları sağacaklar."

Bunu duyan Hükümdar: "Onu bana getirin!" dedi.

Hükümdarın elçisi gelince Yusuf: "Sen önce dönüp efendine de ki:

"O ellerini kesen kadınların meselesi neydi, kendisine soruver."

Zaten benim efendim, o kadınların fendini pek iyi bilir."[51]

Hükümdar o kadınları toplayıp: "Ne idi sizin Yusuf'la dâvanız?" Siz Yusuf'u elde etmeye çalıştığınızda durum ne idi,

---

51 İsrail kaynakları kıssanın bu bölümünde de; Kur'ân'dan farklı ayrıntılar ve Hz. Yusuf'un değerini düşürecek taraflar naklederler. Oysa Kur'ân'ın anlatımı, onun bir Peygamberden beklenen örnek tutumunu özetler. Onun bu davranışlarıdır ki kralı, onu Maliye bakanı (hatta Başbakan) olarak görevlendirmeye sevketmiştir.

Yusuf nasıl davrandı? diye sordu. Onlar da: "Hâşa! Allah için söylemek gerekirse, onun yaptığı hiçbir kötülük bilmiş, görmüş değiliz." dediler.

İşte o sırada vezirin eşi: "Şimdi gerçek meydana çıktı. Ondan kâm almak isteyen bendim. O ise tam sadık ve dürüst insanlardandır." diye itiraf etti.

Ve devamla şöyle dedi: Bunu böylece söylüyorum ki eşim vezir de (Yusuf'a sahib olmaya yeltenmemle beraber) kendisinden gizli olarak ona (fiilen) hiyanet etmediğimi ve Allah'ın hainlerin hilesini iflah etmeyeceğini bilsin. Doğrusu, ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü Rabbimin merhamet edip korudukları hariç, nefis daima fenalığı ister, kötülüğe sevkeder. Doğrusu Rabbim gafurdur, rahimdir (affı ve merhameti boldur)."[52]

Hükümdâr: "Onu yanıma getirin, özel danışman edineyim." dedi.

Onunla konuştuktan sonra da: "Sen artık bundan böyle, nezdimizde yüksek bir makam sahibi, tam itimad edilen bir müsteşarsın." dedi..." (Yusuf, 12/22-54).

…

Ali Ünal yukarıda zikredilen ayetleri şöyle yorumlar: "Âyetler, Hz. Yusuf'u anlatırken, bir yandan da O'nun yaşadığı dönemdeki Mısır'ı ortaya koymakta, orada nasıl bir toplumun, nasıl bir idarenin bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Anlaşılıyor ki, o dönemde Mısır'da İlahî Din'den bazı izler bulunuyor ve idarî kademede bulunanlar bile, 'Günah nedir, günaha girince ne yapmak

52 Bu âyetler için şu tefsir daha yaygındır: "(Yusuf dedi ki:) Maksadım, vezire hainlik etmediğimi, hainlerin hilelerini Allah'ın iflah etmeyeceğini onun da bilmesini sağlamaktı. Ben nefsimi temize çıkarmam (…)". Fakat ilk tefsir, Hz. Yusuf'un (a.s.) makamına ve Kur'ân'ın siyakına daha uygundur (İbn Kesir). Zira kail, yani sözü söyleyen açıkça bildirilmiyor. Bu da vezirin eşinin sözünün devam ettiğini gösterir.

gerekir?' ve bunun gibi konulardan söz edilebiliyorlardı. Fakat bu haberdar olma, artık âdet kabilindendi…

Saray halkı ve başkent sosyetesi, tarihteki ve günümüzdeki emsalleri gibi ahlâkî bir çöküntü ve çürümenin içinde idi. Erkekler güç, zenginlik, şöhret ve menfaat peşinde olup gerçek ve adalet, bunlara feda ediliyordu. Kadınlar ise, dünya nimetleri üzerinde karşılıklı rekabet, dedikodu, eğlence ve ziyafetlerle meşguldüler. Evlerde kadın hâkimiyeti vardı ve onların uygunsuz davranışları karşısında beylerin yaptığı 'Bu işi bırak!' demekten ibaretti. İdarecilerin ve ailelerinin keyfi için kanunlar hiç sayılabiliyor, haksızlıklar işlenebiliyordu.

İşte büyük peygamber Hz. Yusuf (aleyhisselâm), böyle bir ortamda çok çetin iffet ve dürüstlük sınavlarından geçti. Bunların hepsini başarıyla verdi. Sarayda bir köle olduğu halde, kendisine 'soylu, zengin ve güzel' kadınlardan gelen daveti reddetti. Şüphesiz bu, bir defaya mahsus kalmadı. Ama her defasında direndi ve onlara uyup sarayda kalmaktansa, büyük bir gönül rahatlığıyla zindanı tercih, hatta arzu etti. İffet, ismet, doğruluk, bilgi, hikmet, feraset, güvenirlilik, liyakat ve kadir-kıymet ve iyilikbilirlikle kendisini kabul ettirdi…"[53]

Yûsuf Aleyhisselâm'ın Vezir'in Hanımıyla Evlenmesi ve Doğan Çocukları

Mısır Kralı; Yûsuf'u (aleyhisselâm), ölen Vezîr'in karısı Râil[54] ile evlendirdi. Yûsuf Aleyhisselâm, Râil'e: "Senin, vaktiyle benden istemiş olduğun şeyden, böylesi, daha hayırlı değil midir?" dedi. Râil: "Ey dost! Sen, beni, kınama! Gördüğün gibi, ben, devlet ve dünya nimetleri içinde yaşayan güzel bir kadın idim. Efendim'in ise, kadınlarla teması yoktu. Allah, seni de, olduğun gibi, güzel suret ve

---

53 Ali Ünal, Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli, s.516.

54 Meşhur olan ise "Züleyha" olduğudur. Bkz. İbnü Haldun, Tarih, c.2, ks.1, s.4O.

heyette yaratmıştı. Gördüğün gibi, nefsim, bana, galebe çalmıştı!" dedi. Yûsuf Aleyhisselâm'ın Râil'i bakire bulduğu da söylenir.

Yûsuf Aleyhisselâm'ın, Râil'den, Efrâim ve Mîşa' adındaki oğulları doğmuştur.[55] Efrâim; Yûşa' b. Nün, b. Efrâim Aleyhisselâm'ın dedesidir. Mîşa'ın da, Mûsâ adında bir oğlu olup kendisi, Mûsâ b. İmran Aleyhisselâm'dan önce Peygamber olmuştu. Tevrat Ehli ise, Hızır Aleyhisselâm'ı arayan Mûsâ b. İmran Aleyhisselâm'ın, bu, Mûsâ b. Mîşa' olduğunu zan ve iddia etmekle[56], ağır bir yanılgıya düşmüşlerdir."[57]

Yûsuf Aleyhisselâm'ın Vefatı

Yûsuf Aleyhisselâm; Babası Yâkub Aleyhisselâm'ın vefatından sonra, yirmi üç (23) yıl daha yaşadı.[58] Yûsuf Aleyhisselâm; vefatı yaklaştığı sırada, İsrail oğulları kavminden seksen erkeği yanına topladı. Mısır'dan çıkıp giderlerken, cesedini, babalarının yanına gömülmek üzere, yanlarında götürmelerini vasiyet[59], kardeşi Yehuza'yı da, İsrail oğullarının üzerine Halîfe tayin etti.[60] Yûsuf Aleyhisselâm, vefat ettiği zaman, yüz yirmi (120) yaşında idi.[61] Yûsuf Aleyhisselâm'ın cesedi, kokulanıp mermer bir tabut

55 Taberî, et-Tarih, c.1, s.178; Sâlebî, Arâis, s.128; İbn-i Esîr, el-Kâmil, c.1, s.147

56 İbn-i Kuteybe, Maarif, s.19; Mes'ûdî, Murucu'z-Zeheb, c.1, s.48.

57 Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, c.5,s.117, 120, 121; Buharî, es-Sahih c.1,s.38, c.4, s.127; Müslim, es-Sahih, c.4, s.1847; Tirmizî, es-Sünen c.5, s.3O9.
Ayrıca bkz. M. Asım Köksal, Peygamberler Tarihi, 1/298-299.

58 İbn-i Kuteybe, Maarif, s.19; Taberî, Tarih, c.1, s.187; Sâlebî, Arais, s.142; İbn-i Esîr, el-Kâmil, c.1, s.155; İbn-i Arabî, Muhâdara, c.1, s.127; İbn-i Haldun, et-Tarih, c.2, ks.1, s.41.

59 Taberî, et-Tarih, c.1, s.187; İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.1, s.22O.

60 Sâlebî-Arais s.141-142

61 İbn-i Kuteybe, Maarif, s.19; Taberî, et-Tarih, c.1, s.187; Sâlebî, Arais, s.142; İbn-i Esîr, el-Kâmil, c.1, s.155; İbn-i Arabî, Muhadara, c.1, s.127; İbn-i Haldun, et-Tarih, c.2, ks.1, s.41.

içine konuldu.[62] Nil nehrinin kenarına gömüldü.[63] Üzerine, su salınıp kabir, su altında bırakıldı.[64]

...

İşte Yusuf aleyhisselam'ın dillere destan iffeti uğruna verdiği hayat mücadelesi ve güzel âkıbeti…

İşte Allah'ın iffetini, kendisinden sonra gelen bütün peygamberlere ve ümmetlere birer örnek gösterdiği Hayâ Peygamberi!..

İşte, namus imtihanından gâlip çıkan yiğitlerin efendisi, serdâr-ı âzâmı!

Hem kalıbı güzel, hem kalbi güzel… İçi güzel, dışı güzel…

İşin doğrusu hem güzel yüzlü, yakışıklı olmak, hem de iffetli ve namuslu olmak çok büyük bir fazilet olsa gerektir. Yusuf özlü olmak, Yusuf yüzlü olmaktan çok daha kıymetli ve hayâtî!

Yahya b. Muâz'ın "Biz üç şeyi kaybettik ki -şahsen onları çevremde nadiren görüyorum-: 1. Güzel yüzlerden iffeti, 2. Güzel sözlerden diyaneti, 3. Dostluklardan sadakati kaybettik." dediği gibi, ondan çok daha beter bir zaman diliminde yaşayan bizler, sîreti sûretine aksetmiş ahlak güzeli Hz. Yusuf aleyhisselam'ı şefaatçi yaparak Hazreti Hayiyy azze ve celle'den insaniyete, ümmete, milletimize, ailemize ve şahsımıza hayâ tecellisi diliyor ve dileniyoruz…

62 Sâlebî, Arais, s.142; İbn-i Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, c.1, s.22O.

63 Taberî, et-Tarih, c.1,s.187.

64 Taberî, et-Tarih c.1, s.215; Sâlebî, Arais, s.197.

Hz. Musa (a.s.) ile Hz. Safura
HAYÂLI YÜRÜYÜŞ ve İFFETLİ DURUŞ

Kasas sûresi, Hz. Musa aleyhisselam'ın doğumunu, Firavun'un bütün erkek çocukları öldürme emrinden kurtuluşunu, annesi tarafından Nil nehrine bırakılışını, Firavun'un hanımı tarafından bulunup saraya alınışını, orada gençlik döneminde ilim ve hikmete mazhar kılınışını, Mısır'da kavminden bir adama yardım edeyim derken diğer hasmı düşürmesi ve ölümüne sebep olduğu için Firavun tarafından öldürüleceği haberiyle korkup şehri terk etmesi hadiselerini ilk 21 âyet-i kerimesinde anlatır. Bundan sonrasını, müteakiben Medyen'e gidişini, Hz. Şuayb'in (veya Şuayb'in kardeşinin oğlunun) kızlarını ilk defa görüşünü, onlara yardım edişini, kızlardan birinin gayet hayâlı yürüyüşle onu babasının çağırdığını ona söylemesini, ardından yapılan sözleşmeyle 10 sene yanlarında gayet derecede iffet ve namusuyla çalışmasını bizzat âyet-i celîlelerden okuyalım:

22 – Medyen tarafına yönelince: "Umarım Rabbim beni doğru yola yöneltir." dedi.

23 – Medyen'in su kuyularına varınca orada davarlarını suvaran bir grup insan buldu. Onların gerisinde de, kendi hayvanlarını uzakta tutmaya çalışan iki kadın gördü "Siz niçin bekliyorsunuz?" diye sordu. Onlar da: "Çobanlar hayvanlarını suvarıp ayrılmadıkça, biz suvarmayız. Babamız da hayli yaşlı olduğundan iş bize kalıyor." diye cevapladılar.

24 – Bunun üzerine onların davarlarını suvardı, sonra gölgeye

çekilip: "Ya Rabbî! Bana lütfedeceğin her türlü nimete muhtacım!" diye dua etti.

25 – Az sonra o iki kızdan biri (Safura[65]) utangaç bir tavırla (elbisesini üzerine örtmüş vaziyette[66]) yürüyerek çıkageldi ve "Bize sunduğun suvarma hizmetinin ücretini vermek üzere babam seni dâvet ediyor." dedi.

[Bunun üzerine kız, Hz. Musa'nın önüne düşüp yürüdü. Mûsâ Aleyhisselâm da, onu, takip etti. Giderlerken, rüzgâr, kızın elbisesini yukarı kaldırıp ta, arkası, açılıp görününce, Mûsâ Aleyhisselâm, onun arkasına bakmak istemedi. Ona bakmamak için, yüzünü, bir kere ondan başka tarafa çevirdi, bir kere de, gözünü, yumdu ve: "Ey Allâhın kulu kadın! Sen, benim arkamda ol! Arkamda yürü! Yanılırsam, yanıldığım zaman, sen, bana sözünle, doğru yolu buluncaya kadar, ayaklarıma atacağın çakıl taşları ile yol göster. Çünkü, biz Ehl-i Beyt Yâkub Oğulları, kadınların, açılan arkalarına bakmayız!" dedi.[67] İbn-i Abbas'tan gelen rivayette ise:

"Sen benim arkamdan yürü. Çünkü ben Hz. İbrahim'in milletindenim. Senden geri kalmak bana helal olmaz, bu Allah'ın bana haram kıldığı bir şeydir. Sen bana yolu söyle, yeter!" demiştir.][68]

---

65 İbnü'l-Esîr, el-Kâmil, c.1, s.177.

66 Hz. Ömer (radıyallahu anh), bu "hayâ yürüyüşü" ifadesini bir rivayette böyle izah etmiştir: ليست بسَلْفَع من النساء خرَّاجة ولاَّجة ، ولكن جاءت مستترة وضعت كُمَّ درعها على وجهها(تغطيه) استحياءً . (واضعة ثوبها على وجهها). "Kadın eve çok girip çıkan, sokaklarda çok dolaşan bir kadın değildi. Fakat ev elbisesinin yeniyle (önlüğünün bir miktarıyla) yüzünü örtüp gizlemiş mütesettir olarak geldi. (Elbisesini yüzünün üzerine koymuş vaziyetteydi.)" Ebu Hafs Sirâcüddin Ömer b. Ali, Tefsîru'l-Lubâb fî Ulûmi'l-Kitâb, 12/373 (3988); el-Beğavî, Meâlimü't-Tenzîl, 6/221 (Kasas 24'ün Tefsiri). Bu rivayeti el-Firyâbî, Musannaf'ında İbnü Ebî Şeybe, Abd İbnü Humeyd, İbnü'l-Münzir, İbnü Ebî Hâtim ve Hâkim de –ki sahihtir demiştir- nakletmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/483 (Kasas 25'in Tefsiri). Saîd İbnü Mansur, İbnü Cerîr ve İbnü Ebî Hâtim tahriç etmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/483.

67 Taberî-Tarih c.1,s.2O5, Sâlebî-Arais s.174, İbn-i Esîr, el-Kâmil c.1,s.176; İbn. Asâkir-Tarih c.6,s.322.

68 el-Firyâbî, Abd İbnü Humeyd ve İbnü'l-Münzir, İbn-i Abbas'tan nakletmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/483 (Kasas 25'in Tefsiri)

Mûsâ, kızların babasının yanına girip başından geçen olayları anlatınca o zat (Şuayb aleyhisselam[69]): "Endişe etme, o zalimlerin elinden artık kurtuldun!" dedi.

26 – Kızlardan biri (Safura[70]): "Babacığım, dedi, bunu işçi olarak tut, zira senin çalıştıracağın en iyi adam, böyle kuvvetli ve güvenli biri olmalıdır."

[Babaları: 'Siz nereden biliyorsunuz onun kuvvetli ve emin birisi olduğunu?' diye sordu.

Kız dedi ki: "Kuvvetli", çünkü su kuyusunun üzerindeki ancak on kişinin kaldırabildiği taşı tek başına kaldırdı ve bizim sürümüzü suvardı. "Emin" oluşuna gelince, yolda buraya gelirken bana dedi ki:

"Sen arkamdan yürü! Bana sadece yolu tarif et. Ben olur da bir rüzgar eserse elbisenin açılıp da cesedinin bana görünmesini istemiyorum, bundan hoşlanmıyorum."[71]

---

69 Bu zat'ın kim olduğuna dair üç ana görüş var:

1.) Hz. Şuayb b. Mîkâil b. Yeşcür b. Medyen b. İbrahim Aleyhisselâmdır. Şuayb Aleyhisselâmın annesi: Lut Aleyhisselâmın kızı Mîkâil'dir. Şuayb Aleyhisselâm, Mûsâ Aleyhisselâmın Kayınpederi idi. Şuayb Aleyhisselâmın dili: Arapça idi. [Bkz. Taberî-Tarih c.1, s.167; Taberî, et-Tefsir, c.8, s.237; Hâkim, Müstedrek, c.2, s.568; Sâlebî, Arais s.164, 184; Muhyiddin b. Arabî-Muhadaratülebrar c.1, s.129; Kurtubî Tefsir c.7, s.247-248; Mes'ûdî, Murucuzzeheb, c.1, s.49; M. Asım Köksal, Peygamberler Tarihi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1/327].

2.) Hz. Şuayb'in yeğenidir, yani erkek kardeşinin oğludur. Cüreyc (radıyallahu anh) demiştir ki: "Bana ulaştığına göre Hz. Musa da o iki kızdan büyük olanı ile evlenmiştir. Kızın ismi Safûrâ'dır. Babaları da Hz. Şuayb'in erkek kardeşinin oğludur ki ismi Rüâvîl'dir. Bana çok doğru sözlü birisi haber verdiğine göre kitapta o zatın ismi Yesrûn imiş ve Medyen'in kâhini imiş. Kâhin demek, âlimi demektir." Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/486 (Kasas 25'in Tefsiri) –İbnü'l-Münzir'den.

3.) Bu zâtın Hz. Şuayb aleyhisselam olduğuna dair birtakım rivayetler vardır, ne var ki Abdullah İbn-i Abbas, Said ibn-i Cübeyr ve Hasan-ı Basrî gibi selef uleması ve İbn-i Cerîr et-Taberî ve İbn-i Kesîr gibi müfessirler, bu rivayetlerin sahih olmadıkları görüşündedirler. Kesin olan bu zatın sâlih ve ferasetli bir mü'min olduğudur. (Bkz. Ali Ünal, Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli).

70 İbn-i Esîr, el-Kâmil c.1, s.177.

71 el-Firyâbî, Musannaf'ında İbnü Ebî Şeybe, Abd İbnü Humeyd, İbnü'l-Münzir,

Abdullah İbn-ü Mes'ud (radıyallahu anh) demiştir ki:

"*İnsanların en firasetlileri (ileri görüşlüleri) şu üç kimsedir. Birincisi: Mısır veziridir ki Yusuf hakkında hanımına: "Ona ikramda bulun; belki bize çok fayda verir veya onu evlat ediniriz.*" (Yusuf 12/21) demişti. İkincisi: Hz. Musa'ya (utangaç bir yürüyüşle gelen ve) babasına da: "Ey babacağım! Onu ücretli olarak tut!" diyen kızdır. Üçüncüsü ise: Ebu Bekir'dir (radıyallahu anh), Hz. Ömer'i kendisinden sonra halife tayin etmiştir."[72]

27 – Babaları ona: "Kızlarımdan birini seninle evlendirmek istiyorum. Buna karşılık sen de sekiz yıl yanımda çalışırsın; şayet süreyi on yıla çıkarırsan, o da senin ikramın olur. Ben seni zahmete sokmak istemem. İnşaallah benim dürüst bir insan olduğumu göreceksin."

28 – Mûsa: "Bu seninle benim aramızdaki bir sözleşmedir. Bu iki müddetten hangisini yerine getirirsem buna itiraz edilemez. Yaptığımız bu sözleşmeye Allah da şahit olsun." dedi.

[Resûl-i Ekrem, birgün Kur'an'dan Hz. Musa kıssasını okurken:

"Şüphesiz ki Hz. Musa 8 veya 10 sene fercinin iffeti ve karnının tokluğu üzere kendini ücretli işçi tutmuştur." demiştir.[73]]

29 – Mûsâ müddeti tamamlayıp (evlendiği eşi Safûrâ'yla[74]) ai-

---

İbnü Ebî Hâtim, Hâkim –ki sahihtir demiştir- Hz. Ömer'den nakletmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/483 (Kasas 25'in Tefsiri)

72 Saîd b. Mansur, İbnü Sa'd, İbnü Ebî Şeybe, İbnü Cerîr, ibnü'l-Münzir, İbnü Ebî Hâtim, Taberânî, Ebu'ş-Şeyh ve Hâkim tahriç etmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 5/389 (Yusuf, 21'in Tefsiri).

73 İbnü Mâce, Bezzâr, İbnü Ebî Hâtim, Taberânî ve İbnü Merdeveyh, İbnü'l-Münzir es-Sülemî'den (radıyallahu anh) tahriç etmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/486 (Kasas 25'in Tefsiri).

74 Kızkardeşlerden diğerinin ismi de "Şerefâ"dır: el-Firyâbî, Musannaf'ında İbnü Ebî Şeybe, Abd İbnü Humeyd, İbnü'l-Münzir, İbnü Ebî Hâtim, Hâkim –ki sahihtir demiştir- Hz. Ömer'den nakletmişlerdir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/483 (Kasas 25'in Tefsiri).

Mücahid, kızkardeşlerden diğerinin isminin "Leyyâ" olduğunu söylemiştir. Bkz.

lesiyle Mısır tarafına doğru yolda giderken, (Sina) dağ(ı) tarafında bir ateş fark etti. Ailesine: "Durun, dedi, ben bir ateş farkettim. Gideyim belki yol hakkında bir bilgi alır veya bir ateş koru getiririm de ateş yakıp ısınma imkânı bulursunuz."

30 – Oraya varınca kutlu mekândaki vâdinin sağ tarafında bulunan ağaçtan şöyle nida edildi: "Ey Mûsa! Rabbülâlemin olan Allah Ben'im."

31 – "Haydi asânı yere bırak." Mûsâ onun çevikçe hareket eden bir yılana dönüştüğünü görünce derhal kaçtı, bir kere olsun dönüp arkasına bile bakmadı. "Gel Mûsâ! Endişe etme, çünkü sen güven içinde olanlardansın." (Kasas suresi 28/22-31).

Evet, işte mutlu son budur: En güzel âkıbet, imanıyla, ahlakıyla, iffetiyle, istikametiyle yaşayanlarındır.

Bu hadisede dikkat edilmesi gereken iki mühim husus var.

Birinci Husus: Hayâ ve iffetin de kaynağı ve yaratıcısı olan Cenâb-ı Hayiyy celle şânühû'nun da betahsis vurguladığı gibi, Hz. Şuayb'ın (aleyhisselam) kızları gayet derecede hayâlı idiler ki, âyet-i kerimede o kızlardan birinin Hz. Musa'ya doğru yürüyüşü *"temşî alâ istihyâin"* (utanarak, sıkılarak, hayâ üzere yürüdü) ifadesiyle anlatılmaktadır. Hz. Ömer işbu âyeti yorumlarken, "Mütevazı ve utana utana yürüyerek geldi. Yüzünü dış elbisesinin bir yanıyla kapatıyordu. Günümüzde geceleri serbestçe dolaşan, sıkılmadan her yere girip çıkan kadınlar gibi değildi." derdi.[75] Demek bir peygambere kız olacak, bir peygambere eş olacak hayâ

Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/484 –İbnü'l-Münzir'den-.

Ebu Hureyre'den ve Ebu Zer'den (radıyallahu anhumâ) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), "İki kızdan hangisi ile Hz. Musa evlenmiştir?" diye sual edilince, "Küçük olanıyla!" cevabını vermiştir, bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 7/487 (Kasas 28'in Tefsiri) – İbn Merdeveyh, Târih'inde Hatîb, M. Evsat'ında Taberânî, Bezzâr, İbnü Ebî Hâtim'den-

75 Bkz. Tefsîr-i Âlûsî 28/25'in Tefsiri.

ahlâkıyla mücehhez bir hanımefendi idi! Hayâsı bizzat Allah'tan tasdikli bir İslam kadını!..

İkinci husus: Haddizatında "ismet" sıfatına sahip bir peygamber olan Hz. Musa aleyhisselam'ın tam 10 sene Hz. Yakub gibi ismet sıfatına sahip bir peygambere ve hânesine kemal-i sadakatle ve iffetle hizmet etmesi, daha yaşlı, tecrübeli, güngörmüş bir peygamberin gözetimi altında onca kuvvetine, dinamik gençliğine rağmen hiçbir nahoş söz, fiil ve davranışına rastlanılmaması, evleneceği müstakbel eşine dahi kem gözle nazar etmemesi, bütün bunlar Hz. Musa'nın fıtrî hayâsının yanı sıra nasıl bir iradî iffet kahramanı olduğunu gözler önüne seren, on yıllık bir imtihan sürecinin alnı ak, gözü aydın kılan "ahde vefâkâr duruş"udur.

Cenâb-ı Hayiyy azze ve celle, böyle hayâlı kızlar yetiştiren Hz. Şuayb'in, o insan meleği kızlarından ve iffet âbidesi Hz. Musa aleyhisselam'dan razı olsun…

***

Yıllar sonra Hz. Musa aleyhisselam kendi kavminden, İsrâiloğullarından bir sûizanna, daha doğrusu bir iftiraya maruz kalır ki Kur'an-ı Kerim şu âyet-i kerimesiyle bunu haber vermiştir: "*Ey iman edenler! Musa'ya (dilleriyle) eziyet edenler gibi olmayın (Habîbim Muhammed'e dilinizle eziyet etmeyin!). Onlar eziyet ettiler de, Allah onu, onların dediklerinden akladı, berî' olduğunu ortaya koydu. O, Allah nezdinde pek itibarlı bir kişi idi. Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve hep doğru söz söyleyin ki Allah da işlerinizi ve hallerinizi düzeltsin, günahlarınızı affetsin. Kim Allah'a ve Rasûlü'ne itaat ederse, pek büyük bir mutluluk ve başarıya nâil olur.*" [Ahzâb 33/69–72].

"Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın…" Bu âyetin Resûlullah'ın Zeyneb'le evlenmesinden dolayı edilen sözler üzerine, bir

rivayette de “İfk” meselesi üzerine indiği rivayet ediliyor. Musa’ya verilen bu eziyet hakkında da çeşitli rivayetler ileri sürülmüştür.

1- Hazreti Musa, çok edebli bir kişiydi. Dolayısıyla pek sıkı örtünüp bedenini kimseye göstermezdi. İsrailoğullarından birtakım kimseler “Bu neye bu kadar örtünüyor? Mutlaka vücudunda bir ayıp veya bir felaket, hastalık var” diye söz ediyorlardı. Bir gün Hazreti Musa, ıssız bir yerde elbisesini bir taşın üzerine koymuş yıkanırken -Allah tarafından- taş yuvarlanmaya başlamış Musa (aleyhisselam) da bastonunu kapıp onun peşinden gitmiş bu sırada büyük bir kalabalık rast gelip kendisini Allah’ın yarattığı en güzel bir vücud ile görüvermiştir.

2- Kardeşi Harun’u öldürdü, demişlerdir.

3- Haşa zina etti, demek istemişlerdir. Karun azdığı zaman sürtük bir kadına birçok mal vererek Hz. Musa’ya nefsiyle iftirada bulunmak üzere teşvik ve sevk etmiş, fakat sonunda kadın Karun ile aralarında geçen macerayı, itiraf edivermiştir. Ki Allah onu onların dediklerinden ibra etti, temize çıkardı. Onu lekelemek isterlerken Allah kendilerini rezil ve rüsvay etti. Ve Allah katında Hz. Musa “vecîh idi veya “vecîh” oldu.

Vecîh: Vecahetli, haysiyet ve mevki sahibi, şerefli, sevgili, tam Türkçesiyle “yüzlü” idi. Onun için duasını kabul ediverdi de düşmanlarını da kahreyledi veya daha yüzlü oldu, daha çok şerefi ve namı arttı. Efendimiz Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ise, resulullah ve peygamberlerin sonuncusu olduğu ve Allah ve melekleri hep ona salavat getirmekte bulunduğu için, Allah katında daha vecîh, daha sevgilidir, (daha itibarlı, daha haysiyetli, daha izzetli ve iffetlidir). Onun için gerek Zeyneb (validemizle evlenmesi) meselesi ve gerek başka herhangi bir hususta onu incitecek sözler söyleyenler, uydurma haberler yayanlar kendilerine yazık etmiş olurlar.”[76]

---

76 Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an Dili, Ahzâb 33/69’un Tefsiri.

Ebu Hüreyre'den (radıyallahu anh): Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle anlattılar: "İsrâiloğulları çıplak ve birbirine baka baka yıkanırlardı. Hz. Musa aleyhisselâm son derece hayâ sahibi ve sıkı örtünen birisi idi. İstihyası (haya duygusunun fazlalığı) sebebiyle bedeninden hiçbir yer görülmezdi. Hz. Musa ise (kemal-i hayâsından) yalnız yıkanırdı. Benî İsrail'den bazıları ona eziyette bulundu. (Şöyle ki: Bir gün aralarında): "Onun bu şekilde sıkı giyinmesine bedenindeki bir kusur sebep olmasın? Muhakkak ki o, ya abraştır, ya da debbelidir (ya hayâlarında şişme vardır, ya da kasığı çıkıktır) veya bir başka afete maruzdur." diye dedikodu yaptılar. Cenab-ı Hakk, Hz. Musa'yı bu dedikodularından tebrie etmek diledi.

Yine bir gün Hz. Musa aleyhisselâm bir tenhada, elbiselerini bir taş üzerine bırakıp tek başına suya girmiş yıkanıyordu. Yıkanması tamam olunca, giyinmek üzere çamaşırlarına doğru yürüdü.Tam bu sırada, üzerinde giyecekler olduğu halde taş yuvarlanmaya başladı. Hz. Musa aleyhisselam değneğini eline alıp taşı yakalamaya çalıştı. Bu sırada "Elbisem ey kaya! Elbisem ey kaya!" diye de bağırıyordu. (Taşın peşinden koşarken) Benî İsrail'den bir cemaatın yanına kadar vardı. Hz. Musa'yı çıplak vaziyette gördüler, yaratılışça herkesten güzeldi, kusursuzdu ve dedikodulardan beri idi. Kaçmakta olan kaya durdu. Hz. Musa aleyhisselam da üzerindeki çamaşırını alıp giydi. Sonra da (öfkesinden) sopasıyla taşa vurmaya başladı.

Ebu Hüreyre der ki: "Allah'a kasem olsun, o taşta sopa darbeleri sebebiyle üç veya dört tane bere izi var." Şu âyet bu hadiseye işaret etmektedir: "Ey iman edenler, siz de Musa'yı incitenler gibi olmayın. Nihayet Allah onu dedikleri şeyden temize çıkardı. O, Allah indinde yüzü (itibarlı bir zat) idi." (Ahzab, 33/69).[77]

---

[77] Buhari, Gusl 20, Enbiya 27, Tefsir, Ahzab 11; Müslim, Hayz 75 (339), Fezail, 55 (339); Tirmizi, Tefsir, Ahzab (3219).

İkinci Bölüm

GEÇMİŞ ÜMMETLER TARİHİNDEN İFFET ERENLERİ

Hz. Kürsuf ile Yabancı Kadın

İLÂHÎ AŞK'IN MECÂZÎ AŞK'LA İMTİHANI ve İSTİDRÂK AHLÂKI

Sahabe Efendilerimiz Ebu Zer el-Ğıfârî, İbn-i Abbas, Atiyye b. Büsr (Bişr) el-Mâzinî el-Hilâlî, İbn-i Ömer, Akkâf b. Vedâa el-Hilâlî'den (radıyallahu anhum) ayrı ayrı rivayet edildiğine göre:

Bir gün Resûlullah aleyhisselâtü vesselâm'ın huzuruna Akkâf b. Vedâa el-Hilâlî (-diğer rivayetlerde- Akkâf b. Bişr et-Temîmî el-Hilâlî) (radıyallahu anh) gelmişti. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) ona:

"Ey Akkâf, senin hanımın var mı?" diye sordu.

– O da 'Hayır!' dedi.

– 'Cariyen de mi yok?'

–'Hayır!'

–'Peki sen imkân sahibi, hali-vakti yerinde biri misin? 'Sıhhatli ve zengin biri misin?'

Akkâf:

– 'Evet, elhamdülillah öyleyim; sıhhatli ve zengin biriyim.' dedi.

Bunun üzerine Allah Resûlü dedi ki:

– *'O halde sen şeytanın kardeşleri arasında kalmışsın, onlardan birisin demektir. Eğer istersen hristiyan rahiplerinden birisi gibi yaşarsın ve sonuçta onlardan olursun. İstersen de bizim gibi evlenirsin ve bizden olursun. Çünkü nikâh benim sünnetlerimden biridir.*

Ey İbnü'l-Vedâa! Eğer sen hristiyanlar içinde olsaydın, onların ruhban sınıfından olurdun. Bizim sünnetimiz/yolumuz ise evlenme yoludur. Sizin en şerlileriniz bekârlarınızdır. En rezil, en zelîl ölüleriniz de bekâr olarak ölenlerinizdir. Hiç şüphesiz ki evli olanlar, sizin kötü söz ve işlerden en uzak olanlarınızdır. Nefsim elinde bulunan Zât'a yemin olsun ki şeytanın salih insanlara karşı kadınlardan daha tehlikeli bir silahı yoktur.

Ey İbnü'l-Vedâa! Şeytanla mı aşık atıyorsunuz, oynuyorsunuz? (Şeytana mı alışıyorsunuz, sürtünüp kaşınıyorsunuz? Onun oyuncağı mı oluyorsunuz?) 'Sizin bekârlarınız, şeytanların babalarıdır ve salih kullara karşı erkeklerden ve kadınlardan daha ciddi tehlikedirler. Şeytanın kendi nefsinde salih kullara ("içindeki bekârlara"[78]) karşı erkeklerden ve kadınlardan daha etkili bir silahı yoktur; ancak evli olan kimseler şeytanın silahlarına karşı korunabilirler. İşte onlardır ki çirkin sözlerden ve kötü işlerden uzak durabilir, tertemiz kalabilirler…

وَيْحَكَ ياَ عَكَّافُ تَزَوَّجْ.[79] اَماَ عَلِمْتَ[80] إِنَّهُنَّ صَوَاحِبُ (صَوَاحِبَاتُ – صَاحِبَاتُ يَعْنِي اَلنِّسَاءُ–[81])[82] أَيُّوبَ وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانُ[83] وَيُوسُفَ وَكُرْسُفَ.

[78] Deylemî, el-Firdevs, 5/419 (8611).

[79] Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/381 (5480).

[80] İbn-i Hacer el-Heytemî, el-İfsâh, s.55-56 (22).

[81] İbnü'l-Cevzî, Telbîsü İblîs, s.261.

[82] Deylemî, Firdevs, 5/419 (8611). Bkz. Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 16/206 (45609); İbnü'l-Mutarriz, el-Muğrib fî Tertîbi'l-Mu'rib, 2/216.

[83] İbnü'l-Cevzî, Telbîsü İblîs, s.261. Sadece "Davud, Süleyman ve Kürsuf" geçmektedir.

Yazık olmasın sana, dikkat et ey Akkâf! Bir an önce evlen!. Sen bilmiyor musun ki kadınlar, Hz. Davud'a, Hz. Süleyman'a, Hz. Eyyûb'a, Hz. Yusuf'a ve Hz. Kürsuf'a bile savâhibât[84] *oldular."*

Atiyye b. Bişr (radıyallahu anh):

– Anam babam sana fedâ olsun, 'Kürsuf da nedir, kimdir ya Resûlallah?' diye sordu.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle cevap verdi:

– "*Kürsuf, Sizden önceki zamanlarda yaşamış ve Allah'a ibadet etmiş (bekâr) bir adamdı. İsrâiloğullarından biriydi; deniz sahillerinden bir sahilde üç yüz yıl (bir rivayette 'otuz yıl'*[85]*) ikamet etti,*

---

84 **Sâhibe ç. Savâhib / Savâhibât.** *Lafzî/lügavî mana:* Hayat arkadaşı hanımlar. İşârî/naklî mana: Fitne (şiddetli imtihan) vesilesi bayanlar demektir. Bu iki manaya göre Allah Resûlü şöyle demeye getirmektedir:

Lafzî mana: Ey Akkaf! Peygamberler bile o kadar ileri derecedeki zühd ü takvalarına rağmen kadınlarla imtihan oldular, eninde-sonunda evlendiler. Kadınlar o ehlullaha dahi hem hayat arkadaşı eşler oldular / olabildiler, hem de içinde yaşadıkları toplumlarda ismet ve şeref sahibi saygıdeğer hanımefendiler oldular. Sen de bu rahib misal halinle, zühdünle o zâtlara benziyorsun; ama senin de bir hayat arkadaşın olmalı! O halde sakın kadınları, onların fitne derecesindeki câzibelerini küçümseme ve böyle saygın olan veya olacak olan bir hanımefendi ile mutlaka evlen!..

İşârî mana: Kadınlar, içlerindeki niyetleri gizleyip istediklerini elde etmedeki ısrarları ve fettânlıkları sebebiyle o büyük zâtları, Hz. Dâvud'u, Süleyman'ı, Eyyûb'u, Hz. Yusuf'u, Kürsuf'u bile haktan uzaklaştırıp bâtıla götürmeye kalkıştılar, hayat yolunda kötü arkadaşlar oldular, hatta çok ağır birer imtihan (fitne) olup başlarını belaya soktular. Sen de bir bekar olarak kadınların fitnelerinden, erkeğin gönlünü çelen câzibe ve cilvelerinden korunmak için bir an önce evlen ve kendini kendi nefsinin şehvetlerinden ve başka kadınların şerlerinden korumaya al!.. Nitekim bir başka hadis-i şerifte: "(Ah şu kadınlar!) Yusuf'un ve Kürsuf'un savâhibi (başlarına bela kadınlar!) Kerîm/asîl adamları mağlup ederler, leîm/alçak olanlara da mağlup olurlar…" buyrulmuştur. (Hadisi İbnü Şâhin, el-Mu'cem'de İbn-i Ömer'den nakletmiştir. Bkz. et-Tahâvî, Hâşiyetü't-Tahtâvî, 1/247. Ayrıca bkz. el-Inâye Şerhu'l-Hidâye, 2/154; İsmail Hakkı Bursevî, Tefsîru Rûhi'l-Beyân, 9/415 -Haşr 17'nin Tefsiri-.).

85 eş-Şeybânî, el-Âhâd ve'l-Mesânî, 2/585-586, 3/91 (1410); Bahşel, Târîhu Vâsıt, s.213; es-Sa'lebî, el-Keşf ve'l-Beyân, 7/92 (Nur, 32'nin Tefsiri); et-Tahâvî, Hâşiye alâ merâkı'l-fellâh, 1/247 - İbnü Şâhin, el-Mu'cem'de, İbn-i Ömer'den-.

Allah'a ibadet etti. Gündüzleri oruç tutar, geceleri ibadet yapardı. Namaz, -kıyâm/gece ibadeti- ve sıyâm/gündüz orucu gibi ibadetlerden usanmazdı, ibadetlerde ihmal ve gevşeklik göstermezdi. Derken bir gün yanına yabancı bir kadın uğradı ve Kürsuf o kadına âşık oldu. Kadının fiteni (göz alıcı güzellikleri, delilikleri, tutkuları) Kürsuf'ü kendine râm etti. Daha sonra Kürsuf, âşık olduğu bu kadın sebebiyle Allah'ü azîmüşşân'a nankörlük etti (O'nu ihmal etti) ve daha önce yapmakta olduğu Allah'a ibadeti dahi terk etti.

Fakat Allah Teâlâ ondan evvelki hayatında sadır olmuş olan bazı iyi halleri / iyilikleri, yapmış olduğu sâlih âmelleri ve dilediği ibadetleri yüzü suyu hürmetine, onun daha sonraki dönemde sergilediği taksîri (amelindeki kusurları, noksanları, ihmalkârlık ve gevşekliği) telafi etti, (ibadet hayatının zarar ve hasarlarını kapattı,) onun hâlini düzeltti ve neticede onu tevbeye muvaffak kıldı, tövbesini de kabul etti. Yazık olmasın sana, dikkat et ey Akkâf! (Sen de senin başına böyle bir hadise gelmezden evvel, bir an önce) evlen! Aksi takdirde müzebzebînden (iki arada bir derede yaşayanlardan) biri de sen olursun; günahkârlardan birisi de sen olursun."

Bu sözleri işiten Akkâf (radıyallahu anh): "Ya Resûlallah! Madem öyle, sen beni dilediğin biriyle evlendirmedikçe ben de evlenmeyeceğim… Anam babam sana feda olsun! Ben buradan ayrılmadan beni evlendir ya Resûlallah!" dedi. Onun bu talebi üzerine Allah Resûlü aleyhisselam Efendimiz: "*O halde seni Allah'ın ismi ve bereketi üzere Gülsüm el-Hımyerî'nin kızı Kerîme ile –diğer rivayette 'Zeynep'le'*[86]*- evlendirdim.*"[87] buyurdu.

86 Taberânî, Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, 1/213 (381); Ukaylî, Duafâ, 3/356 (1390).

87 Ahmed b. Hanbel, 5/163 (21488); Abdürrezzak, Müsned, 6/171-172 (10387); Ebu Ya'lâ, Müsned, 12/260-263 (6856); Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/381 (5480); Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 18/85-86 (158), 25/16 (10); Taberânî, Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, 1/213-214 (381), 4/364 (3567); Bahşel, Târîhu Vâsıt, s.213; Ebu Nuaym, Ma'rifetü's-Sahâbe, 16/62-63 (5020, 5021), 23/469 (7178); Deylemî, el-Firdevs, 5/419 (8611); İbnü Kuteybe, Ğarîbü'l-Hadîs, 1/446; es-Sa'lebî, el-Keşf ve'l-Beyân, 7/92 (Nur,

...

Bu hadis-i şerifte anlatılan birçok mühim hakikat ve mesele içerisinden birkaç tanesine bilhassa dikkat çekmek lazımdır: 1) Nefse güvenmemek ve evlenmek. 2) Mü'minlere sûizan, tecessüs ve gıybet etmemek ve kimseyi kınamamak. 3) İlahî istidrak ahlakıyla ahlaklanmak.

BİRİNCİSİ:

Hiç kimse nefsine güvenmemelidir. İbadet ü tâatine bakıp da kendini şerlerden emin görmemelidir.

Resûlullah Efendimiz'in, isimini büyük peygamberlerle birlikte zikrettiği âbid insan Hazreti Kürsuf'ün 300 yıllık ibadetten, ilahî aşktan mecâzî aşka, belki de oradan küfrâna kayması, fakat Cenâb-ı Tevvâb'ın cezbesiyle oradan tekrar ilahî aşka, aşkın ifadesi olan ibadet ü tââte dönüşünün dehşetli hayat hikayesi/hadisesi, hiç kimsenin mecâzî aşk nevilerinden yana güven içinde olmaması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır, şiddetli uyarıda bulunmaktadır.

Mecâzî aşk öyle bir imtihandır ki, onu geçebilen kimse belki de "Allah'ın sevdiği en hayırlı insanlar" defterine yazılır. Habîb-i Edîb Efendimiz haber veriyor: "*Muhakkak ki Allah azze ve celle, (şehevâta meyledip inhirâf etmeyen, mecâzen) âşık olmayan gence şaşırır (onu takdir eder ve ondan razı olur.)*"[88] "*Sizin en hayırlılarınız, (bir fettânın câzibeli büyüsüne kapılıp) delice sevdaya tutularak fitneye düşürülmüş (ve Allah tarafından bazı günahlarla*

32'nin Tefsiri); Ukaylî, Duafâ, 3/356 (1390); eş-Şeybânî, el-Âhâd ve'l-Mesânî, 2/585-586, 3/91 (1410); İbnü'l-Cevzî, el-Ilelü'l-Mütenâhiye, 2/118 (999); İbnü'l-Cevzî, Telbîsü İblîs, s.261; İbnü'l-Cevzî, Zemmü'l-Hevâ, s.281, s.458 (43); İbnü'l-Mutarriz, el-Muğrib, 2/216 –Deylemî'den-; el-Bûsîrî, İthâfü'l-Hayyirati'l-Meherra, 4/12 (3083); İbnü Şâhin, el-Mu'cem'inde, bkz. et-Tahâvî, Hâşiye alâ merâkı'l-fellâh, 1/247; Suyûtî, Câmiu'l-Ehâdîs, 36/76-77 (38797), 37/320-321 (40639).

88 Ahmed b. Hanbel, 4/151 (17409); Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 17/309 (853).

şiddetli imtihan edilmiş ama sonra kendine gelip işlediği günahlara) tevbe etmiş olan kimselerdir."[89] "*Günahdan tövbe eden kimse ise hiç günah işlememiş gibidir.*"[90]

Enes b. Mâlik'den (ve kısmen İbn-i Mes'ûd, İbn-i Abbas, Ebu Saîd el-Ensârî ve Ebu Anbe el-Havlânî'den (radıyallahu anhum)) nakledildiğine göre, Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem):

"*Günahtan tevbe eden kimse hiç günahı olmayan kimse gibidir. Eğer Allah bir kulu severse, o kula günahı zarar vermez.*"[91] buyurmuş ve ardından da şu âyeti okumuştur:

"*Hiç şüphesiz ki Allah tövbe edenleri sever ve temizlenenleri sever.*" (Bakara 2/222). Bunun üzerine: "Ya Resûlallah! Tövbe etmiş olmanın alâmeti nedir?" diye sorulunca da:

"*Pişmanlık!*" cevabını verdiler."[92]

Aşkın kıblesi Cenâb-ı Habîb ü Vedûd azze ve celle, Züleyha'nın harama daveti karşısında gösterdiği manevî bir âyetle (bürhanla)

---

89 Beyhakî, Şuabü'l-İman, 5/418 (7121).

90 Hadisin sadece bu cümlesi için bkz. İbn Mâce, Zühd 30; et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr 10/150 (10281); Beyhakî, Şuabü'l-İman, 10/154 (20348); Kuzâî, Müsnedü'ş-Şihâb, 1/97 (108); İbn-ü Asâkir, Târîhu Medîneti Dımeşk, 54/72. Hadisi bu kadarıyla Beyhakî ve İbn-i Asâkir, İbn-i Abbas'tan da tahriç etmişlerdir. Bkz. Aclunî, Keşfü'l-Hafâ, 1/351 (944); Suyûtî, el-Fethu'l-Kebîr, 2/37 (5485); Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 4/208 (10175). İbn-i Hacer "Hadis hasendir." demiştir. Bkz. Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 3/276. Suyutî: "Hasen hadistir." demiştir. Bkz. Suyûtî, el-Câmiu's-Sağîr, 1/303 (3385).

91 Hadisin buraya kadarki şekliyle bkz. Deylemî, Firdevs, 2/77 (2432); Kuşeyrî ve İbnü'n-Neccâr'dan naklen, bkz. Suyûtî, el-Fethu'l-Kebîr, 2/37 (5486); Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 4/208 (10175).

92 el-Kuşeyrî (376-465), er-Risâle, 1/44; İbnü'n-Neccâr el-Bağdâdî, Zeylü Târîhi Bağdât, 3/56 (575); Hakîm Tirmizî, Nevâdiru'l-Usûl, 2/349 (204); Ebu Nuaym, Hilyetü'l-Evliya, 4/318 (83). Rivayeti Vekî', Abd b. Humeyd ve İbnü Ebî Hâtim ve Şuab'ında Beyhakî, İmam Şa'bî'den tahriç etmişlerdir. Bkz. Suyutî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 1/626 (Bakara 2/253'ün Tefsiri). Hadisi İbnü'n-Neccâr'dan naklen bkz. Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 4/261 (10428); Suyûtî, Câmiu'l-Ehâdîs, 33/139 (35925). Suyutî: "Hasen hadistir." demiştir. Bkz. Suyûtî, el-Câmiu's-Sağîr, 1/303 (3385).

Hz. Yusuf'u kendine getirdiği gibi, muhtemelen bu kabil enfüsî uyarılarına rağmen aşkın seline kapılan Hz. Kürsuf'u rahmet-i ilahiyesiyle imdat etmiş rızasına cezbetmiş, istidrâk ahlak-ı ilahiyesiyle de hatasını kapatmış ve onu olması gereken konuma tevcih etmiştir.

Hakiki teselli ve gerçek irşad yine Şefââtkânımız Efendimiz'den: "*Mü'min, fitneye (ağır imtihanlara, câzibeli günahlara) maruz kalıcı, (hata ederse de hemen) tövbe edici ve aynı zamanda unutkan (-bir rivayette- erteleyici) olarak yaratılmıştır. Hatırlatıldığı zaman ise hatırlar (kendine gelir, kendini düzeltir).*"[93] buyuruyor. Nitekim bu sözler de, bir hatırlatmadan ibarettir! "*Hatırlatma ise mü'min olanlara fayda verir.*" (Zâriyat, 51/55).

İKİNCİSİ:

Mü'minlere sûizan, tecessüs ve gıybet etmemek ve hiç kimseyi kınamamak lazımdır. "O da bunu yaparsa, kim neler yapmaz!" deyip de hiç kimseyi levmetmemek, bir peygamber ahlakıdır. Madem ki dünyada hiçbir kula iman ve amel-i salih üzere öleceğine dair emniyet verilmemiştir. Peygamberler de sürçer, zelle işleyebilir; asfiya, ulemâ ve evliyâ da düşebilir, günah işleyebilir. Hatasız kul yoktur. 300 yıl hiç günah işlemeden gündüzleri oruçla, geceleri ibadetle geçirmiş bir Kürsuf (rahimehullah) bilebekarlığın bir imtihanı olarak yabancı bir kadına âşık olabilmiş ise, hiç kimse kendisine güvenmemelidir.. hiç kimse hakkında suizanlara girmemeli, tecessüslerde bulunmamalı, gıybet ve iftiralara tenezzül etmemeli.. ve katiyen kınamaya kalkışmamalıdır.

Kimse kınadığı kişinin o amelini işlemeden ölmez. Bugün kınayanlar, yarının kınananları olurlar. Kaderin hikmeti meçhul işlerine, üstünkörü hükümler verip yaftalar yapıştırarak bazı hatakârları

93 Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 10/282 (10666), 11/304 (11810).

hemen suçlu, kötü, çirkin vs. ilan etmek, ancak basitlik, bayağılık, alçaklık, sığlık, cahillik, gaflet, dalalet ve belki de hıyânetle izah edilebilir bir denî harekettir. İnsan bu günah işler! Sadıklar da sürçer, düşer. Sürçüp düştüğünde doğrulmasına imkân verilmesini isteyenler, bugün sürçüp düşenlere gülmemeliler, onları yermemeli, yerildiklerinde savunmalı, hatalarını faziletleriyle kapatmaya çalışmalıdırlar. Kusurları örtenin kusurları örtülür. Her gördüğü kusuru sağda-solda ötenin, ayıplarına borazan çalarlar. Allah settâr olduğu kadar âdildir, âdil olduğundan fazla da merhametlidir.

ÜÇÜNCÜSÜ:

Allah'ın istidrak ahlakıyla ahlaklanmak lazımdır. İstidrak, yani bir insanın önceki hasenatı yüzü suyu hürmetine sonraki seyyiatını bağışlamak, yaptığı bir hatayı başka bir iyiliği ile telafi etmek bir Allah ahlakıdır. Abdullah İbn-i Mes'ûd (radıyallahu anh) anlatmıştır ki: "Bir kimse yetmiş yıl ibadet etti. Birden o kuldan bir günah sâdır oldu ki, onun bütün amelini zayi etti. Sonra o kişi bir fakirin yanından geçerken fakire bir ekmek sadaka verdi. Allah da o sadakanın hürmetine ona inayetle nazar eyledi, bütün günahlarını affetti ve ayrıca o yetmiş yıllık ibadetini de geri verdi."[94]

İnsan peygamber bile olsa, beşeriyeti itibariyle kadınların fitnelerine maruz kalabiliyor. Kaldı ki peygamberlik silsilesi Hâtimü'l-Enbiyâ (Peygamberlerin Sonuncusu) Efendimiz'le son buldu. Bir insan Hz. Kürsuf gibi âbid-zâhid bir kul olsa bile, 300 yıllık ibadetin ve orucun ardından imtihan olabilir, ayağı kayabilir. Emniyet yok! Fakat Allah (celle celâluhû) kulunun hayatını bütün olarak görüp değerlendirir ve bazen işlediği günahları önceki güzel kulluğuna bağışlayabilir ki bu aynı zamanda o kulların ve tabii ki eşlerin birbirlerine karşı göstermeleri gereken bir ahlak-ı ilahî olmaktadır. Herkes eşinin kusurlarını,

---

94 Gazzâlî, Kimyâ-yı Saadet, s.137.

güzelliklerine bağışlamayı bilmelidir. Bir iyiliğiyle bir kötülüğünü kapatmayı ahlak edinmelidir.

Hoş, belki fıkhen âşık olmak haram değil, esas aşk sebebiyle haramlara girmektir yasak olan. Kişi âşık olur, evleninceye kadar iffetini muhafaza eder ve hayırlısıyla da en kısa zamanda evlenir; bunda dinen öyle 'haram' denebilecek bir beis yoktur. Yeter ki aşk, onu Allah aşkından ve kulluktan alıkoymasın! Fakat tehlikeli bir zaman ve zeminde bekârlığı uzun tutmak veya bir aşka kapılıp gizli-açık flört hayatı yaşamak, ya da sözlülük-nişanlılık devresini yıllarca uzatıp sanki evliymiş gibi içli-dışlı hayat sürmek, bütün bunlar kız olsun, erkek olsun her iki tarafın hayâ ve iffetine çok zararlar verebilir, hasarlar meydana getirebilir, Allah korusun haramlar işletebilir. Hayırlı işlerde acele edip bir an önce 'hayırlısıyla' işin adını koymak, meseleyi bir hükme bağlamak lazımdır; yoksa çok zararlı şerlere dönüşme ihtimalinden korkulmalıdır.

Mecâzî aşk, kalb için bir nevi hastalık mesabesindedir; ilacı da evliliktir. Aşk sebebiyle tâciz ve tecavüzlere, günahlara, adam öldürmeye ve hatta küfre kadar girilebiliyorsa, meselenin ciddiyeti müsellem olmalıdır. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem): "*Birbirini sevenler için nikâh gibisi görülmemiştir. (Birbirini gönülden sevenler-sevişenler için nikâh kadar sevgiyi artırıcı ve şehvetin zararlarından koruyucu bir şey görmedik veya görülmedi.)*"[95] buyurmuş ve ilk ve asıl çâreyi bildirmiştir.

Nikâh ki aşk yangınını söndüren su değildir, belki o yangını ferdî, ailevî ve ictimâî faydalara dönüştüren çok özel iksirdir ve aşk yangınından sevgi nurunu kurtaran cinsî bir kerâmettir. Demek ki birbirini gönülden sevenler-sevişenler için nikâh kadar

95 İbn Mâce, Nikâh 1; Hâkim, Müstedrek, 2/160, 174; İbn Kayyim, Ravdatu'l-Muhibbîn ve Nüzhetü'l-Müştâkîn s.378-379. "Hadis sahihtir." Münavî, Feyzü'l-Kadir, 5/294.

sevgiyi artırıcı ve şehvetin zararlarından koruyucu bir tılsım bulunmamaktadır.

İslam büyükleri, bu hadisten muradı şu sözle en fasih biçimde ifade etmişlerdir: "*Aşk (hastalığın)a mualecede en büyük deva nikâhtır, çünkü aşkın ilacı odur.*"[96] Nefsin/şehvetin ateşi, ruhun sevgisine musallat olduğunda fert mecnun olur. Bu sebeple âşıklar –kasıtlı veya değil- çoğu zaman birbirlerini yakarlar, hayatı birbirlerine cehennem ederler ve bazen de cehennem azabını azb (tatlı) zannedip zevkedenlere dönüşürler. Dönüşürler, çünkü Allah'ın Sevgilisi Efendimiz:

"*Bir şeye karşı (aşırı) sevgin seni kör ve sağır eder (de onun eksiklerini görmez, kusurlarını işitmez olursun).*"[97] diye baştan söylemiş. Demek ki âşık, akıl tutulmasına yakalanıyor, gözü bağlanıyor ve kulağı tıkanıyor; kendisine yapılan uyarıları duymuyor, hayatın gerçeklerini görmüyor ve doğru muhakeme yapıp isabetli karar veremiyor; kısacası helal sınırları koruyamayabiliyor. Sebep, aşırı sevgi, yani aşk!

Aşkın yaptırabildiği akıl-mantık dışı, hatta din-örf hârici haller ve fiiller sebebiyle pek çok İslam âlimi gibi İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye de onun bir hastalık olduğunu ve aşığın mutlaka tedavi olması gerektiğini söylüyor, hatta aşk hastalığına tutulmuş âşıkların tedavisi adına bazı reçeteler de sunuyor.[98] Mevlânâ Celâleddin er-Rûmî de: "*Âşıklık derdi gönül iniltisinden belli olur. Hiçbir hastalık gönül hastalığı gibi değildir. Âşıkın hastalığı, derdi, diğer bütün hastalıklardan ayrıdır.*"[99] diyor…

Hatta ve hatta öyle sahabîler vardır ki şeytandan Allah'a istiâze edildiği gibi aşktan bile Allah'a sığınırlar. Nakledildiğine göre:

---

96 Münâvî, Feyzü'l-Kadir, 5/294.

97 Ebu Davud, Edeb 125 (5130).

98 İbnü'l-Kayyim, Zâdü'l-Meâd, 4/251-252.

99 Mevlânâ Celâlüddin er-Rûmî, -Konularına Göre Açıklamalı- Mesnevî Tercümesi, s.17.

Abdullah İbn-i Abbas'a (radıyallahu anh) Arafat'ta bir delikanlı getirdiler ki, delikanlı çökmüş, süzülmüş bir vaziyette idi ve adeta kuş gibi küçülmüştü. Onu görünce "Bunun hali nedir böyle?" diye sual etti. Dediler ki: "Aşk, onu bu hâle getirmiş." Bunun üzerine *İbn-i Abbas* (radıyallahu anh), *bütün gününü aşktan Allah'a sığınmakla geçirdi.*[100]

Yine bu İbn-i Abbâs'ın rivayet ettiğine göre, *Resûl-i Ekrem bir gün:* "*Ümmetimin en hayırlıları, Allah kendilerine belâdan bir şey verdiği zaman iffetli davranabilen kimselerdir.*" *buyurmuştu. Sahabiler:* "*Ya Resûlallah, hangi çeşit beladan bahsediyorsunuz?*" *diye sorarlar.* "*Aşk!*" *cevabını verir.*[101] Özellikle de gençler için. Nitekim bir başka defasında aşk ü meşki kastederek: "*Gençliğin (aşk ve şehvet gibi) tehlikelerinden sakınınız!*"[102] ikaz ve ihtârında bulunmuştur.

Birgün Hz. Ömer, bir gence şöyle öğüt vermiştir: "*… Ben senin, dili açık, gönlü geniş bir genç olduğunu görüyorum.*[103] *(Bilmiş ol ki:) Bir adamda on ahlak (huy) bulunur da bunlardan dokuzu güzel, birisi kötü olabilir ve bu kötü ahlak, diğer dokuz sâlih ahlakı ifsat edebilir. O sebeple gençlik aserâtından (zellelerinden, tökezlemelerinden, sürçmelerinden, düşmelerinden, kaymalarından) sakın!..*"[104]

–Bir rivayette- "*Gençlik tayrâtından (âfetlerinden, taşkınlıklarından ve hafifliklerinden) sakının!*"[105] –Diğer rivayette- "*Gençliğin*

---

[100] İbnü'l-Kayyim, ed-Dâ' ve'd-Devâ', s.401-403.

[101] Deylemî, Firdevs, 2/174 (2867).

[102] İbnü'l-Kattâ', Kitâbü'l-Ef'âl, 2/309; Muhammed Ali es-Sıddîkî, İthâfü'l-Fâdıl, 1/36.

[103] Hz. Ömer niye sözüne böyle bir giriş yapmıştır; ya o genç, dili güzel kullanan ve gönlü de geniş birisi olduğu için, bu iki haliyle kızların kendisine çok ilgi duyacakları ve kendisini şehevî bir imtihana sürükleyebilecekleri ihtimalinden dolayı, onu uyarmıştır.. ya gence vereceği nasihate başlamazdan önce, o sözleri bir girizgâh olarak kullanıp onu hazırlamıştır ve adeta "Sen dili bilirsin, sözden anlarsın; gönlün de geniş, sana vereceğim nasihati de kaldırabilirsin." demek istemiştir. En doğrusunu Allah bilir.

[104] İbnü Asâkir, Târihu Medineti Dımeşk, 49/246.

[105] Beyhakî, Şuabü'l-İman, 5/181 (9642).

ğırrâtından (uyanık haldeki gafletlerinden) sakın!"[106] demiştir. Bizler de: "*Nes'elüllâhe es-selâmete min asreti'ş-şebâb. Allah'tan bizi gençlik sürçmesinden sâlim kılmasını isteriz.*"[107] demeliyiz.

Evet, aşk bir nimet midir, yoksa bir illet mi? Tek kelimelik bir cevap vermek mümkün değil. Belki de her ikisi. İş neticeye bakar. Ne de olsa "*ameller neticelerine göre değerlendirilir.*"[108] İlahî aşka dönüşmeyen mecâzî aşklar, sahibinin kalbinde bir karadır, bir yaradır ve bir israftır! Göz karası, gönül yarası ve sevgi israfı. Kaldı ki "aşk"ı Allah hakkında bile kullanmayı -bir açıdan- mahzurlu sayanlar var, o başka.

Cumhurun meşhur görüşüne göre ise: Âşık olmak, fıtrî/kevnî kanunlar ve kelâmî/teklifî kanunlar açısından tabiî ve helal bir fiildir; aşk sebebiyle dinin hiçbir kuralı ihlal edilmez, ibadet hayatı ihmal edilmez ve en kısa zamanda evlilikle sonuçlandırılırsa, bunda dinen bir sakınca olmamalıdır. Ne var ki eğer âşıklar, uygun şartlar hazırlanarak en kısa zamanda evlendirilmezlerse, nefisler ve şeytanlar işin içine girerler ve pek çok şerlere, mefsedetlere sebebiyet verebilirler, verdirebilirler. Âşıkların şahıslarında, ailelerinde ve çevrelerinde nice istenmeyen olumsuzluklar yaşanabilir, kalıcı yaralar açılabilir ve ölümcül olaylar cereyan edebilir ve etmekte olduğunu herkes görmektedir, bilmektedir.

Şehvet, aklı başından alır ve muhakemeyi sekteye uğratır. Şehvet başına vurmuş bir genç adeta cinlenmiş gibidir ki, Allah Resûlü: "*Gençlik, cünûndan (delilik ve çılgınlıktan) bir şu'bedir. Kadınlar ise, şeytanın (erkeklere karşı kullandığı en tehlikeli) tuzağıdır.*"[109] buyurmuşlardır. Elbette bunun tersi de

---

[106] Abdürrezzâk, Musannaf, 4/408 (8240).
[107] ez-Zehebî, Siyerü A'lâmi'n-Nübelâ, 13/231.
[108] Buhari, Rikak 33 (6128).
[109] Kuzâî, Müsnedü'ş-Şihâb, 1/66 (55), 1/100 (116); Deylemî, Firdevs, 2/373 (3665).

geçerlidir. Demek gençleri bu cinnete sokan ana sebep, ya cinsellik ateşidir veya içinde cinsellik de bulunan aşk yangınıdır ya da ruhî açlık krizidir. Krize giren delikanlının kanı çıldırıyor, onu delirtiyor. Evlilik ise, tek hakiki çâre oluyor. Fakat evlilik de işin yarısıdır, gerisi iradî iffetli olmaya kalmıştır ki Resûl-i Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demiştir:

"*Allah bir kimseyi saliha bir hanımla rızıklandırdığı zaman, ona dininin yarısın(ı tamamlamada, yaşamada ve koruma)da yardım eder. Diğer ikinci yarısı mevzuunda da kişi Allah'tan korksun!*"[110]

"*Evlenen kişi, imanın ('dininin'*[111]*) yarısını tamamlamış olur; geri kalan diğer yarısı hususunda da Allah'tan korksun (ve günahlara girmesin).*"[112]

…

Ey nefis!

Ey hazır önündeki lezzetleri görüp istikbâldeki azaplara **karşı kör nefis**! Bir Akkâf da sen ol, sünnet üzere vakkâf da sen ol. Bekârlığın tehlikelerini hatırla, evlen, evliliğinin kadrini bil, nimetlerine nankörlük etme, kadirşinas ol, Hakk'a şekûr, eşine müteşekkir davran. Madem evlenen kimse dininin yarısını koruma

---

110 Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/383 (5487); İbn-i Hacer el-Askalânî, Telhîsü'l-Habîr, 3/117 (1436); Hâkim, Müstedrek, 2/175 (2681); Şevkânî, Neylü'l-Evtâr, 6/227.

111 Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/382 (5486); Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2/313 (2432) –Beyhakî'den-; Ali b. Nâyif eş-Şehûd, el-Câmi' fi'r-Resâili'd-Daviyye, 3/7 –Ahmed b. Hanbel'den-.

112 Taberânî, el-Mu'cemu'l-Evsat, 7/332 (7647), 8/335 (8794); İbnü Cemû' es-Saydâvî, Mu'cemu'ş-Şüyûh, 1/365 (176); İbn Cevzi, el-Ilel (Enes'den rivayetle); İbn-i Hacer el-Heytemî, el-İfsâh, 1/50; Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 16/117 (44433); Suyûtî, Camiu's-Sağır, 3/141; Heysemî, Mevâridü'z-Zem'ân, 4/226; Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 4/252; Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 6/134 (8591); Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2/313 (2432). Elbânî: "Hadis hasendir" demiştir. Bkz. Elbânî, Sahîhu ve Zaîfü'l-Câmii's-Sağîr li's-Suyûtî, 1/1110, 23/93 (11093). Bâri' de "Hasen bir hadistir." demiştir. Bkz. Bâri' İrfan Tevfik, Sahîhu Künûzi's-Sünneti'n-Nebeviyye, s.121.

altına almıştır, geri kalan kısmında da Allah'tan kork, korkanlardan ol, korkulanlardan olma. Peygamber aşkına eline, beline, diline hâkim ol. Kalbine, vicdanına mahkûm ol.

Ey ye'se, ucbe, gurura ve sûizanna **mübtelâ nefis**! 300 yıl gündüzleri oruç, geceleri ibadetle geçirmiş, sâim, âbid ve sâlih bir kul olan Kürsuf (rahimehullah) bile bu ciddî kulluğunun içinde kaderin bir cilvesi olarak bir yabancı kadına âşık olabilmiş, kalbi ilahî aşktan mecâzî aşka düşebilmiş, hatta o kulluk çizgisini terk edip küfrân-ı nimete kayabilmiş ise sen de şu anki haline, bugüne kadarki ömrüne bakıp da geleceğinden emin olma. Her an bir boşluktan aşağı düşüverecekmişsin, bir dik yardan kayıp yuvarlanıverecekmişsin gibi temkinli ve dikkatli ol, tedbirli davran.

"Bir kezden ne çıkarmış!" deyip de hiçbir hatayı tek kereliğine olsun işlemeye yeltenme, yeltenmeye cür'et etme. 'Bir'den uzak dur, çünkü ikinci günahın en müessir davetçisi 'bir'incisidir. Günahta hep sıfır kilometre kalmaya bak; zira sıfır, bir'in davetçisi değildir. Bir günahtan ne çıkarmış deme, bir'den kork; çünkü kâinattaki birliğin kaynağı ve sahibi Hazreti Bir'den (Ehad) kork ve O'nun birliğini (Vahidiyetini) ihlal etme, yeryüzündeki nizamını-intizamını, dirliğini-düzenini isyan ve ifsatlarınla bozma!

Ey nefis! Sevenlerinin çokluğuna aldanma, seni medh ü senalara kanma, yazıp-çizdiklerine, konuşup durduklarına itimat etme, döktüğün gözyaşlarına umutlanma, ameline bağlanma, ilmine bel bağlama ve sakın kendine güvenme! Kendine güveneceğine Allah'a güven! Özgüvenin kendine değil, Özler Özü'ne olsun! Güvendiğin dağlara kar yağar da kalıverirsin ortalıkta çârnâçâr, kimsesiz, yapayalnız, metrûk ve muattal... Zinhâr kimseyi kötüleme, yerme, yargılama, kınama! Birgün o sanık sandalyesinde veya mahkûm hücresinde bulunacağını düşün, kendini frenle, dilini dişlerin arkasına hapseyle, yeter kalemini kır, daha ileri gitme…

Ey nefis, ey nefsim, ey nefs-i pürhevesim… Allah seni, beni, onu, bizi, sizi, onları, hepimizi kaldıramayacağımız imtihanlara dûçâr eylemesin, birbirimizle imtihanda kazananlardan eylesin, her işimizin sonunu hayreylesin, rahmânî setriyle, affıyla ve istidrâkiyle muamele buyursun.. "Allahım! Cennet'in olmasaydı da sana iman ve muhabbet ederdim. Cehennem'in olmasaydı da sana hürmet ve ibadet ederdim. Sana Sen olduğun için inanıyor ve sırf Senin için kulluk yapıyorum..." diyebilecek kadar cemâl ve kemâl-i ilahîsinde kaybolmuş kullarından eylesin ve o cennetlerin çok üstünde ve ötesinde olan rıza ve rıdvânına ermeye hepimizi müyesser ve muvaffak eylesin…

Hz. Cüreyc (r.h.)

ANNE BEDDUASI ve KÖTÜ KADINLARIN YÜZÜ

Ebu Hureyre'den (radıyallahu anh): Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz buyurdular ki: "Üç kişi dışında hiç kimse beşikte iken konuşmamıştır. Bunlar: Hz. İsa İbnu Meryem aleyhimasselam, Cüreyc ve bir başka çocuk.

(**Birincisi: Hz. İsa aleyhisselam ki herkes bilir.**)

(**İkincisi**:) Cüreyc, kendini ibadete vermiş abid bir kuldu. Bir manastıra çekilmiş orada ibadetle meşguldu. Derken bir gün annesi yanına geldi, o namaz kılıyordu. Annesi:

"Ey Cüreyc! [Yanıma gel, seninle konuşacağım! Ben annenim.]" diye seslendi. Cüreyc:

"Allahım! Annem ve namazım (hangisini tercih edeyim?)" diye düşündü). Namazına devama karar verdi. Annesi çağırmasını [her defasında üç kere olmak üzere] üç gün tekrarladı. (Cevap alamayınca) üçüncü çağırmanın sonunda:

"Allahım, kötü kadınların yüzünü göstermedikçe canını alma!" diye bedduada bulundu. Benî İsrail, aralarında Cüreyc ve onun ibadetini konuşuyorlardı. O diyarda güzelliğiyle herkesin dilinde olan zâniye bir kadın vardı, "Dilerseniz ben onu fitneye

atarım." dedi. Gidip Cüreyc'e sataştı. Ancak Cüreyc ona iltifat etmedi. Kadın bir çobana gitti. Bu çoban Cüreyc'in manastırı(ın dibi)nde barınak bulmuş birisiydi. Kadın onunla zina yaptı ve hamile kaldı. Çocuğu doğurunca:

"Bu çocuk Cüreyc'ten!" dedi. Halk (öfkeyle) gelip Cüreyc'i manastırından çıkarıp manastırı yıktılar, [hakaretler ettiler], kendisini de dövmeye başladılar, (linç edeceklerdi). Cüreyc onlara:

"Derdiniz ne?" diye sordu.

"Şu fahişe ile zina yaptın ve senden bir çocuk doğurdu!" dediler. Cüreyc:

"Çocuk nerede, (getirin bana?)" dedi. Halk çocuğu ona getirdi. Cüreyc:

"Bırakın beni namazımı kılayım!" dedi. Bıraktılar ve namazını kıldı. Namazı bitince çocuğun yanına gitti, karnına dürttü ve:

"Ey çocuk! Baban kim?" diye sordu. Çocuk:

"Falanca çoban!" dedi. Bunun üzerine halk Cüreyc'e gelip onu öpüp okşadı ve:

"Senin manastırını altından yapacağız!" dedi. Cüreyc ise:

"Hayır! Eskiden olduğu gibi kerpiçten yapın!" dedi. Onlar da yaptılar.

(**Beşikte konuşan üçüncü kişi**): Bir zamanlar yaşamış bir çocuktur ki annesini emiyordu. Oradan şahlanmış bir at üzerinde kılık kıyafeti güzel bir adam geçti. Onu gören kadın:

"Allah'ım şu oğlumu bunun gibi yap!" diye dua etti. Çocuk memeyi bırakarak adama doğru yönelip baktı ve:

"Allahım beni bunun gibi yapma!" diye dua etti. Sonra tekrar memesine dönüp emmeye başladı." Ebu Hureyre der ki:

"Ben Resulullah aleyhisselâtü vesselâm'ı, şehadet parmağını ağzına koyup emmeye başlayarak, çocuğun emişini taklid ederken görür gibiyim." (Resulullah anlatmaya devam etti):

"(Sonra annenin yanından) bir kalabalık geçti. Ellerinde bir cariye vardı. Onu dövüyorlar ve:

"(Seni zâni seni!) Zina yaparsın, hırsızlık yaparsın ha!" diyorlardı. Cariye ise:

"Allah bana yeter, o ne iyi vekildir!" diyordu. Çocuğun annesi:

"Allahım çocuğumu bunun gibi yapma!" dedi. Çocuk yine emmeyi bıraktı, cariyeye baktı ve:

"Allahım beni bunun gibi yap!" dedi. İşte burada anne, evlat karşılıklı konuşmaya başladılar: [Anne dedi ki:

"Boğazı tıkanasıca! Kıyafeti güzel bir adam geçti. Ben:

"Allahım, oğlumu bunun gibi yap" dedim. Sen:

"Allahım! Beni bunun gibi yapma!" dedin. Yanımızdan cariyeyi döverek, zina ve hırsızlık yaptığını söyleyerek geçenler oldu. Ben:

"Allahım, oğlumu bunun gibi yapma" dedim. Sen ise:

"Allahım, beni bunun gibi yap!" dedin."] Oğlu şu cevabı verdi: "Güzel kıyafetli bir adam geçti. Sen:

"Allahım, oğlumu bunun gibi yap!" dedin, ben ise:

"Allahım beni bunun gibi yapma!" dedim. Yanınızdan bu cariyeyi geçirdiler. Onu hem dövüp hem de:

"Zina ettin, hırsızlık ettin!" diyorlardı. Sen:

"Allahım, oğlumu bunun gibi yapma! "dedin. Ben ise:

"Allahım, beni bunun gibi yap!" dedim. (Sebebini açıklayayım): O atlı adam cebbar zalimin biriydi. O sebeple ben de:

"Allahım beni böyle yapma!" dedim.

"Zina ettin, hırsızlık yaptın!" dedikleri şu zavallı cariye ise ne zina yapmıştı, ne de çalmıştı! Ben de

"Allahım beni bunun gibi yap!" dedim."[113]

---

113 Müslim, Birr 7, 8, (2550); Buhari, Enbiya 50, Amel fı's-Salat 7. Beşikte olmasa da, daha çocukken boyundan büyük sözler söyleyen çok küçük görünümlü büyükler olmuştur. Bkz. Müslim, Zuhd 73, (3005); Tirmizi, Tefsir, Büruc, (3337)

Mağarada Mahsur Kalan Üç Adam

KAYAYI OYNATAN İFFET KERAMETİ

Abdullah İbn-i Ömer'den (radıyallahu anh):

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle anlattılar:

"Sizden önce yaşayanlardan üç kişi yola çıktılar. (Akşam olunca) geceleme ihtiyacı onları bir mağaraya sığındırdı ve içine girdiler. Dağdan (kayan) bir taş yuvarlanıp, mağaranın ağzını üzerlerine kapadı. Aralarında: "Bizi bu kayadan, salih amellerinizi şefaatçi kılarak Allah'a yapacağınız dualar kurtarabilir!" dediler.

Bunun üzerine birincisi şöyle dedi:

"Benim yaşlı ebeveynim vardı. Ben onları çok kollar, akşam olunca onlardan önce ne ailemden ne de hayvanlarımdan hiçbirine yedirip içirmezdim. Bir gün ağaç arama işi beni uzaklara attı. Eve döndüğümde ikisi de uyumuştu. Onlar için sütlerini sağdım. Hâlâ uyumakta idiler. Onlardan önce aileme ve hayvanlarıma yiyecek vermeyi uygun bulmadım, onları uyandırmaya da kıyamadım. Geciktiğim için çocuklar ayaklarımın arasında kıvranıyorlardı. Ben ise süt kapları elimde, onların uyanmalarını bekliyordum. Derken şafak söktü: " Ey Allahım! Bunu senin rızan

için yaptığımı biliyorsan, bizim yolumuzu kapayan şu taştan bizi kurtar!" Taş bir miktar açıldı. Ama çıkacakları kadar değildi.

İkinci şahıs şöyle dedi:

"Ey Allahım! Benim bir amca kızım vardı. Onu herkesten çok seviyordum. Ondan kam almak istedim. Ama bana yüz vermedi. Fakat gün geldi kıtlığa uğradı, bana başvurmak zorunda kaldı. Ona, kendisini bana teslim etmesi mukabilinde yüz yirmi dinar verdim; kabul etti. Arzuma nail olacağım sırada: "Allah'ın mührünü, gayr-ı meşru olarak bozman sana haramdır!" dedi. Ben de ona temasta bulunmaktan kaçındım ve insanlar arasında en çok sevdiğim kimse olduğu halde onu bıraktım, verdiğim altınları da terkettim. Ey Allahım, eğer bunları senin rıza-yı şerifin için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar." Kaya biraz daha açıldı. Ancak onlar çıkabilecek kadar açılmadı.

Üçüncü şahıs dedi ki:

"Ey Allahım, ben işçiler çalıştırıyordum. Ücretlerini de derhal veriyordum. Ancak bir tanesi [bir farak pirinçten ibaret olan] ücretini almadan gitti. Ben de onun parasını onun adına işletip kar ettirdim. Öyle ki çok malı oldu. Derken (yıllar sonra) çıkageldi ve: "Ey Abdullah! Bana olan borcunu öde!" dedi. Ben de: "Bütün şu gördüğün sığır, davar, deve, köleler senindir. Git bunları al götür!" dedim. Adam: "Ey Abdullah, benimle alay etme!" dedi. Ben tekrar: "Ben kesinlikle seninle alay etmiyorum. Git hepsini al götür!" diye tekrar ettim. Adam hepsini aldı götürdü. "Ey Allahım, eğer bunu senin rızan için yaptıysam, bize şu halden kurtuluş nasip et!" dedi. Kaya açıldı, çıkıp yollarına devam ettiler."[114]

Demek ki bir insanın öyle kaderdenk sâlih amelleri olur ki, adeta kaderini olumlu veya olumsuz manada etkiler ve bütün

---

[114] Buhari, Enbiya 50, Büyu 98, İcare 12, Hars 13, Edeb 5; Müslim, Zikr 100, (2743); Ebu Davud, Büyu 29, (3387).

hayatını değiştirir, âkıbetini hayreyler veya şerreyler. İşte yukarıdaki üç hadisede bir sâlih amelin nasıl kerâmete dönüştüğünü görüyoruz. Bu hadiseler ve imtihanlar içerisinde belki de insana en zor geleni, iradeyi en ziyade zorlayanı galeyâna gelmiş şehvet gücünün tam da arzusuna mâlik olduğu anda vicdanının sesini dinleyebilmesidir, tutkuyla arzuladığı günahtan vazgeçebilmesidir!.. Bu, zinanın tam başındayken iradenin hakkını verip el çekebilmek öyle büyük bir amel-i sâlihtir ki, kırk gün riyâzatla bile ulaşılamayacak velayet makamına kişiyi yükseltir, yüceltir bir iffet kerâmeti olur!

Meçhul Âbid ve Meçhul Kötü Kadın
GÜNAHLARDAN GÜNAH BEĞEN!

Hayâ ve İffet Güzeli Osman b. Affân'dan (radıyallahu anh) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle anlatmışlardır:

"İçkiden kaçınınız! Çünkü o bütün habis şeylerin, yani zina gibi ayıp ve murdar şeylerin anasıdır. Şüphesiz sizden evvel gelip geçen ümmetlerden birinde bir adam vardı, ibadetle meşgul olur ve halkın içine pek karışmazdı. Derken bir fâhişe kadın ona gönlünü kaptırdı, âşık oldu ve ona câriyesini göndererek:

"Seni bir şahitlik yapman için (eve kadar) çağırıyor." dedirtti. Bunun üzerine adam cariye ile birlikte o kadına gitti. Adam her bir kapıdan girdikçe cariye kapıyı üzerinden kitliyordu. Nihayet parlak (cazibeli) bir kadının yanına erişti ki, yanında (belki de zinadan doğma) bir oğlan çocuğu, bir de şarap fıçısı bulunuyordu. O halde iken kadın:

"Ben vallahi seni şahitlik için çağırmadım, fakat seni ancak şunun için davet ettim; ya benimle zina edeceksin, ya şu şaraptan içeceksin, ya da şu çocuğu öldüreceksin (yoksa başına neler geleceğini sen bilirsin)." dedi. (Teklif edilen kötülüklerin en hafifi zannettiği için olmalı ki) o adam:

"Bana şu içkiden bir kadeh içir." dedi, kadın da hemen bir kadeh takdim etti. (Kafası tütsülendiği için)

"Bana daha ver." demeye başladı. (Neticede tamamen sarhoş oldu) ve olduğu yerden ayrılmadı, nihayet kadının üzerine düştü (zinayı işledi), o masum cana kıydı (yani çocuğu öldürdü). O halde (ey müslümanlar) içkiden uzak durunuz. Bu var ya? Vallahi içki ile iman ebediyen bir araya gelmez, mutlaka çok geçmeden ikisinden biri öbürünü kovar, çıkarır (ya iman, içkiden tevbe ettirip el çektirir veya içki iman nurunu söndürür, belki de kalbi öldürüp küfre düşürür)."[115]

Yine Hz. Ebu'd-Derda (radıyallahu anh), Resûl-i Ekrem Efendimiz aleyhisselâtü vesselam'ın şöyle dediğini haber vermiştir:

"*Mel'un İblis, emrindeki şeytanlarına hitab eder ve der ki: "Et, kadın ve her çeşit içkileri ele alın, kullanın; zira ben, şer meydana getirmede bunlardan daha tesirli vasıtalar bulamadım.*"[116]

Hayatı bütün gerçekleriyle bilerek konuşan Efendimiz:

"*İçki, bütün fuhşiyatın anası ve kebâirin (büyük günahların) da en büyüğüdür. Her kim içki içerse namazı terk eder*[117] *ve (şuurunu kaybettiğinden dolayı) annesi, halası ve teyzesi (gibi mahremleri) nin üzerine düşer (mahremleri ile mücamaatta –cinsel ilişkide dahi- bulunmaya kalkabilir.)*"[118] uyarısında bulunmuşlardır.

---

115 Nesaî, Eşribe 44.

116 Deylemî, Firdevs, 1/240 (922); Hâkim, et-Târih, bkz. Suyutî, Câmiu'l-Ehâdîs, 7/110 (5918); Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 16/48 (43877).

117 "Şeytan içkide ve kumarda.. sizi Allah'ı anmaktan ve namazı kılmaktan alıkoymak ister." Maide, 5/91.

118 *İbn-i Ömer'den rivayetle:* İbnü Ebî Hâtim, et-Tefsîr, 4/2124 (5240); Taberânî'den naklen bkz. Müttekî, Kenzü'l-Ummal, 5/138 (13182). Heysemî ve Suyutî: "Sahihtir" demiştir. Bkz. Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 5/68; Suyutî, el-Câmiu's-Sağîr, 1/393 (4142, 4141) Suyutî, Câmiu'l-Ehâdîs, 12/417 (12217).

"Namazı terk eder" cümlesi olmaksızın: *İbn-i Abbâs'tan rivayetle:* Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 11/164, 203 (11372, 11498); Taberânî, el-Mu'cemu'l-Evsat, 3/276 (3134); ed-Dârekutnî, es-Sünen, 4/247 (4671); Taberânî'den, Müttekî, Kenzü'l-Ummal, 5/138 (13181); Suyutî, Câmiu'l-Ehâdîs, 12/417 (12216). Heysemî ise "Senedinde Abdülkerîm Ebu Ümeyye vardır ki zayıf biridir. İsnadı zayıftır, manası sahihtir" demiştir. (Mecmeu'z-Zevâid, 5/67). Suyutî: "Sahihtir" demiştir. Bkz. Suyutî, el-Câmiu's-Sağîr, 1/393 (4141).

Bir Âbid ve Bir Kadın
HARAMA BİR ADIM ATTI DİYE AYAĞI TERKETMEK!

Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem, babası Zeyd b. Eslem'in şöyle anlattığını nakletmiştir:

"İsrâiloğullarından bir adam manastırında ibadet ediyordu ve bu ibadet üzerinde uzun bir zaman devam etti. Birgün manastırdan dışarı çıktı, yukarıdan aşağıya doğru baktı, orada bir kadın gördü. Adam kadına gönlünü kaptırdı. Kadına doğru aşağı inmek için ayağını manastırdan çıkarmıştı ki birden geçmiş hayatının hürmetine Allah Teala onun imdadına yetişti. Bunun üzerine adam kendi kendine: "Ben ne yapmak istiyorum!" dedi ve nefsi Allah'a geri döndü. Adama ismet geldi (Allah onu günahtan korudu. Bu kadarcık olsun yaptığından öyle pişman oldu ki) adam, ayağını manastıra geri döndürmek istediği zaman, birden: "Heyhat! Heyhat ey ayak! Sen Allah'a isyan etmek için dışarı çıktın, şimdi ise benimle manastıra geri döneceksin, öyle mi?!. Hayır! Vallahi bu ebediyyen olmayacak!" dedi ve ayağını manastırına asılı olarak bıraktı; öyle ki ayağına rüzgar, yağmur, güneş ve kar isabet ediyordu, derken ayağı tamamen kesildi ve düştü. Bu davranışından dolayı Allah da ona teşekkür etti. İşte bu yüzdendir

ki indirilmiş bazı kitaplarda "Zü'r-Ricli / Ayaklı Adam" diye zikredildilir."[119]

Esasen İslamiyette günah işledi diye bir uzvu kesip koparmak gibi bir emir yoktur. Belli şartlarda hırsızlık suçuna mukabil, hâkim el kesme cezası verebilirse de, bunun şartları o kadar ağırdır ki, bazen bir yüzyıl geçer, bir el bile kesilmez. Hele hele bir insanın kendi kendine, mesela gözüm harama değdi diye gözünü kör etmesi, yahut eli harama değdi diye onu asit içine sokup yakması vs. gibi sıradışı hadiseler, İslamiyet'te makbul değildir. Ne var ki yukarıdaki hâdise İslamiyet öncesi, İsrâiloğulları arasında yaşanmış mücerred bir hadise! Üstelik adam henüz herhangi bir günah da işlemiş değildir. Sadece bir kadına gitmek için manastırından dışarıya birkaç adım attı diye, ayağına karşı böyle bir tavır almıştır.

Zü'r-Ricl, herhangi bir emr-i ilahî olmaksızın, vicdanına doğan "ismet âyeti"yle şiddetli nedamet hissine kapıldı ve ayağı üzerinden kendisine bir cezâ verdi. Çünkü ayak, insanın akıl ve iradesine bağlı adım atan bir uzuvdur, onun doğrudan suçu yoktur; esasen o, bu cezayı kendi nefsine kesmiştir. Belki o devirler itibariyle böyle bir davranış biçimi genel manada insanlığın yaşadıkları hayata kıyasla bir ölçüde daha ziyade vukûu muhtemel olabilir. Fakat itidal dini olan İslam, böyle bir davranış şeklini tasvip etmez.

Orada Allah'ı râzı eden husus, -Allahü a'lem- adamın günaha meyil karşısında içine taraf-i ilahîden gönderilen ismet âyetine göstermiş olduğu hürmet ve teslimiyet, niyetlendiği günahın çirkinliğinden duyduğu derin nedâmet ve bu şiddetli nedametin yaşattığı incizâpla ayağına gösterdiği şiddetli adavettir! Kaldı ki bu türlü hadiseler, ender-i nâdirâttandır ve umumî manada herkese

---

119 Muvaffaküddin Abdullah İbn Kudâme, *Kitâbü't-Tevvâbîn*, 1/48 (30); Gazzâlî, *İhyâ*, 7/54.

hitap eden açık hükümler içermezler, sadece genel manada –mesela burada olduğu gibi- kulların günaha karşı dik durmaları mesajını verirler. Günahların keffâreti o uzvun kesilmesi değil, belki içten samimi yapılan tövbe ve istiğfarlardır, belki o uzva yaratılış gayesine göre birtakım sâlih ameller işletmek suretiyle seyyiâtının hasenâta tebdil etmesine vesile olacak bir amelî hayat yaşamaktır.

İsrâilî Zâhid ve Güzel Âşufte
GÜNAH KARŞISINDA TİTREMEK VE ÖLMEK

İsrâiloğulları zamanında fevkalâde güzel, fakat çok azgın bir kadın vardı. Güzelliği ile halkı aldatır, ortaya fitne salardı. Evinin kapısını daima açık bırakırdı. Kapının tam karşısında bir sedir üzerinde açık saçık otururdu, geleni geçeni fitneye sokardı. Bu kadını, kim görse derhal âşık olurdu. Onun tuzağına düşer ve bir daha görebilmek için, her defasında bir altın verirlerdi.

O şehirde, gayet âbid bir zat yaşıyordu. Bir gün, nasılsa yolu bu kadının evi önüne düştü. Geçip giderken, ansızın gözü o güzel kadına ilişti, bir müddet gözlerini ondan ayıramadı ve birçokları gibi o da bu aşiftenin tuzağına düştü. Hemen evine gitti, nefsi ile mücahedeye başladı. Fakat, baktı ki mücahede ile nefsini yenemiyor. Bu defa Allahü Teâlâ'ya yalvarıp yakarmaya başladı. Ne çare ki gönlünü kadından bir türlü ayıramıyordu. Nesi var, nesi yoksa hepsini sattı ve eline geçen altınları alarak, doğruca o kadının kapısına gitti ve:

"Ey dilber! Şu altınların hepsini al ve beni bir gece vaslın bağrında kâmüran eyle!" dedi.

Fettân kadın, altınları aldı ve biçare âşıka bir zaman tayin etti

ve o saatte gelmesini söyledi. Sözleşilen saate kadar, aşk ateşi ile yanıp tutuşan biçare, nihayet sevdiği kadının evine gitti ve içeri alındı. Kadın, kendisini sedirin üzerine oturttu. Eli ayağı titreyen bedbaht âşık, kadına el atar atmaz, içine Allah korkusu düştü ve gönlüne:

"Sen âbid ve zâhid bir kişi olasın, meşâyıh önünde tövbe etmiş bulunasın, bunca yıldır ibadet ve tâatten ayrılmayasın da, sonunda gelip bir kötü kadının kapısına düşesin. Allah'tan korkmaz ve peygamberden utanmaz mısın? Allah Teâlâ, senin şu çirkin ve kötü hâlini görmüyor mu?" ilhâmı geldi.

Korkusundan, bütün vücudu ürperdi ve titremeye başladı. Rengi değişti, sararıp soldu. Kadın, onun bu halini görerek sordu:

"Ey sofi! Sana ne oldu ki böyle titriyorsun?"

Biçâre sofi, güçlükle cevap verdi:

"Ey hatun, içime Allah korkusu düştü. İzin ver, varıp gideyim. Sana verdiğim altınlar da sana helal olsun, dedi ve yürüdü.

Kadın arkasından seslendi:

"Dur hele, adın ne? Evin nerede?"

Adamcağız, arkasına bakmadan adını ve evinin yerini söyleyerek, hızlı hızlı oradan uzaklaştı, kadın arkasından baka kaldı.

Âbid, ağlayarak evine geldi ve kendi haliyle uğraşmaya başladı. Bu zatın tövbesi ve korkusu, o günahkar kadına da tesir etti ve içine korku düştü, o da ağlayarak:

"Vah bana ki, o sofinin bu ilk günahı idi. Oysa, benim ömrüm hep günahlarla geçti. Onun korktuğu Rabbi, benim de Rabbim değil midir? Benim sonum nerelere varır?" diye inleyerek evinin kapısını kapattı, bütün açık saçık elbiselerini sattı, sırtına eski elbiseler giyerek ibadet ve tâate başladı.

Aradan hayli zaman geçti. Kadın, kendi kendisine:

"Gidip şu benim tövbe etmeme sebep olan zatı göreyim, dedi ve kalktı, gitti. Yol boyunca da, kendisini helallığa kabul edip etmeyeceğini düşünüyor ve içinden bunu temenni ediyordu. O zatın kapısına geldi, bir hizmetçi kendisine kapıyı açtı ve efendisinin evde olduğunu haber verdi. Kadın:

"Bir hayırlı niyet ile geldim. Lutfetsin kapıya kadar teşrif buyursun." dedi. O zat, kapıya çıkıp da kendisini yoldan çıkaran kadını karşısında görünce bir haykırdı ve oracağa düşüp can verdi.

Kadın, bu hali görünce büsbütün perişan oldu, kendisini kınadı:

"O bir kerre tövbesini bozduğu için, korkusundan can verdi. Sen ise, bunca defadır tövbeni bozdun, hiç aldırış etmiyorsun, diye söylenerek evine gitti. Neticede o zatın gayet salih bir kardeşi vardı. Kadın onunla evlendi ve on çocukları oldu. Kadın, bütün malını ve mülkünü Allah için kocasına bağışladı. Çocuklarının hepsi de âlim ve salih birer insan oldular.[120]

---

[120] Eşrefoğlu Rumî, Tam Müzekki'n-Nüfûs, s. 475-476.

Abdullah el-İsrâîlî ve Bâğıye Kadın
ATEŞE DAYANABİLDİĞİN KADAR GÜNAH İŞLE!

İsrâiloğulları içinde bir âbid (ibadet ehli) zat vardı, ibadetgâhına çekilmiş, kendini kulluğa vermişti. İsrâiloğullarından bir adam ahlâksız bir kadına geldi ve ona bol miktarda mal verdi. 'Belki de sen o âbidi fitneye düşürebilirsin, kendine âşık edip yoldan çıkarabilirsin.' dedi. Kadın da yağmurlu bir gecede âbidin mekânına gitti ve ona seslendi. Âbid, kadının sesine dışarı çıktı. Kadın: "Beni yanına buyur et!' diye sığınma istedi. Adam bu isteği reddetti, kadını terk edip namaz kılmaya yöneldi. Kadın tekrar: 'Ey Abdullah (Allah'ın kulu)![121] Beni de içeri al, görmüyor musun dışarısı çok karanlık ve hava da yağışlı. Bunun üzerine âbid dayanamadı ve kadını içeri aldı. Kadın da adama yakın bir yerde yan tarafına uzandı ve ona güzelliklerini göstermeye başladı, nihayet adamı nefsine davet etti. Bu davet karşısında adam kendi nefsine hitaben:

"Allah'a yemin olsun ki ateşe ne kadar dayanabildiğini görmedikten sonra böyle bir günaha hayır diyeceğim, teşebbüs

---

[121] Buradaki "Ya Abdallah!" hitabı, o âbidin ismi mi, yoksa genel manada "Ey Allahın kulu!" anlamında bir hitap mı belli değildir. Fakat biz, bir isim olarak kullanmayı tercih ettik. İsrailoğullarından olması itibariyle de bu isme "el-İsrâlîlî" diye ilave ettik. Yani sıfatlarını kendisine isim olarak kullanmış olduk: Abdullah el-İsrâîlî! -M.Hûb-.

etmeyeceğim." dedi ve içerde yanmakta olan kandile doğru yaklaştı, parmaklarından birisini ateşin üzerine koydu ve parmağını yaktı. Sonra da tekrar namaza döndü. Birazdan kadın tekrar adamı kendi nefsine davet etti. Adam da tekrar kandile yaklaştı, diğer bir parmağını ateşe koyup yaktı. Her ne zaman kadın adamı günaha davet etse, adam bir parmağını daha yakıyordu ve nihayet bütün parmakları yandı. Bu manzarayı gören kadın hayret ve dehşet içinde daha fazla dayanamayarak bir çığlık attı ve oracıkta vefat etti."[122]

Bu planı/tezgâhı kurgulayan sapkın güruh, sabah olduğunda kadının ne yaptığını görmek için oraya geldiler. Bir de ne görsünler, kadın ölmüş!.. Bunun üzerine: "Ey Allahın düşmanı! Ey riyâkar! Sen bu kadınla yattın, sonra da onu öldürdün…" dediler ve onu alıp Sultana götürdüler, âbidin aleyhine şâhitlikte bulundular. Sultan da âbidin öldürülmesini emretti. Âbid: "Madem öyle, bana biraz mühlet verin, iki rek'at namaz kılayım." dedi ve namaz kılıp dua etti:

"Ey Rabbim! Ben biliyorum ki sen yapmadığım bir şeyden dolayı beni muâheze etmezsin. Fakat senden isteğim şudur ki, ölümümden sonra beni şu beldelerde bir utançla yâd edilecek birisi kılma!.."

Bu dua üzerine Allah Teala kadına ruhunu iade etti ve kadın: "Adamın eline bakın!.." dedi ve sonra tekrar cenaze kesildi.[123]

Evet… Namusunun temiz olduğunu Allah'ın mucizesiyle gösterdiği bir iffet âbidesi kul, kendi nefsine: "Ateşe dayanabiliyorsan, günaha cür'et etmeyi düşün…" demişti.

Eğer insanlar, bir muma inandıkları kadar Cehennem'e inanmış olsalardı, kesinlikle günah işleyemezlerdi. Küçüklüklerinde birkaç kez ellerini bir sobaya veya ateşe değdirip de yaktıktan

---

122 İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, Ravzatü'l-Muhıbbîn, 1/460.
123 İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, Ravzatü'l-Muhıbbîn, 1/461.

sonra bir daha hayat boyu ateşten sakındıkları gibi, ömürbillah ateşe götüren cürümlerden uzak dururlardı, ateşe yaklaşmadıkları gibi, zinaya da yaklaşmazlardı. Bir mumun yakıcılığını hissettikleri gibi, azab-ı ilahînin yakıcılığını ona kıyasla duymaya çalışsalardı, kat'iyyen ve kâtıbeten azap karşılığı olan işlere girişmezlerdi. Eğer insanlar, başkalarından utandıkları kadar Allah'tan utanabilmiş olsalardı, aslâ ve kat'â isyan edemezlerdi. Ateşe dayanabildikleri ölçüde günah işlerlerdi, yani ancak ateşe yaklaşmak manasına bazı mekruhları yapabilirlerdi, o kadar…

Dünya ateşinden korkan bizlerin, ahiret ateşinden de imanın gereği olarak korkmamız için, kalbimizi yakînî iman, hakiki takvâ ve haşyetullah ile doldurmamız lazımdır. Takvâ ki Müttakîlerin Efendisi onu istemiş ve bizlere talim buyurmuşlardır:

اللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى

"Allah'ım! Senden hidayet, takva, iffet ve gınâ (gönül zenginliği) istiyorum."

Haşyetullah ki, Hâşiûn'un En Hâşiı Efendimiz, Allah'tan kendisi ve ümmeti için onu talep etmiştir ve bize de böyle dualar etmemizi salık vermiştir:

اَللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ
وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتَكَ

"Allah'ım! Sana isyan ile bizim aramıza gire(rek bizi günah işlemekten alıkoyacak ola)n haşyetinden (sana saygıyla dolu o korkudan) bizlere de kısmet eyle! Bizi senin Cennet'ine ulaştıracak taatinden de nasibimizi bizlere lutfeyle!"

اللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لاَ يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لاَ يَخْشَعُ
وَمِنْ نَفْسٍ لاَ تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لاَ يُسْتَجَابُ لَهَا

"Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, ürpermeyen kalpten, doymayan nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım!"

Yakîn ki, ehl-i yakînin efendilerinden Hasan (el-Basrî) rahmetullah aleyh, haşyetullahsız yakînin olamayacağını haber vermiştir:

"Kul, ölüm gelip çatıncaya kadar Allah'a karşı saygı ve korkuyla dopdolu, alçak gönüllü, istikamet üzere dosdoğru ve kanâatkâr olmadıkça, Cennet ve Cehennem'i hakkıyla bilemez (ikisi hakkında yakîne eremez)."

Ve bizler de Tâbiînden Zeydü'l-A'sam nâmındaki hayırlı zâta iletildiği gibi dua ediyoruz:

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَقِينَ الصَّادِقِينَ ، وَصِدْقَ الْموُقِنِينَ، وَعَمَلَ الطَّائِعِينَ،
وَخَوْفَ اْلعَامِلِينَ ، وَعِبَادَةِ الْخَاشِعِينَ، وَخُشُوعَ اْلعَابِدِينَ، وَإِنَابَةَ الْمُخْبِتِينَ،
وَإِخْبَاتَ الْمُنِيبِينَ، وَإِلْحَاقًا بِرَحْمَتِكَ بِالْأَحْيَاءِ الْمَرْزُوقِينَ

"Allah'ım! Senden, sâdıkların yakînini, mûkınînin sıdkını, tâiînin (ehl-i tâatin) amelini, âmilînin korkusunu, hâşiînin ibadetini, âbidînin huşûunu, muhbitînin inâbesini, münîbînin tevâzuunu ve (katında) rızıklandırılmakta olan hayat sahiplerine rahmetinle beni de ilhak etmeni istiyorum."

Hz. Abdullah ve Kuteyle / Fâtıma

ALINLARDA PARLAYAN NÛR-U MUHAMMEDÎ

Efendimiz aleyhisselâtü ve's-selâm'ın dedesi Abdülmuttalib'in, Resûlullah'la müjdelenmesi ve avretini göstermeme iffeti…

İbn Sa'd, İbnü'l-Berkî, Taberânî, Hâkim ve Ebû Nuaym, Abdullah İbn-i Abbas'tan, o da babası Abbas b. Abdülmuttalib'den, babası da dedesinden nakletmiştir ki Abdülmuttalib şöyle anlatmıştır:

"Bir kış yolculuğunda Yemen'e geldik. Ben, Yahudi bir âlimin misafiri oldum. Zebur'a inanan Ehl-i Kitab'tan bir adam bana:

"Beyefendi kimlerden?" diye sordu. Ben:

"Kureyş'ten." dedim.

"Kureyş'ten kimlerden?" diye sordu.

"Hâşim oğullarından." dedim.

"Ey Abdülmuttalib! Vücudunda bazı yerlere bakmama müsade eder misin?" diye sordu. Ben de:

"Avret mahalli dışında evet bakabilirsin." dedim. Burun deliklerimden birini açıp, içine baktı, sonra da diğerine baktı ve şöyle dedi:

“Şehâdet ederim ki bir elinde mülk, bir elinde nübüvvet vardır. Biz bunu Zühre oğullarında biliyorduk. Bu nasıl olur?!.” dedi.

“Bilmiyorum.” dedim.

“Senin bir Şâa’n var mı?” dedi,

“Şâa’ ne?” dedim,

“Eş, hanım” dedi.

“Şimdilik hayır.” dedim. O da:

“Döndüğünde Zühreoğullarından biriyle evlen!” dedi.

Abdülmuttalib Mekke’ye döndüğünde Zühreoğullarından Hâle binti Vüheyb b. Abdümenâf b. Zühre ile evlendi. Bu kadından Hz. Hamza ve Safiyye dünyaya geldi. Oğlu Abdullah’ı da yine Zühreoğullarından Âmine binti Vehb’le evlendirdi. O da Resûlullah sallahu aleyhi ve sellem’i doğurdu. Hâle’nin babası Vüheyb ile Âmine’nin babası Vehb kardeştiler. Bunun üzerine Kureyş halkı:

“Abdullah, babası Abdülmuttalib’i geçti!” dedi.”[124] Çünkü Âmine, Resûlullah’ı dünyaya getirecekti.[125]

O (sallallahu aleyhi ve sellem), **Alınlardaki Nur** idi…

Hz. Âdem’den başlayarak devirlerden devirlere, en iffetli aileden en namuslu aileye, babadan oğula intikal ede ede gelen o Biricik Nûr, en son mevlid gecesi vücud sahnesinde varlık bulmuştu. İslam Tarihi kaynaklarında kaydedildiğine göre…

Ebû Nuaym[126] ve Beyhakî, İbn Abbâs’tan; İbn Sa’d da, Ebû Yezîd el-Medînî’den naklediyorlar:

“Peygamberimizin babası Abdullah, kurban olmaktan kurtulduktan sonra babası Abdülmuttalib’le gelirken, yolda Benî Esed

---

124 Ebu Nuaym el-Esbehânî, Delâilü’n-Nübüvve, 1/84 (71); Taberânî, el-Mu’cemu’l-Kebîr, 3/137 (2917); İbn Kesîr, el-Bidâye ve’n-Nihâye, 2/251.

125 Resûlullah’ın amcası Hamza, aynı zamanda onun süt kardeşidir. Zira Ebu Cehil’in câriyesi Süveybe Hatun, her ikisini de emzirmiştir. Hamza, Resûlullah’tan daha yaşlı idi.

126 Ebu Nuaym el-Esbehânî, Delâilü’n-Nübüvve, 1/87 (74).

b. Abdiluzzâ kabilesinden bir kadının yanından geçti. Bu kadın Kuteyle binti Nevfel b. Esed b. Abdüluzzâ b. Kusay idi. Aynı zamanda Hristiyan âlimi Varaka b. Nevfel'in kız kardeşi olan Kuteyle el-Esediyye, -bir rivayette ismi Rukiyye[127]-, Abdullah'ın alnında bir nur görmüştü. Bu kadın, hristiyan olan ağabeyi Varaka'nın zaman zaman:

"Bu milletten bir peygamber çıkacaktır; Onun peygamberlik delillerinden/alâmetlerinden birisi de babasının alnında bir nurun bulunmasıdır." dediğini duyarmış. Ya da Abdullah'ın bir peygamber babası olduğu o kadına ilham olunmuştur.

Bu hanım, Abdullah'ın yüzünde parlayan nübüvvet nuruna hamile kalmak, o nuru taşımak ve gelecek peygambere anne olabilmek için[128] Abdullah'a: "Nereye gidiyorsun ey Abdullah?" diye sormuş. O da: "Babamla gidiyoruz işte bir yere…" demiş. Kadın: "Sana senin canına bedel kesilen yüz deveyi geri vereyim, gel şimdi benimle ol!" diyerek ona yakınlaşmayı teklif etmiş…"

[Abdullah'ın cevabı ve hadisenin devamı aşağıdaki gibi gerçekleşmiş.]

Diğer rivayette ise hadisenin devamı şöyle anlatılır:

"Abdülmuttalib, oğlu Abdullah'ı evlendirmek üzere oğluyla yola çıktığında, yahudileştirilmiş Tübâle halkından kâhine bir kadına uğradı. Bu kadın semavî kitapları okumuştu. Kendisine *Fâtıma binti Mürr el-Has'amiyye* denirdi. Kadın, Abdullah'ın yüzündeki nübüvvet nurunu farketti. Bunun üzerine ona: "Ey genç! Şimdi benimle olursan, sana 100 deve veririm." dedi.[129]

---

127 el-Halebî, es-Sîretü'l-Halebiyye, 1/62-63.

128 es-Süheylî, er-Ravdu'l-Ünüf, 1/273.

129 Abdullah ile Kuteyle veya Fâtıma arasındaki bu konuşma bazı rivayetlere göre Abdullah bekarken olmuş, Hz. Âmine ile evlendikten sonra da konuşmanın devamı gerçekleşmiş.. Bazı rivayetlere göre ise Hz. Âmine ile yeni evliyken, henüz Âmine, Resûlullah'a hâmile kalmazdan önce gerçekleşmiştir. M. H.

Fakat Abdullah (yukarıdaki her iki rivayette de) kadına şöyle karşılık verdi:

"Haram işlemek mi, ölürüm daha iyi!
(Haramın acısı, ölümün acısından daha hafif kalır)
Helale gelince, ortada bir helallik yok ki tanıyayım.
Saygın olan insan, ırzını ve dinini korur (herkesten)!
Bu durumda senin istediğin şey benim için nasıl mümkün olabilir ki?
(Böyle bir şeyi yapmamı nasıl istersin benden!)"[130]

Sonra Abdullah, babasıyla birlikte gitti. Babası onu Âmine binti Vehb binti Abdimenaf b. Zühre ile evlendirdi. Abdullah, eşi Amine'nin yanında üç gün kaldı.

Daha sonra Abdullah'ın nefsi, onu Has'am'li Fâtıma'nın kendisini davet ettiği şeye davet etti. (Diğer rivayetlerde bu kadın Varaka'nın kızkardeşi Kuteyle / Rukiyye ya da Leylâ el-Adeviyye'dir.[131])

Abdullah, o kadının yanına geldi. Bu defa kadın ona hiçbir şey söylemedi.

Abdullah: "Bakıyorum da, geçenlerde bana teklif ettiğini teklif etmiyorsun. (Yani neden bana evlenme teklifini tekrar etmiyorsun?)" dedi.

Kadın: "Sen kimsin!" diye sorunca

---

130 es-Süheylî, er-Ravdu'l-Ünüf, 1/273; İbn-i Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye, 2/250.

131 Bu kadının ismi/kimliğine dair üç rivayet vardır:

1.) el-Berkî de Hişâm b. el-Kelbî'den naklinde bu kadının, kadınların en güzellerinden ve en iffetlilerinden Fâtıma bintü Mürr olduğunu kaydetmektedir.

2.) İbnü İshâk'dan Yunus'un rivayetinde: Bu kadının Varaka bin Nevfel'in kızkardeşi Rukiyye bintü Nefvel olduğu, Rukiyye'nin künyesinin ise Ümmü Kattâl olduğu geçmektedir.

3.) Garîbü İbni Kuteybe'de ise nefsini Abdullah'a arz eden kadının Leyla el-Adeviyye olduğu geçmektedir, bkz. es-Süheylî, er-Ravdu'l-Ünüf, 1/273.

Abdullah: "Ben falanım." dedi.

Ancak kadın:

"Hayır, sen o kişi değilsin. Çünkü o gün alnında gördüğüm nuru şimdi göremiyorum (artık sana ihtiyacım kalmadı.[132])… Benden sonra ne yaptın?" diye sordu.[133]

Abdullah: "Babam beni Âmine binti Vehb ile evlendirdi. Ben de Âmine'nin yanında üç gün kaldım." dedi, olanları anlatınca kadın:

"Vallahi ben (iffeti) şüpheli bir kadın değilim. Ama senin yüzünde bir nûr görmüştüm ve o nurun bende olmasını istemiştim. Ancak Allah onu başka bir yere değil, kendi murâd ettiği yere (evlendiğin eşine) tevdi etti… Git eşin Âmine'ye ve ona, yeryüzünün en hayırlısına hamile kaldığını haber ver." dedi ve ardından şu beyitleri sıraladı:

> *Gürleyip yağmak üzere olan, şimşekler çıkaran bir bulut gördüm,*
> *Koyu yeşil renkli bir yağmur sağanak sağanak boşalıverdi.*
> *İndirdiği suyun bir nuru vardı,*
> *Dolunay gibi etrafını aydınlatıverirdi.*
> *O şân benim olsun ümid ettim, itiraf ediyorum; (onu elde etmiş olarak döneyim istedim)*
> *Fakat her çakmak taşını çarpan, ateş yakamaz ki! (Herkes matlûbuna ulaşamaz ki!)*
> *Allah'a yemin olsun ki, senin iki elbiseni çekip alan o Zühreli*

---

132 İbn Hişam, es-Sîre, 1/165; Halebî, İnsânu'l-Uyûn, 1/39; Taberî, 2/175; Hüseyin Algül, İslam Tarihi, 1/121.

133 İbn-i Sa'd'ın kaydına göre Abdullah, kadına kendisine tekrâren evlenme teklifini yapıp yapmadığını sorduğu zaman kadın (Kuteyle / Rukiyye) şöyle cevap verir: لا مررت وفي وجهك نور ساطع (إلى السماء) ثم رجعت وليس فيه ذلك النور "Hayır! Sen bana uğradığında yüzünde parlayan bir nur vardı. Fakat şu an o nur yok." Diğer bir rivayette: مررت وبين عينيك غرة مثل غرة الفرس ورجعت وليس هي في وجهك "Sen benim yanımdan geçtiğinde iki gözünün arasında bir nur vardı, tıpkı bir atın alnındaki beyazlık gibi. Fakat gidip geri döndüğün zaman bakıyorum ki yüzünde o nurdan eser yok." İbnü Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ, 1/95.

Kadın (Âmine),
Neyi aldığını o da bilmez ki!.. (Ne kadar değerli bir şeyi aldığının) farkında bile değil!..

Yine demiştir ki:

Ey Hâşim oğulları! Âminecik sizin kardeşinizle sarmaş dolaş oynaşırken ondan (nuru) kaptı.
Yağa batırılmış fitiller söndükten sonra lambadan ayrıldığı gibi…
İnsanın her sahip olduğu şeref sadece onun kendi azm ü gayretiyle olmaz.
Her kaçırdığı şey de onun gayretsizliğinden, gevşekliğinden değildir.
Bir şeye talip olduğun zaman güzellikle talip ol! Makul ol!
İki nasibin birbiriyle mücadelesi senin yerine kavgasını verir.
Ya sımsıkı cimri bir el, ya da apaçık cömert bir el!
Hz. Âminecik ondan ihtiyacını giderdikten sonra,
Gözüm onu (Abdullah'ı) görmez oldu, dilim onu anmaz oldu!"[134]
(Hz. Âminecik Ondan alacağını aldığı zaman, öyle bir fahir almış oldu ki, o fahrin ikincisi yoktur, bir benzeri bulunmaz![135]*)*

---

134 Suyutî, el-Hasâisu'l-Kübrâ, 1/70-71; İbnü Asâkir, Târihu Medîneti Dımeşk, 3/406-407 (760); İbnü'l-Cevzî, Sıfatü's-Safve, 1/47-49; en-Nüveyrî, Nihâyetü'l-Ereb fî Fünûni'l-Edeb, 16/41-42. Metinde geçen bu iki beyt, es-Süheylî'nin Ravdu'l-Unuf, 1/180 ve İbn-i Kesîr'in el-Bidâye ve'n-Nihâye'side (2/250) yer almaktadır.

135 Ebu Nuaym el-Esbehânî, Delâilü'n-Nübüvve, 1/87 (74).

Üçüncü Bölüm

SAADET ASRINDAN İFFET ERLERİ

Hz. Âişe (r. anhâ)
İFFETİNE ALLAH'IN ŞAHİT OLDUĞU ZEVCE-İ NEBÎ

İfk İftirası ve Hz. Âişe'yi Allah'ın Tebriesi

"Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) beni nikahladığı vakit, Allah Teala benim üzerime hayâ elbisesi giydirdi."[136] buyuran *Hayâ Elbisesi Giydirilmiş Zevce-i Pâkize Hz. Âişe* (radıyallahu anhâ) annemiz, ne manidar bir hikmet-i kaderdir ki henüz daha ön ergenlik döneminde nikahlanmış ve akıl-bâliğ olduktan sonra da düğün evine girmiş olması hasebiyle gözlerinin içine efendisinden başka hiçbir erkeğin hayalinin bile girmediği bir melek-endam hanım olarak, hem de evli olduğu bir süreçte namus iftirasıyla şiddetli mübtelâ kılınacak, çok zorlu bir imtihan döneminden geçecektir.

Esasen aşağıda bizzat kendi mübarek ağzından okuyacağımız üzere, ordudan geri kaldıkları, tenha bir yer ve zaman diliminde Hz. Âişe annemiz de, Safvan İbnu Muattal es-Sülemî (radıyallahu anh) de İslamiyetin şânına yaraşır bir hayâ ve iffet çizgisinde hareket etmişler, hayranlık uyandıran bir edep ve ahlak ortaya koymuşlardır.

---

136 Hâkim, el-Müstedrek, 4/10 (6727).

Buradaki esas çetin imtihan, namus iftirasına maruz kalmalarıdır!

Zührî (rahimehullah), Urve ve başkalarından almış olarak Hz. Âişe-i Sıddîka'dan (radıyallahu anhâ) şu rivayeti nakletmiştir:

Hz. Âişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor:

"Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir sefere çıkacağı zaman kadınları arasında kur'a çeker, kur'a kime çıkarsa onu beraberinde sefere götürürdü. Bir sefer sırasında da benim okum çıktı ve yolculuğuna ben refakat ettim. Bu sefer, örtünme emri geldikten sonra idi. Ben yol sırasında deve sırtında giden bir mahmil içinde taşınıyordum. Konak yerlerinde de onun içinde iken iniyordum. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) o gazvesi sona erinceye kadar hep böyle yol aldık. Nihayet geri döndü ve Medine'ye yakın bir yerde konakladık.

Geceleyin bir müddet kaldıktan sonra dönüş emri verildi. Dönüş emri çıktığı sırada ben kalkıp (kaza-yı hacet için tek başıma) ordudan ayrılıp gittim, ihtiyacımı gördükten sonra bineğime geri geldim. O sırada göğsümü yokladım. Yemenin göz boncuğundan yapılmış gerdanlığım kopmuştu. Aramak üzere geri döndüm. Onu aramak beni epeyce oyaladı. Benim bineğimle meşgul olan askerler gelip mahmilimi deveme yüklemişler. Zannetmişler ki ben mahmilin içindeyim. O zamanlar kadınlar çok hafifti. Az yedikleri için şişman değillerdi. Askerler mahmilimi kaldırırken hafifliğine şaşırmayıp yüklemişler. Ben zaten küçük yaşta bir kadındım.

Hülasa devemi sürüp gitmişler. Ordu gittikten sonra gerdanlığımı buldum. Ordugâha geri döndüğüm zaman kimseyi bulamadım. Herkes gitmişti. Önce bulunduğum yere geldim. Beni bir müddet sonra kaybetmiş olduklarını farkederek aramaya geleceklerini düşündüm. Bu halde iken uyku bastırmış ve uyuyup kalmışım. Safvan İbnu Muattal es-Sülemî -ki bilahere (Zekvan'da ikamet ederek) Zekvani unvanını da almıştır- (geri gözcülüğü vazifesiyle) ordugahın gerilerinde geceyi geçirmişti. Sabah olunca

benim menzilden geçerken uyuyan bir insan karaltısı görerek yanıma geldi. Görür görmez beni tanıdı. Zira örtünme emri gelmezden önce beni görmüştü.

Ben onun istircâ' sesiyle (yani "İnna lillah ve inna ileyhi raci'un: Biz Allah'ın kullarıyız ve Allah'a dönüp varacağız" deyişiyle) uyandım. Derhal başörtümle yüzümü örttüm. Allah'ma kasem olsun bana tek kelime konuşmadı, istircâından başka bir tek sözünü de işitmedim, indi ve devesini ıhtırdı. Binmem için devenin ön ayaklarına ayağıyla bastı. Ben de bindim. Devemi önden çekti, böylece yol aldık. Ordu bir yerde konakladığı sırada onlara yetiştik. (Gecikme hadisesini iftira vesilesi yaparak) benim yüzümden helak olanlar oldu. Bu işte en büyük vebal de Abdullah İbnu Ubey İbni Selül'e düşmüştü.

Medine'ye geldiğimiz zaman bir ay kadar hasta yattım. Meğer bu esnada iftira edenlerin dedikoduları herkesi meşgul ediyormuş. Benim ise hiçbir şeyden haberim olmadı. Ancak bir husus bende kuşku uyandırmıştı. Resulullah aleyhisselatü vesselâm'da, başka zaman hastalanınca gördüğüm iltifat ve alakayı göremiyordum. Yanıma girip selam veriyor, sonra da: "Şu sizinki nasıl?" deyip çıkıyordu. Bu davranışından biraz işkilleniyordum ama yine de ortalığı saran fitneden bîhaberdim. Bu halde nekahet devresine girdim.

Bir gece, ben ve Ümmü Mistah o zaman için helâ olarak kullandığımız *menası* (denen çukurların bulunduğu semte) doğru gitmiştik. Biz buraya, geceden geceye çıkardık. (Hicab ayetinden sonra) evlerde helâlar inşa edilince çıkmaz olduk. Bundan önce biz de, eski Arapların def-i hacetteki usulüne uyuyorduk. Ben ve Ümmü Mistah -ki bu kadın Ebu Rühm İbnu Muttalib İbni Abdi Menaf'ın kızıdır- böylece yürüdük. (Onun annesi Ebu Bekri's-Sıddik'in teyzesi olan Sahr İbnu Amir'in kızıdır. Oğlu da Mistah İbnu Üsâse İbnu Ubad İbni'l-Muttalib'dir.)

İşimiz bittikten sonra yürüyorduk. Ümmü Mistah, ayağı örtüsüne takılarak düştü. Kadın (böyle can yakıcı durumlarda söylenmesi adet olan "Düşmanın helak olsun." demedi): "Mistah helak

olsun!" diye (oğluna) beddua etti. Ben kadına: "Amma da yaptın!" Bedir gazvesine katılan bir kimseye beddua ediyorsun ha!" dedim. "Anacığım! Onun ne söylediğini işitmedin mi?" dedi. "Ne söylemiş ki?" dedim. Bunun üzerine iftiracıların söylediklerini bir bir anlattı. Hastalığıma yeni hastalık katıldı.

Eve dönünce, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yanıma girdi ve: (İsmimi söylemeden) "Kendileri nasıl acaba?" dedi. Ben: "Ebeveyninim yanına gitmeye izin ver." dedim. Ben, haberin aslını annemle babamdan işitmek istiyordum. Resulullah izin verdi, ben de ebeveynimin yanına geldim. Anneme: "Ey anneciğim, halk arasında söylenen bu sözler nedir?" dedim. "Ey kızım! Sen bu meseleyi büyütme. Allah'a kasem olsun güzel ve kocasının yanında sevgili olan, birçok kumaları (ortak) bulunan bir kadın hakkında her zaman çok dedikodu ederler." dedi. Ben: "Sübhanallah, demek halk böyle söylüyor ha!" dedim.

O gece sabaha kadar hiç durmadan ağladım. Ne gözümün yaşı dindi, ne de gözüme uyku girdi. Sabah oldu, ben hâlâ ağlıyordum. Resulullah aleyhisselam, o gün Ali İbnu Ebi Talib'i ve Üsame İbnu Zeyd'i (radıyallahu anh) çağırmıştı. Benimle ilgili vahyin gecikmesi üzerine ailesiyle ayrılma hususunda onlarla istişare ediyordu. Üsame (radıyallahu anh), ehlinin suçsuzluğu hususunda onlara karşı içinde beslediği sevgiye dayanarak, bildiği hususu şöyle dile getirmişti: "Ey Allah'ın Resulü! Onlar zevcelerinizdir. Allah'a kasem olsun, onlar hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz."

Ali İbnu Ebi Talib de şöyle demişti: "Ey Allah'ın Resulü, Allah sana darlık vermez. Ondan başka kadın çoktur. Sen cariyene sor, (onun halini o daha iyi bilir), sana gerçeği haber verir." Resulullah aleyhisselâtü vesselâm bu tavsiye üzerine cariyemiz Berîre'yi çağırdı ve: "Ey Berîre, söyle! Âişe'de sana şüphe verici bir husus gördün mü?" diye sordu. Berire: "Hayır! Seni hak üzerine peygamber olarak gönderen Zat-ı Zülcelal'e yemin olsun, ben onda fena

bulduğum bir şey görmedim. Ayıplanabilecek tek gördüğüm şey şudur: "Yaşı genç olduğu için, ailesi için yoğurduğu hamurun üzerine uyur, bu sırada gelen keçi, hamurdan yerdi."

(Bu soruşturma sonunda) Resulullah aleyhisselâtü vesselâm kalkıp mescidde bir hutbe okur. Bu iftirayı ilk defa çıkaran Abdullah İbni Ubey İbni Selül hakkında söz etmekten özür dileyerek, minberde şunları söyler: "Ehlim hakkında bana sıkıntı veren adamı cezalandırmada, intikamımı almada bana kim yardım edecek? Allah'a yemin olsun ehlim hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum. Adı iftiraya karıştırılan bir adamdan söz ettiler. Onun hakkında da hayırdan başka bir şey bilmiyorum. O ailemin yanına ben olmayınca hiç girmemiştir."

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) bu sözleri üzerine (Evs kabilesinin reisi) Sa'd İbnu Muaz (radıyallahu anh) kalktı ve: "Ey Allah'ın Resulü! Allah'a yemin olsun biz ondan senin intikamını alırız! Eğer Evs kabilesindense boynunu vururuz. Hazreçli kardeşlerimizden ise, bize sen emredersin, biz emrini aynen yerine getiririz!" dedi.

Hazreç kabilesinin reisi olan Sa'd İbnu Ubade ayağa kalktı. Sa'd aslında salih bir kimseydi. Ancak (Sa'd İbnu Muaz'ın konuşmasından alınarak) kabile hamiyet ve gayretine kapılmıştı. Sa'd İbnu Muaz'a dönerek şu sert cevabı verdi: "Vallahi sen yalan söylüyorsun! Sen onu (Abdullah İbnu Ubey İbnu Selül'ü) öldüremezsin, öldürtmeye gücün de yetmez."

(Ensar'ın ileri gelenlerinden) Useyd İbnu Hudayr -ki bu zat da Sa'd İbnu Muaz'ın amcaoğludur- kalkarak Sa'd İbnu Ubade'ye çıkıştı: "Allah'a yemin olsun yalan söyleyen sensin. Onu mutlaka öldürürüz. (Abdullah İbnu Ubey'e arka çıkıyorsan) sen de münafıksın, münafıklar hesabına kavga ediyorsun!"

Derken (Ensar'ın iki kabilesi) Evs ve Hazreç ayağa kalkmışlar ve Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) daha minberde iken, birbirlerine girmeye ramak kalmıştı. Resulullah sükuneti sağlayıncaya kadar gayret sarfetmiş ve minberden inmişti.

Ben o gün de ağladım. Ne gözümün yaşı dindi, ne de gözüme uyku girdi. Müteakip gece de hep ağladım: Ne gözümün yaşı dindi ne de bir parça olsun uykum geldi. Sabahleyin annem ve babam yanıma geldiler. Böylece ben, iki gece bir gündüz aralıksız ağlamıştım. Öyle ki artık ağlamaktan ciğerlerim parçalanacak diye düşünüyordum. Onlar yanımda oturuyorlar, ben de ağlamaya devam ediyordum.

Derken Ensar'dan bir kadın izin istedi. Ona, "Gir." dedim. Yanıma oturup o da benimle ağlamaya başladı. Biz bu halde iken Resulullah aleyhisselam girdi. Sonra oturdu. Hakkımda söylenen şeyler söyleneliden beri yanımda hiç oturmamıştı. Bu arada bir ay geçmiş ve meselemle ilgili herhangi bir vahy gelmemişti. Resulullah otururken şehadet kelimesini de getirmişti. Sonra bana şunları söyledi:

"Ey Âişe, senin hakkında bana şöyle şöyle sözler ulaştı. Eğer bu dedikodulardan beri isen Allah seni vahiyle tebrie edecektir. Şayet bir günah işledi isen Allah Teala'ya tevbe et. Zira kul bir günah işler, sonra da günahını itirafla tevbe ederse, Allah Teala tevbesini kabul ve affeder."

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sözlerini tamamlayınca (ızdırabımın şiddetinden) gözlerimin yaşı kurudu, artık tek bir damla bile yaş hissetmiyordum.

Babama: "Resulullah'ın sözlerine sen cevap ver!" dedim.

Babam: "Vallahi Resulullah'a ne diyeceğimi bilemiyorum." dedi.

Anneme yönelerek: "Resulullah'ın söylediklerine sen bari cevap ver!" dedim.

Annem de: "Vallahi Resulullah'a ne söyleyeceğimi ben de bilemiyorum." dedi.

Hz. Âişe devamla der ki: "Ben yaşı henüz küçük bir kadındım. Kur'an'dan da fazla okumuyordum. Dedim ki: "Vallahi ben biliyorum ki halkın söyleştiği şeyleri işittiniz. Onlar içinize yer etti

ve hep inandınız. Size: "Günahsızım." dedim, inanmıyorsunuz. Yapmadığım bir şeyi size itiraf etsem, -Allah biliyor ki ben ondan beriyim- beni tasdik edeceksiniz. Allah'a kasem olsun, sizinle benim durumumu anlatacak en iyi örnek Hz. Yusuf'un babası ve onun şu sözüdür: "*Bana güzelce sabır gerekir. Anlattıklarmıza ancak Allah'tan yardım istenir.*" (Yusuf, 12/18).

Sonra yüzümü çevirip yatağıma sokuldum. Kasem olsun ben o zaman suçsuz olduğumu biliyordum ve Allah'ın benim suçsuzluğumu te'yid edeceğine inanıyordum. Ancak, kesinlikle, Allah'ın benim hakkımda bir vahiy indireceğini, bunun (kıyamete kadar) okunacağını hiç aklımdan geçirmedim. Ben, kendimi, Allah'ın herhangi bir şekilde tekellüm buyurarak okunacak bir vahiy konusu edilmeye değer bulmuyordum. Ancak, Resulullah'ın göreceği bir rüya yoluyla Allah'ın beni tebrie edeceğini ümid ediyordum. Allah'a kasem olsun, Resulullah daha oturmuş olduğu yerden kalkmamış ve ev halkından kimse dışarı çıkmamıştı ki Allah, Resulüne vahiy indirdi.

Resulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) vahiy sırasında her zaman gelen hâlet istilâ etti. Sonra da o hâl zâil oldu. Resulullah tebessüm içindeydiler. Konuştuğu ilk kelime bana şunu söylemek oldu:

"Ey Âişe Allah'a hamdet. Zira, seni tebrie buyurdu."

Annem de bana: "Kalk, Resulullah'a teşekkür et!" dedi.

Ben ise: "Vallahi hayır, ona teşekkür etmeyeceğim, sadece Allahıma hamdediyorum. Benim suçsuzluğumu Rabbim vahiy buyurdu." dedim. Allah'ın indirdiği vahiy şöyleydi: "*Muhammed'in eşine o yalanı uyduranlar içinizden bir güruhtur. Bunu kendiniz için kötü sanmayın, o sizin için hayırlı olmuştur. O kimselerden herbirine kazandığı günah karşılığı ceza vardır. İçlerinden elebaşılık yapana ise büyük azab vardır. Onu işittiğiniz zaman, erkek-kadın mü'minlerin, kendiliklerinden hüsnüzanda bulunup da:* "*Bu apaçık bir iftiradır.*" *demeleri gerekmez miydi? Dört şahid*

getirmeleri gerekmez miydi? İşte bunlar şahid getirmedikçe, Allah katında yalancı olanlardır. Allah'ın dünya ve ahirette size lütuf ve merhameti olmasaydı, o kötü sözü yaymanızdan ötürü büyük bir azaba uğrardınız..." (Nur, 24/20).

(Bir sayfa tutan) on ayeti, Cenab-ı Hakk benim suçsuzluğumla ilgili bu ayetleri indirince, Ebu Bekri's-Sıddîk (radıyallahu anh) -ki Mistah İbnu Üsase'ye akrabalığı ve fakirliği sebebiyle maddi yardımda bulunuyordu- şunu söyledi:

"Âişe'ye (radıyallahu anhâ) bu iftirayı yaptıktan sonra, ona artık bir daha yardım yapmayacağım." Bunun üzerine şu vahiy indi: "*İçinizde lütuf ve servet sahibi olanlar, yakınlarına, düşkünlere ve Allah yolunda hicret edenlere vermemek için yemin etmesinler, affetsinler geçsinler. Allah'ın sizi bağışlamasından hoşlanmaz mısınız? Allah bağışlayandır, merhametli olandır.*" (Nur, 24/22).

Bunun üzerine Ebu Bekri's-Sıddîk (radıyallahu anh): "Evet evet, Allah'a kasem olsun, Allah'ın beni affetmesini çok severim" dedi ve Mistah'a yapmakta olduğu yardımı yapmaya devam etti ve: "Ebediyyen yardımı ondan kesmeyeceğim." dedi.

Hz. Âişe (radıyallahu anhâ) sözlerine devamla dedi ki: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) tahkik sırasında Zeyneb Bintu Cahş'a da hakkımda sormuş ve: "Ey Zeyneb, bu hususta ne biliyorsun, ne gördün?" demişti. O da: "Ey Allah'ın Resulü, ben kulağımı, gözümü işitmediğim, görmediğim şeyden muhafaza ederim. Ben Âişe hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyorum!" demişti. Zeyneb (radıyallahu anhâ), Resulullah'ın zevce-i tâhireleri arasında (bazı faziletleri sebebiyle) benimle boy ölçüşen birisiydi. Allah vera ve dindarlığı sebebiyle onu (bu meselede müfteriler tarafında yer almaktan) korudu.[137]

[137] Buhari, Şehadat, 15, 30, Hibe 15, Cihad 64, Megazi 11, 34, Tefsir, Yusuf 3, Nur 6, 11, Eyman 18, İ'tisam 28, Tevhid 35, 52; Müslim, Tevbe 56, (2770); Tirmizi, Tefsir, (3179); Nesai, Taharet 194, (1, 163-164)

Âişe (radıyallahu anhâ) demiştir ki:

"Benim özrümle ilgili (günahsız olduğuma dair) ayet indiği zaman Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) minbere çıktı, günahsız olduğumu belirtti, arkasından ilgili ayetleri okudu ve iki kadın ve bir erkeğin cezalandırılmalarını emretti. Üçü de had cezası olan celde'ye (değneklenmeye) tabi tutuldular."[138]

Elbette her başa gelen imtihanın ister şahsa, ister halka ve isterse Hakk'a bakan onlarca, binlerce hikmeti olabilir… Allahü a'lem: Serâpâ hayâ Hz. Âişe (radıyallahu anhâ), Resûlullah'la beraberliğinde başından böyle bir imtihan geçirmiş olmanın da ilave sâikiyle daha sonraki hayat-ı vâfiralarını daha bir titiz, daha bir temiz, en temiz çizgide seyrettirmişlerdir. Öyle ki hayâ ve iffetinden dolayı katiyen –câizliğine rağmen- nice meclislere iştirak etmez, hatta Beytullah'ta tavaf ederken dahi Kâbe'yi en dış halkadan, erkeklerin arasına karışmadan tavaf ederdi. Kendisinden ilim öğrenmek veya başka bir mesele için gelmiş olan ziyaretçileriyle hânesinde perde arkasından, sesini de biraz kalınlaştırarak konuşurdu. Hayâ mevzuunda öylesine hassas idi ki mezardakine karşı bile örtünürdü, iffetli davranırdı. Hz. Âişe (radıyallahu anhâ) annemiz bizzat kendisi:

"Kocam Resûlullah'ın ve babam Ebu Bekir'in defnedildiği eve (hâne-i saadetime) Hz. Ömer de defnolunduktan sonra girerken, her zaman elbisemi örtünmüş olarak girdim, çünkü Hz. Ömer'den (radıyallahu anhâ) hayâ ediyordum."[139] demiştir.

Mezardakilere karşı dahi yüzünü göstermekten utanan bir zevce-i pâkize-i nebevî'nin hayâ hissinden ahirzamandaki bütün İslam hanımefendilerine de ziyadesiyle lutfeylemesini Cenâb-ı Hayiyy azze ve celle'den niyaz ediyoruz…

---

138 Tirmizi, Tefsir, Nur (3180).

139 Hâkim, el-Müstedrek, 4/8 (6721), 3/63 (4402).

Hz. Mersed (r.a.) ve Anâk
BİR CAHİLİYE AŞKI

Cahiliye dönemi kadın-erkek dostluğu, saadet asrında izdivaca taşınmak isteyince, Allah ve Resûlü bu nikaha "Hayır!" demişlerdir. Şöyle ki: Amr İbnu Şu'ayb, babası, dedesi tarikiyle rivayet ediyor:

Sahabeden kendisine Mersed İbnu Ebî Mersed (radıyallahu anh) denen bir zat vardı. Mekke'den Medine'ye esir taşırdı. Mekke'de Anâk adında fahişe bir kadın bu zatın (cahiliyye döneminden) dostu idi. Mekkeli esirlerden birine, kendisini götürmeyi vaadetmişti. (Şimdi hikâyesini kendisinden dinleyelim.) Mersed der ki:

Mekke'ye geldim, Mekke'nin duvarlarından birinin gölgesine mehtaplı bir gecede indim. Derken Anâk geldi, duvarın dibindeki gölgemin karaltısını gördü. Yanıma gelince beni tanıdı ve:

"Mersed'sin değil mi?" dedi. Ben:

"Evet Mersed'im" dedim.

"Merhaba, hoş geldin, gel yanımızda geceyi geçir!" dedi. Ben:

"Hayır, ey Anak, Allah zinayı haram etti." dedim. (Davetini reddettiğim için çok öfkelendi) ve :

"Ey çadır ahalisi, bu adam esirlerinizi götürüyor!" diye bağırdı. Ben de (yakalanmamak için) kaçtım. Beni sekiz kişi takip etti. Handeme Dağı'nın yolunu tuttum, bir mağaraya girdim. Takipçiler arkamdan gelip mağaranın ağzını tuttular. Tepemden üzerime bevlettiler. Ancak Allah, onların beni görmelerine mani oldu. Sonra dönüp gittiler. Ben de (kaçırdığım esir) arkadaşımın yanına döndüm. Onu sırtlandım, ağır birisiydi. Mekke'nin dışındaki İzhir denen mevkiye geldim. Orada demir bukağılarını çözdüm. Onu sırtımda taşıyordum. Beni çok yormuştu. Nihayet Medine'ye geldim. Resûlullah aleyhisselam'ın huzuruna çıktım:

"Ey Allah'ın Resûlü, Anak'la evleneyim mi?" dedim. Resûlullah (aleyhissalâtü vesselâm) cevap vermedi. Sonra (cevap sadedinde) şu ayet indi:

"Zina eden erkek, ancak zina eden veya putperest bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadınla da, ancak zina eden veya putperest olan bir erkek evlenebilir..." (Nur, 24/3). Bu vahiy üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bana:

"Ey Mersed, zina eden erkek ancak zina eden veya putperest bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadınla da ancak zina eden veya putperest olan bir erkek evlenebilir, onunla evlenme!" dedi."[140]

---

[140] Tirmizî, Tefsîru sûre 24 (3177); Ebû Dâvûd, Nikâh 5, (2051); Nesâî, Nikâh 12. Tirmizî "Hasen Hadistir" demiştir. Hâkim ise "Sahih" olduğuna hükmetmiştir.

Hz. Esîle (r. anhâ) ve Hamel

NAMUSUNA SALDIRANI ÖLDÜRDÜ

Âmir b. Mürakkış el-Hüzelî (radıyallahu anh) anlatıyor:

Medineli Hüzeyl kabilesinden Hamel b. Mâlik b. Nâbiğa ismindeki adam, birgün devesine binmiş kırda gidiyordu. İlerideki vahada koyunlarını otlatmakta olan Esîle[141] binti Râşid'in (radıyallahu anhâ) yanından geçmişti. Esîle koyunları sürerken rüzgâr yüzündeki burkayı/örtüyü sıyırdı. Esîle'nin sahip olduğu yüz güzelliğini gören Hamel, (birden fikrini bozdu), sürüye yaklaşınca devesini çökertip bağladı, sonra da yalnız haldeki Esîle'ye yaklaştı ve ondan kâm almak istedi:

"Esîle, beni reddetme! Seninle beraber olalım…" dedi.

Esîle, iffetli bir hanıma yaraşan cevabı verdi:

"Yavaş ol ey Hamel! Şüphesiz ki sen bir yerdesin, ben de bir yerdeyim. (İyi niyet sahibi isen) babama müracaat et, beni kendine eş olarak iste! Şüphesiz ki o seni reddetmez."

(Esîle, adama ismiyle hitap edecek kadar onu tanıyan, onda belki de gönlü olan ve babasından istediği zaman da mutlaka

---

141 Esiyle veya Üseyle olarak da harekelenmiştir.

kabul göreceğini ifade eden Esîle'nin bu evlenmeye hazır haline ve baba engelinin olmamasına rağmen Hamel'in niyeti bozuktu. Sadece geçici ve zevkli bir macera yaşamayı düşünüyordu.)

Esîle'ye doğru yürüdü. Esîle, başka çıkış yolu kalmadığını anlayınca bütün cesaret ve hiddetini toplayarak namusunu korumaya karar verdi. Esîle güçlü ve hiddetli idi. Kapışma çok sürmedi; Esîle, Hamel'i yere yatırdı, göğsü üzerine çıktı ve bir daha üzerine gelmeyeceğine dair ondan ahd ü misak aldı.

Hamel de söz verdi, hemen gideceğini söyledi. Ne yazık ki Esîle onu bırakıp da ayağa kalkınca, yatırıldığı yerden kalkar kalkmaz Hamel tekrar hücum etti. Esîle yine bir hamlede onu yere yatırdı, hareketsiz hale getirdi, aynı şekilde tekrar ondan söz aldı:

"Buradan def olup gidecek misin, yoksa şu taşla başını parçalayayım mı?"

Bu zor karşısında kesin söz veren Hamel, yine yakasını sıyırdı. Ne yazık ki, sözünde üçüncü sefer de durmadı, tek başına bulunan Esîle'ye bir kere daha hücum etti.

Esîle güçlü ve hiddetli idi. Onu yere yıkıp göğsü üzerine çöktü. Başına yanındaki büyük bir taş parçasıyla öylesine darbeler vurdu ki, mütecaviz Hamel artık yerinden kalkamaz, kalksa bile hücumunu tekrar edemez hâle geldi.

Bundan sonra koyunlarını sürerek oradan uzaklaşan Esîle, böylece şerefini korumuş, namusuna leke kondurmamıştı.

Az sonra oradan geçen bir yolcu kafilesindeki Hüzeylliler, Hamel'i tanıdılar:

"Ne oldu sana böyle Hamel?" dediler. Hamel:

"Sormayın! Devem beni yere attı, düşünce böyle oldum." dedi. Hüzeylliler:

"Deven burada dizlerinden bağlı, şu taşta da kan var, ayrıca

başında da taşın açtığı yaralar görünüyor." deyince, Hamel bu sefer kızardı:

"Ne diyorsam, öyle! Daha ne inceliyorsunuz? Beni deveme bindirip evime götürün." dedi.

Hamel'i evine götürdüler. Birkaç gün yattıktan sonra, iyi olma ümitleri kaybolmaya başladı. Kendisine sordular:

"Başına bu durum sebebiyle ölüm gelecek olursa, kimi dava edelim? Kan diyeti isteyelim?" dediler.

Titrek bir sesle:

"Kanımdan Esîle'den başkası sorumlu değildir." dedi.

Bu cümle, Hamel'in son sözleriydi. Başı yana düşüverdi. Hüzeyl'in ileri gelenleri toplanıp Resûlullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) geldiler:

"Oğlumuz Hamel'in kanını, Esîle'nin babası Raşid ödemeli. Dava ediyoruz." dediler.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) Râşid'i çağırttı. Râşid ki asıl ismi Zâlim'di. Resûlullah, İslam'a girdiğinde onun ismini Râşid olarak değiştirmişti. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem):

"Ey Râşid! Hüzeyl, Hamel'in kanından senin mes'ul olduğunu iddia ediyor." dedi. Râşid:

"Benim öyle bir ölümden haberim yok. Ne gördüm, ne de işittim." deyince, Hüzeylliler:

"Ya Resûlallah! Raşid'in kendi değil, kızı Esîle'dir kâtil!" dediler.

Az sonra Esîle yakalanarak getirildi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem):

"Esîle, bak senin Hamel'i öldürdüğünü iddia ediyorlar, ne dersin?" diye sordu.

Esîle dalgın, aynı zamanda tereddütlü idi. Sadece:

"Hiç kadın, erkeği öldürebilir mi?" diyebildi.

Ancak bu sözün gerçek bir müdafaa olmadığını hemen anladı. Sonra vahiy gelerek Allah Resûlü'ne olayı haber vereceğini de düşündü. Hadiseyi aynen anlatmaya karar verdi:

"Ya Resûlallah! Hamel, üç defa üzerime yürüdü, iki defa tutup yatırdım, bana saldırmayacağına dair söz aldım. Fakat bırakınca, üçüncü defa üzerime geldi. Ben de şerefimi ve namusumu müdafaa için başını yaraladım, bana hücum edemez hâle getirerek kaçıp kurtuldum. Sonra öğrendim ki o yaralardan ölmüş…"

Hüzeylliler hep birlikte bağrıştılar:

"Suçunu itiraf etmiştir, diyetimizi isteriz!.."

Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) da kararını açıkladı:

"Allah seni mübarek kılsın, gözün aydın (ey Esîle!.. Ey Cemaat bilmiş olun ki: Esîle namusunu müdafaa etmiştir, mütecaviz) Hamel'in de kanı heder olmuştur (boşa gitmiştir, kimse mes'ul değildir. Böylece dava bitmiş, diyet ortadan kalkmıştır)."

Hüzeylliler süklüm püklüm olurken, baba Râşid ve kızı Esîle şen ve şatır evlerine döndüler…"[142]

---

142 İbn-i Hacer el-Askalânî, el-İsâbe, 3/602 (4431); İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-Ğâbe, 3/139 (2726).

Hz. Hanzala ve Hz. Cemîle (r. anhumâ)

NAMUSU AKIL KORUR!

Birisi Medinelilerin en önemli liderlerinden, daha sonra münafıkların başı haline gelen Abdullah b. Übey b. Selül'ün kızı Cemîle… Diğeri de Medine'nin önde gelenlerinden, dindarlığından dolayı "rahib" lakabıyla anılan Ebu Âmir'in oğlu Hz. Hanzala… Câhiliyye döneminde bile putlara tapmayan, Allah'ın varlığına inanan çok az kişiden birisiydi ki bu sebeple kendisine putlara tapmaktan sakınan manasına "tâki" denirdi.

Hanzala ile Cemîle Müslüman oldular, fakat her ikisinin de babaları birer Peygamber düşmanı münafık kalmışlardır. Birbirlerine âşık bu iki genç evlilik kararı alırlar ve babalarının İslam aleyhtarlığına rağmen evlenmelerinin önünde hiçbir engel bulunmamaktadır. Bedir öncesinde evlenme kararı almış olmalarına rağmen, Bedir'de Müslümanların galip gelmesi sebebiyle Hanzala'nın babası Âmir'e Medine dar geldi ve bu sebeple müşrikleri İslam aleyhine kışkırtmak için Mekke'ye gitti. Cemîle'nin babası da Medine münafıklarını organize işine girişti. Neticede düğün işi sarkmış oldu.

Nihayet beklenilen gün geldi, aileler düğün gününü kararlaştırdı: Bu cumartesi değil, ertesi cumartesi düğün yapılacaktı.

Kaderin bir cilvesidir ki tam bu iki haftalık süre içinde Mekkeli müşriklerin Medine'ye saldırmak üzere geldikleri haberi duyuldu. Bu haber, Bedir öncesi yapılacakken sonraya tehir edilen, bu uzun nişanlılık sürecinin içine bir kor gibi düştü. Babalarının mahrumiyetinin acısı, üzerine İslam düşmanlıklarının ağrısı ve bir de onların yüzünden birbirlerine kavuşamamanın hasret yangını, yüreklerinde derin bir yara açmış, kanatıyordu…

Düğün Cumartesi günüydü… Pazar günü de Uhud'da Müslümanlarla Müşriklerin savaşı olacaktı. Müslümanlar Uhud savaşı için hazırlanırken, Hz. Hanzala hem düğüne, hem de savaşa hazırlanacaktı. Hanzala, Resûlullah'tan bir günlüğüne izin aldı, Pazar günü için. Cumartesi'yi Pazar'a bağlayan gece şeb'-i arûs idi. Cemîle ile Hanzala bir gecelik vuslat yaşadılar. Sabahın ışıklarıyla birlikte Müslümanları savaşa çağıran sahabinin nidâsını işitince, Hanzala aldığı izni kullanmaktan vazgeçti ve Uhud savaşına katılmak için hemen, âcilen çağrıya icabeti tercih etti.

O esnada banyo yapması da icap ettiği halde, bir banyo yapacak kadar olsun gecikmeye imanı müsaade etmedi ve koştu o haliyle cihad meydanına. Resûlullah'tan bir an bile geri kalmaya tahammülü yoktu. Evlilik gecesinin ilk sabahı kocasını savaşa göndermek çok acıklı olsa da, Cemîle çoktan görmüştü rüyasında olacakları: Yıllarca aşk hasretini yaşadığı, vuslatını ise ancak bir gecelik tattığı sevgili kocası Hanzala şehit olacaktı!

Cemile Hanım, böyle bir vaziyette bile, hem kendisinin iffetini, hem de şehit adayı kocası Hanzala'nın namusunu korumak için akıllıca-firasetlice bir iş yaptı. Eşini cihada yolcu ettikten sonra kendi kabilesinden dört kişiyi yanına çağırarak onlara: "Bu gece bizim gerdek gecemizdi. Eğer bu geceden dolayı bir çocuğum olursa, bilin ki o Hanzala'dandır!"

Adamlar böyle bir söz karşısında şaşırdılar, neden böyle yaptığını sordular. Cemîle dedi ki: "Rüyamda göklerin kapılarının

açıldığını, Hanzala'nın o kapılardan içeri girdiğini, o içeri girince kapıların tekrar kapandığını gördüm. Size söylediklerim, şahitlik edesiniz diyedir." Bunun üzerine adamlar: "Biz de duyup gördüklerimize şahidiz!" dediler.[143]

Evet, bir günlük kocasını şehadete uğurladıktan sonra acısını yaşarken bile kendi iffetini ve kocasının namusunu düşünen Cemîle Hatun (radıyallahu anhâ)! Atalarımız ne güzel demişler: "Namusu akıl, dini nakil muhafaza eder." Nakil, yani Kur'an ve Sünnet!

Evet, iffetli yaşamada akıl, zeka ve muhakeme gücünün çok büyük önemi vardır. İffeti, basiret ve firaset koruyor!..

143 İbnü Manzur, Muhtasaru Târîhi Medîneti Dımeşk li'bn-i Asakir, 12/125; Vâkıdî, el-Meğazî, 1/273.

Hz. Ömer Devrinde Bir "Şebîhü Yusuf"
Yusuf Gönüllü Bir Genç
ALLAH KORKUSUNDAN KALBİ DURMAK!

Bir kadının musallat olduğu genç sahabi… Hz. Ömer'in halifeliği döneminde iffet ve mehafeti üzerinde taşıyan örnek bir gencin muhteşem bir hayat kesiti.

Medine ehlinden bir delikanlı, hergün camiye gidip gelir, beş vakit namazını Hz. Ömer'in arkasında kılardı. Ne zaman namaza katılmasa, Hz. Ömer onu soruşturururdu. Derken Medine halkından bir kız bu gence âşık oldu ve başka bir Medineli kadına bu aşkından bahsetti. O kadın da "Ben senin için o genci kandırır, senin yanına sokarım, eğer istersen?" dedi. Kız da "Evet!" deyip kabul etti.

Kadın delikanlının hergün camiye giderken geçtiği yolun kenarına oturdu ve delikanlı geçerken "Ben yaşlı bir kadınım. Bir koyunum var fakat onu sağmaya gücüm yetmiyor. İçeri girip onu benim için sağabilir misin?" diye ricada bulundu. Delikanlı hayır işlerine çok düşkün birisiydi, o sebeple içeri girdi fakat herhangi bir koyun göremedi. Bunun üzerine kadın "Şöyle otur, ben koyunu getireyim." dedi. O sırada kapının arkasına saklanmış olan kız ortaya çıkıverdi ve kapı da gencin üzerine kapatıldı.

Bunun üzerine delikanlı evdeki mihraba doğru yöneldi ve orada oturdu. Kız delikanlıdan nefsini talep etti fakat o her defasında bunu reddetti ve:

"Ey kadın, Allah'tan kork!" diye seslendi.

Kız delikanlıdan elini çekmedi, onun 'Allah'tan kork!' sözüne de iltifat etmedi. Delikanlı kızı kesin olarak reddedince, kız bu kez büyük bir çığlık kopardı ve bir anda çevredeki insanlar toplanıverdiler. Kız hemen 'Bu genç, kötülük yapmak için yanıma girdi.' diye iftira attı. Bu sözü duyan çevre halkı hemen delikanlının üzerine çullandı ve onu linç etmeye kalktılar. Sonra da onu bağladılar.

Hz. Ömer sabah namazını kıldığı zaman, delikanlıyı göremeyince sordu, soruşturdu. Tam o esnadaydı ki ahali delikanlıyı bağlanmış vaziyette getirdiler. Genci bu halde gören Hz. Ömer:

"Allah'ım! Beni bu genç hakkındaki hüsnüzannımda yalancı çıkarma!" diye dua etti. Sonra da: "Sizin bu haliniz nedir?" diye sordu.

Dediler ki: "Geceleyin bir kadın imdat çığlığı attı. Biz de geldik, kadının yanında bu genci bulduk. Onu dövdük ve bağladık." Hz. Ömer (radıyallahu anh) gence: "Bana doğruyu anlat!" dedi. Genç de olan biten hadiseyi olduğu gibi aynen anlattı. Hz. Ömer ona "Peki sen o yaşlı kadını tanıyor musun?" dedi. Genç de "Eğer görsem tanırım." cevabını verdi. Hz. Ömer o kadının komşularını ve çevresini çağırdı, hepsi geldiler, fakat genç onların aralarında kendisine oyun kuran yaşlı kadını bulamadı. Nihayet bir yaşlı kadın geçince, "İşte bu kadın, ey mü'minlerin emiri!" dedi. Hz. Ömer ona "Bana olan biten kıssayı dosdoğru biçimde anlat bakayım!" dedi. O da tıpkı gencin anlattığı gibi hadiseyi anlattı.

Bunları dinleyen Hz. Ömer (radıyallahu anh) bir rivayete göre:

"Bizim içimizde de Yusuf aleyhisselam benzeri (iffetli) bir insanı bulunduran Allah'a hamdolsun."[144]; diğer bir rivayete göre de "Allahü Teâlâ'ya hamdolsun ki, Resûl-i Ekrem'in: *'Ümmetimden, kardeşim Yusuf aleyhisselam'ın kendini Zeliha'dan sakladığı gibi, yabancı kadınlardan saklanan sıddîklar çıkacaktır.'* hadis-i şerifi bizim zamanımızda bu gence nasip oldu." demiş ve gencin sırtını okşayarak ona hayır duada bulunmuştur.

Aynı hadise biraz farklı olarak bir de şöyle rivayet edilir:

Hz. Ömer'in (radıyallahu anh) "Bu genç benim çok hoşuma gidiyor." dediği ve çok sevdiği bir genç vardı. Bu Medineli genç, beş vakit namazını Hz. Ömer'in arkasında kılardı. Gencin yolunun geçtiği sokaklardan birinde bir kadın gönlünü ona kaptırmıştı. Genç mescide giderken, hemen hergün birkaç defa önünü keser, kendi evine davet ederdi. Fakat her seferinde hiçbir karşılık göremez, reddedilirdi. Bu aylarca devam etmişti.

Bu genç, bir gece yatsı namazından ayrıldığı zaman, kadın yine önünde belirdi ve kendisini delikanlıya arz etti, güzelliğiyle onu büyüledi, fitneye düşürdü. Genç de kızın peşine takıldı ve evinin kapısına kadar geldi. Fakat kapıda durduğu sırada birden bire basireti açıldı, gayr-i ihtiyârî olarak dilinden şu âyet-i kerime dökülmeye başladı:

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَواْ إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُواْ فَإِذَا هُم مُّبْصِرُونَ

"Allah'tan korkanlar var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (Allah'ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler (ve o günahı işlemezler)." [A'raf 7/201] Delikanlı, sürekli olarak bu ayeti okuyup duruyorken, kapıdan içeriye bir adım bile atmadan, orada eşikte yığılıvermişti. Kadın gencin

---

144 İbnü'l-Cevzî, Zemmü'l-Hevâ, s.253-254; İbnü Kayyim el-Cevziyye, Ravzâtü'l-Muhıbbîn, 1/462.

bayıldığını ve kendisinden geçtiğini görünce cariyesiyle beraber onu evinin kapısına kadar taşıyıp bıraktılar.

Gencin ihtiyar bir babası vardı, her gece gencin ayrılışından itibaren onu beklerdi. Evin dışına çıkınca oğlunu oracıkta yere yığılmış vaziyette buldu. Tutup içeri taşıdı, derken genç kendisine geldi. Babası "Ey oğulcuğum, başına gelen bu hadise de nedir?" diye sordu. O da "Babacığım," diye başlayarak başından geçenleri anlattı ve aynı âyet-i kerimeyi tekrar okumaya başladı. Kısa bir süre sonra kalbine heyecan bastı, nefesi daraldı ve nihayet dayanamadı, ruhu uçtu gitti. Bekletilmeden de defnedildi.

"Bir kadının kapısında bulundu, ar-namus meselesidir, delikanlının ailesinin onuru zedelenmesin." düşüncesiyle Hz. Ömer'i durumdan haberdar etmemişlerdi. Camiye hemen her vakit devam eden genci, arkasında bir-iki gündür göremeyen Hz. Ömer: "Falan kişi nerede? Kaç gündür onu göremiyorum." diye sormuştu. Bunun üzerine birisi durumu haber vermek zorunda kaldı ve "Siz üzülmeyesiniz diye söylemeden gömdük." demişti.

Bunun üzerine Hz. Ömer "Bana onun vefat ettiğini haber vermeli değil miydiniz? dedi ve hemen kendisini o gencin mezarına götürmelerini talep etti. Mezarı başında durdu ve ona:

يَا فُلاَنُ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ "Ey delikanlı! (Meâlen) Rabbinin huzurundan korkan kimseye iki kat cennet vardır!"[145] âyetini okuyarak seslendi. Hz. Ömer'in bu hitabına kabrin içinden delikanlı şöyle cevap verdi:

قَدْ أَعْطَانِيهِمَا رَبِّي يَا عُمَرُ "Rabbim bana o iki Cenneti de verdi ey Ömer!"[146]

---

145 Rahman, 55/46.

146 İbnü'l-Cevzî, Zemmü'l-Hevâ, s.252-253.

Kalbi günah işlememek için Allah korkusundan dolayı duran, orada yığılıveren iffet âbidesi delikanlı! Ey toprağa gömülü yürek, ne olur gel dol yüreklerimize, dağıl gönüllerimize! Mayala kuru vicdanlarımızı Allah korkusuyla. "Allah'tan korkanlar şeytandan gelen bir dürtmeye, bir kışkırtmaya uğradıklarında Allah'ın uyarılarını hatırlar ve hemen gerçeği görürler." âyetiyle kalbi atıp duran, dili bu ayeti vird edinmiş bir hayâ nesli yetişsin ümidiyle, dileğiyle, duasıyla…

Hz. Sa'lebe b. Abdurrahman (r.a.)

BİR BAKIŞ VE ÖLÜMÜNE PİŞMANLIK

Câbir b. Abdillah (radıyallahu anh) rivayet ediyor:

"Medine'de Cenâb-ı Resûlullah'a ve Mekkeli Müslümanlara (Muhacirlere) gönüllerini açan Ensar'dan bir genç vardı. İsmi: Sa'lebe b. Abdirrahman idi. Resûl-i Ekrem'e hizmet ederdi. Birgün Ensar'dan bir adamın kapısının önünden geçerken evin içine baktı. Gözü, yıkanmakta olan Ensârî kadına ilişti. Fakat, kendini alamayıp birkaç defa daha baktı. Derken ansızın (yaptığından utandı ve) gönlüne "Allah Teâlâ'dan Hz. Peygamber'e benim hakkımda vahiy gelirse!" endişesi düştü.

Utancından Medine'yi terk etti. Mekke ile Medine arasında bir dağa vardı. Kırk gün kırk gece o dağda ağlayıp inleyerek pişmanlık gözyaşları döktü.

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) onu sorup soruşturmaktaydı. O kırk gün içinde de vahiy gelmedi. Hatta bazıları: "Rabbi onu terk etti!" dediler. Derken Cebrail geldi ve Allah'tan:

"Ey Muhammed! Rabbinin sana selamı var. Buyuruyor ki: Ümmetinden o kaçan kul, Cehennem ateşinden bana sığınıp

feryat edip durmakta!" diye haber getirdi. Hz. Peygamber, Hz. Ömer ve Selman-ı Fârisî'yi:

"Sa'lebe'yi bana getirin!" diyerek yolladı.

Bu iki sahabi yola çıktılar. Sa'lebe'nin bulunduğu dağda koyun otlatan Rüfâka isminde bir çobandan onu sordular:

"Bu dağlarda bulunan bir gençle alakalı bir bilgin var mı ey Rüfâka!" dediler. O da:

"Şu cehennemden kaçan genç mi?" dedi. Hz. Ömer:

"Cehennem'den kaçan genç derken ne demek istiyorsun?" diye sordu. O da:

"Sizin aradığınız kişi kırk gündür iki elini başına koymuş, 'N'olurdu Allah benim canımı alsa da kıyamet günü beni tekrar insanlar arasında diriltmese!' diye ağlayıp inlemekte…" dedi ve onun kaldığı yeri tarif etti. Hz. Ömer:

"İşte biz onu arıyoruz!" dedi.

Daha sonra Rüfâka'yla beraber Hz. Ömer ve Hz. Selman (radıyallahu anhumâ) o yere vardılar. Gecenin bir kısmı geçmişti. Genç Sa'lebe dağların arasından, elleriyle başını tutmuş olarak çıktı ve:

"Keşke ruhlar arasından benim ruhum kabzediliverse ve bedenler içinde benim bedenim dağılıp gidiverseydi…" dedi.

Hz. Ömer hızlı davrandı ve onu tutup bağrına bastı. Sa'lebe:

"Benim Cehennem'den kurtuluşuma kim emân verecek?" dedi. Hz. Ömer:

"Ben! Ömer b. Hattâb!" dedi. Genç Sa'lebe:

"Ya Ömer! Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) benim günahımı biliyor mu?" diye sordu. Hz. Ömer de:

"Bilip bilmediğini bilmiyorum. Bildiğim şu ki, dün gece seni andı ve ağladı. Beni ve Selman'ı da seni getirmemiz için gönderdi." dedi.

Sa'lebe bir ricada bulundu:

"Ey Ömer! Beni Resûlullah'ın yanına o namaz kılarken yahut Hz. Bilal kâmet getirirken 'Kad kâmeti's-salât.' derken girdirin…" dedi. Hz. Ömer:

"Tamam, öyle yaparım…" dedi.

Öyle de oldu…

Hep birlikte Medine'ye yöneldiler. Mescid-i Nebevî'ye vardıklarında Hz. Peygamber sabah namazı kıldırıyordu. Hz. Ömer ve Selman (radıyallahu anhumâ) safa ilerlediler. Resûl-i Ekrem tekbir alıp da Kur'an kıraat etmeye başlayınca, onun okuyuşunu işitir işitmez genç Sa'lebe'nin aklı başından gitti, oracıkta yere yığılıverdi, bayıldı kaldı. Resûlullah selam verip namazı bitirince:

"Ya Ömer, ya Selman! Sa'lebe ne yaptı?" diye sordu. Onlar da:

"İşte şurada duruyor ya Resûlallah!" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ayağa kalktı, Sa'lebe'nin yanına geldi ve:

"Sa'lebe!" diye seslendi. O da (ayılıp kendine geldi ve):

"Buyur, emret ya Resûlallah!" dedi. Resûl-i Ekrem Sa'lebe'ye bakarak:

"Benden gizlenmenin sebebi nedir?" diye sordu.

"Günahım ya Allah'ın Resûlü!" dedi. Resûl-i Ekrem:

"Sana hatalara ve günahlara kefaret olan bir âyet-i kerimeyi öğreteyim mi?" dedi. Sa'lebe:

"Evet ya Resûlallah!" dedi. Resûl-i Ekrem şöyle dedi: "De ki: "Rabbimiz! Bize dünyada da âhirette de iyilik ve güzellik ver ve bizi ateşin azabından koru…" (Bakara 2/201)"

Sa'lebe:

"Benim günahım bu âyetteki haseneden daha büyük…" dedi. Hz. Peygamber:

"Hayır, Allah'ın kelamı senin günahından da büyüktür…" buyurdu ve Sa'lebe'ye evine gitmesini emir buyurdular.

Bunun üzerine genç sahabi evine gitti. Sekizinci günde hastalandı. Bunun üzerine Selman (radıyallahu anh) Resûlullah'a geldi ve:

"Ya Resûlallah! Sizde Sa'lebe hakkında bir gelişme oldu mu? Zira hastalığı onu helak etmek üzere!" dedi. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem):

"Bizi ona götürün!" dedi ve kalkıp Sa'lebe'nin evine gitti. İçeri girdi, Sa'lebe'nin başını tuttu ve kucağına koydu. Fakat Sa'lebe başını Resûlullah'ın kucağından çekti. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem:

"Niye başını kucağımdan çektin?" dedi. Sa'lebe:

"Çünkü o baş, günahla doludur!" dedi. Allah Resûlü:

"Kendini nasıl hissediyorsun? Neren acıyor, şikâyetin ne?" diye sordu. Sa'lebe:

"Derim, etim ve kemiğim arasında sanki bir karınca debeleniyor şeklinde hissediyorum." dedi. Allah Resûlü:

"Arzun nedir?" diye sordu. Sa'lebe de:

"Rabbimin mağfireti!" cevabını verdi. Bu söz üzerine birden Cibril aleyhisselam gökten indi ve dedi ki:

"Ey Muhammed! Şüphesiz ki Rabbinin sana selamı var, diyor ki: "Eğer bu kulum (Bana hiçbir şeyi şirk koşmadıktan sonra) yeryüzü dolusu günahla da bana gelmiş olsaydı, onu yeryüzü dolusu mağfiretle karşılardım."

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem): "Bunun ne demek olduğunu sana öğreteyim mi?" dedi.

O da: "Evet ya Resûlallah" dedi.

Allah Resûlü, sözkonusu ilahî mağfiretin manasını anlatınca, Sa'lebe öyle bir nara attı ki, oracıkta vefat etti.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) onun yıkanıp kefenlenmesini emrettiler. (Cenâze namazını bizzat kıldırdı ve mezarlığa doğru götürülürken) kendisi de parmakları ucuna basarak yürümeye başladı.

(Cenâze namazını bizzat kıldırdı). Sa'lebe defnolunduktan sonra insanlar: "Ya Resûlallah! Niçin parmaklarınız üzerine yürüyordunuz?" diye sordular. Buyurdu ki:

"Beni bir peygamber olarak hak ile gönderen Zat'a yemin olsun ki Sa'lebe'yi teşyi etmek için inmiş bulunan meleklerin kanatlarının çokluğu yüzünden ayağımı koyacak yer bulmaya güç yetiremedim."[147]

---

[147] Ebu Nuaym, Hilyetü'l-Evliya, 9/329-331 (463); İbnü Kudâme, Kitâbü't-Tevvâbîn, s. 105-108 (45)

Hz. Ebu Yesâr (r.a.) ve Hanım Sahabi

BİR ÖPMEKTE BATMAMAK!

Ebu Yesâr (radıyallahu anh) şöyle anlatır:

"Bir hanım bana gelmiş, hurma satın almak istiyordu. Ona:

– Evde bundan daha güzeli var, dedim.

Kadın benimle birlikte eve girdi. Kendimi tutamadım, ona meylettim ve onu öptüm. Bir anda boş bulunup yaptığım bu işten dolayı çok üzüldüm.[148] Hz. Ebu Bekir'e giderek durumu ona anlattım.

Hz. Ebu Bekir:

– Tövbe et, kimseye de söyleme! dedi.

Ancak ben bu günaha daha fazla dayanamadım. Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına giderek durumu ona da anlattım. Allah Resûlü:

– Allah yolunda cihat için çıkan birinin ailesine mi bunu yaptın, buyurdu.

O anda pişmanlık ve utançtan, daha önce değil de yeni Müslüman olmuş olmayı istedim. Kendimin Cehennemliklerden

---

148 Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, 19/165.

olduğunu düşünmeye başladım. Aradan bir zaman geçti. Allah Resûlü'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) benimle ilgili vahiy geldi:

"Gündüzün iki tarafında, gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Zira böyle güzel işler insandan uzak olmayan günahları silip giderir. Bu, düşünen ve ibret alanlara bir nasihattır." (Hud, 11/114).

Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına gittiğimde bu ayeti bana okudu. Sahabe-i kiram:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bu yalnızca ona özel mi, yoksa bütün insanlar için genel mi, diye sordular.

Allah Resûlü aleyhisselâtü vesselâm:

– Bütün insanlar için genel bir hükümdür, cevabını verdi.[149]

"Bütün insanlar hatâkârdırlar. Hatâkârların en hayırlısı ise tövbekârlardır."[150] Ebu Yesâr (radıyallahu anh), bir anlık gafletini nedamet gözyaşları, tövbe ve istiğfarlarla temizlemiştir. Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, çok yerinde ve gerekli bir uyarıda bulunur:

"Hazer et, dikkatle bas, batmaktan kork. Bir lokma, bir kelime, bir dane, bir lem'a, bir işarette, bir öpmekte batma. Dünyayı yutan büyük letâiflerini onda batırma. Çünkü çok küçük şeyler var, çok büyükleri bir cihette yutar. Nasıl küçük bir cam parçasında gök, yıldızlarıyla beraber içine girip gark oluyor. Hardal gibi küçük kuvve-i hafızanda, senin sahife-i a'mâlin ekseri ve sahaif-i ömrün ağlebi içine girdiği gibi, çok cüz'î küçük şeyler var, öyle büyük eşyayı bir cihette yutar, istiab eder."[151]

Herkes bir harama gidişatı ilk merhalesinde durdurmayabilir. O sebeple en doğrusu hiç yaklaşmamaktır. En başta da gözleri yummayı bilmektir!

---

149 Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 11/7.

150 Tirmizî, Kıyâmet 50, (2501); İbnu Mâce, Zühd 30, (4251).

151 Nursî, Lem'alar / On Yedinci Lem'a - s.655.

Hz. Cüleybîb (r.a.)

ZİNA İÇİN İZİN İSTEYEN GENÇ SAHABİ

Ebû Ümame el-Bâhilî'nin (radıyallahu anh) anlattığına göre:

Yeni müslüman olmuş bir genç Peygamber Efendimiz'e gelerek:

"Ey Allah'ın Peygamberi, zina etmeme izin ver." gibi çirkin bir istekte bulundu. Orada bulunanlar hemen gencin üzerine yürüdüler, ayıpladılar; azarlayıp zecrettiler:

"Sus sus!" dediler. Hz. Peygamber (bir baba şefkatinden öte peygamber şefkati ile) gence dönerek:

"O'nu bana getirin!" dedi, getirilince de "Yaklaş", buyurdu. Genç, Peygamberimiz'in yanına yaklaştı. Peygamberimiz:

"Otur." buyurdu. Genç de varıp onun yanına oturdu. Peygamberimiz ile genç arasında şu konuşma geçti. Peygamberimiz:

"Bir adam bu (zina) işi(ni) annenle yaparsa bundan hoşlanır mısın?" buyurdu. Genç:

"Allah beni senin yolunda kurban etsin, hayır, vallahi bundan hoşlanmam ya Resûlallah." dedi. Peygamberimiz:

"Diğer insanlar da senin gibi anneleri ile birisinin bu işi yapmasından hoşlanmazlar. Peki kızınla birisi bu işi yaparsa razı olur musun?" dedi. Genç:

"Allah beni senin yoluna kurban etsin, hayır, vallahi razı olmam." cevabını verdi. Efendimiz:

"Hiçbir insan da senin gibi kızlarının bir başkası ile bu işi yapmalarına razı olmazlar. Peki o halde kız kardeşinin bir başkası ile bu işi yapmasını ister misin?" diye sordu.

"Allah beni senin yoluna kurban etsin, hayır, vallahi istemem ya Resûlallah." dedi. Efendimiz:

"İşte başka insanlar da kız kardeşlerinin bu işi yapmalarını istemezler. Ya peki halan bu işi yaparsa hoş karşılar mısın?" diye sual etti. Genç:

"Allah beni senin yoluna kurban etsin, hayır, vallahi hoş karşılamam." cevabını verdi. Efendimiz:

"İnsanlar da bunu, halaları için hoş karşılamazlar. Peki ya teyzenin zina etmesini ister misin?" buyurdular. Delikanlı:

"Allah beni senin yolunda kurban etsin, hayır, vallahi istemem ya Resûlallah." diye cevapladı. Nihayet Peygamber Efendimiz:

"Diğer insanlar da teyzelerinin zina etmesini istemezler." buyurdu (ve "Kendin ve yakınların için razı olmadığın bir şeye başkaları için nasıl razı olacaksın!" demeye getirdi).

Sonra mübarek elini gencin omuzuna koydu ve ona şöyle dua etti:

"Ya Rabbi, bu kulunun günahlarını affet! (Bu gibi kötü duygudüşüncelerden) kalbini pâk et, tertemiz kıl! Fercini de (her türlü fuhşiyattan) hıfzet, iffetini koru!"

Olayı rivayet eden Ebu Ümâme (radıyallahu anh) diyor ki:

"Bu genç bundan sonra bu gibi (iffetsizliğe dair) şeylere hiç

iltifat etmedi, yönelmedi."[152] Medine'nin en iffetli insanlarından biri haline geldi.

Kimdi bu cür'etkâr delikanlı?

Onu böyle bir şeye icbar eden şartlar ne idi?

O, genç sahabe-i kirâmdan, 15-16 yaşlarındaki Hazreti Cüleybib (radıyallahu anh) isminde bir genç idi. Yoksuldu, dış görünüşü de fakirâneydi. Boyu oldukça kısa, yüzü çirkin ve zâhiren görünüşü sevimsiz sayılabilirdi. Görünüşe değer vermek hemen bütün insanların zaafı olduğu için, o da öyle pek kimseden iltifat görmezdi. Bu sebeple de bir türlü evlenememişti. Gençlik heyecanı ile kalbi bir anlık sarsıntı yaşamıştı, titremeye maruz kalmıştı. Ne var ki Nebevî şefkatle dolu terbiyenin aklı ikna eden ve kalbe duayla itmi'nan veren sürecinden 10 dakika geçince, ânında eski Cüleybib gitmiş, yerine yenisi gelmişti. Nitekim kendisi diyecektir ki:

"Resûlullah, ellerini kalbime dayadığında o kadar huzura erdim ki anlatamam.." Bu dua sebebiyle de kısa zamanda Cüleybib, sahabe topluluğu arasında iffetli gençler safına dahil olmuştur. Cüleybib'in derdini ve değerini iyi bilen Rasûl-i Ekrem Efendimiz onu evlendirmek için fırsat kolluyordu. Medineli Ensâr sahabîlerden birinin evlenme çağında bir kızı vardı. Bir gün bu zat ile baş başa kalan Nebiyyi Ekrem Efendimiz, adamın kızına dünürcü oldu ve ona:

– Kızına talibim, dedi. Kızını kendisi için istediğini zanneden sahabi bu talebe çok sevindi:

– Emrin başım üstüne, ya Rasûlallah! diye sevincini belirtti. Rasûlullah Efendimiz:

---

152 Ahmed b. Hanbel, 5/256-257; Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr, . Heysemî hadisle ilgili olarak şöyle der: "Bu hadisin isnadının ricali Sahîhan ricalidir." El-Irâkî de şöyle söyler: "Ahmed b. Hanbel bu hadisi hasen isnadla rivayet etmiştir. Ricali Sahîhaynin ricâlidir." Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 1/129.

– Kızını kendim için değil Cüleybib için istiyorum, buyurunca, sahabi durakladı:

– O zaman annesiyle görüşmem ve onun fikrini almam lâzım, dedi. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de:

– Evet, bu güzel olur, buyurdu.

Sonra adam kalktı evine gitti. İçeri girer girmez hanımına:

– Kızına Rasûlullah talip oldu, dedi. Hanımı bu habere pek sevindi. Peygamber aleyhisselâmın kayınvalidesi olmak ne büyük saadetti. Onun bu aşırı sevincini gören Sahabi:

– Rasûlullah Efendimiz kızını kendisi için istemiyor, diye düzeltti. Bu defa kadıncağız şaşakaldı:

– Öyleyse kimin için istiyor, diye merakla sordu. Kocası:

– Cüleybib için, deyince kadın birden büyük bir paniğe kapıldı:

– Ne, Cüleybib'e mi? Sen ne söylüyorsun? Hayır, vallahi olmaz! Kızımızı kimler istedi de vermedik. Hz. Peygamber Cüleybib'den başkasını bulamamış mı? Kızımız için bula bula Cüleybib'i mi bulmuş, diye ileri geri söylendi, karşı çıktı.

Karısının bu olumsuz tavrını gören sahabi, Rasûl-i Kibriya'nın yanına gidip kızlarını veremeyeceklerini söylemek üzere ayağa kalktı. Annesiyle babasının kendisine dair konuşmalarına kulak misafiri olan kızları, son derece şuurlu ve uyanık bir genç hanımdı. Onları uyarmak istercesine sordu:

– Beni evlendirmeniz için aracılık eden kimmiş? Annesi:

– Peygamber Aleyhisselâm, dedi. Kızları hakkında en iyi kararı verdiklerini sanan annesiyle babasına:

– Peygamber Aleyhisselâm beni birine uygun görüyor da, siz buna karşı çıkıyor ve Rasûlullah'ın teklifini geri çeviriyorsunuz öyle mi, diye hayretle sordu. Ve sözlerini şöyle tamamladı:

– Rasûlullah Efendimiz beni kime uygun gördüyse siz de uygun görün. Zira o benim aleyhime olacak bir şeyi yapmaz. Daha sonra bu genç hanım Ahzab suresinin 36. âyetini hatırlattı:

“Allah ile Peygamber’i bir iş hakkında hüküm verdikten sonra, mü’min olan bir erkekle mü’min olan bir kadına, artık o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rasûl’une karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.” Daha sonra da:

“Ben Allah Resûlü’nün (sallallahu aleyhi ve sellem) benim için razı olduğu şeye razıyım ve emrine teslim oldum. Siz Allah Resûlü’nün emrini geri mi çevirmek istiyorsunuz; eğer o sizin için damat olarak bu adama razı oldu ise beni onunla evlendirin!” dedi.

Kızlarının bu uyarısı üzerine, adeta uykudan uyanır gibi kendilerine gelen anne ve baba, ne büyük bir hatadan geri döndüklerini fark ettiler, akılları başlarına geldi, kızlarına minnetle bakarak:

– Kızımız doğru söylüyor! Çok doğru söyledin, yavrum, dediler. Uçurumun kenarından geri dönmenin sevinciyle Rasûlullah Efendimiz’in yanına koşan Sahabi, olup biteni kısaca anlattıktan sonra:

– Senin uygun gördüğün kimseyi biz de uygun görüyoruz. Kızımızı Cüleybib ile evlendirebilirsin. Eğer siz kızımızın onunla evlenmesine razı iseniz biz de razıyız ya Rasûlallah, dedi. Bu habere sevinen Rasûl-i Muhterem Efendimiz “Ben razıyım” buyurdu.

Peygamber tavsiyesini her şeyin üstünde tutan o anlayışlı kızı yanına çağırtarak onu takdir etti ve: “Allah’ım! Onun üzerine hayırlar yağdır. Kendisine sıkıntısız bir hayat nasip et!” diye dua etti ve kızı Cüleybib (radıyallahu anh) ile evlendirdiler. [Bu dua vesilesiyle o kızcağız öyle bereket buldu ki, Ensar içinde o kadından daha fazla mal ve hayır sahibi kimse olmadı. Uzun yaşayan sahabilerden Hz. Enes (r.a), yıllar sonra der ki: “Ben Medine’de Cüleybib’in hanımından daha fazla hayır yapan ve malından infak eden kimse görmedim.”]

Hz. Cüleybib'in henüz evlendiği günlerdi ki, Bedir savaşı çıktı. Rasûlullah Efendimiz'in bizzat iştirak ettiği bu gazveye Cüleybib de katıldı. Zorlu bir savaş yapıldı. Bu savaşta Müslümanların önemli kayıpları oldu. Allah Teâlâ Hazretleri ganimet de nasib etti.

Savaş bittikten sonra Nebiyyi Muhterm Efendimiz:

– Kayıplarınız var mı? Bir bakın! Arkadaşlarınızdan kimleri kayıp verdiniz? dedi. Ashab-ı Kiram kimlerin şehit düştüğünü tespit etmek üzere koşuştular. Sonra dönüp gelerek:

– Falan, falan, falan sahabiler şehit oldu, dediler. Rasûlullah Efendimiz:

– Bir daha bakın, başka kayıbınız var mı? diye sordu.

Sahabiler harp meydanını bir daha dolaştıktan sonra, "Evet! Falanca, falanca, falanca!" dediler, geri kalan şehitlerin adlarını söylediler. Aleyhissalatu vesselam yine sordu: "Başka bir kaybınız yok mu?" "Hayır! Yok!" dediler.

Hz. Peygamber'in özellikle öğrenmek ve önemini diğer sahabilerine de öğretmek istediği bir şehit vardı. Ondan haber getirmelerini istiyordu. Belki de o şehit hayatında da önemsenmediği gibi ölümünden sonra da önemsenmiyordu.

Fahr-i Cihan Efendimiz daha açık konuştu: "Ama ben Cüleybib'i kaybettim! Herkes savaş sonrası bir yitiğini arar, ben Cüleybib'imi arıyorum. Cüleybib'i aranızda göremiyorum, neredir, bir araştırın!" buyurdu. Ashab-ı Kiram, savaş alanına bir daha koşuştular. Devirdiği yedi müşrikin arasında şehit düşen cansız bedenini gördüler. Koşup Hz. Peygamber'e durumu haber verdiler. Kâinatın Efendisi, fakirlerin hamisi Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hemen oraya geldi. Kolları adeta budanmış olan şehid Cüleybib'i kollarına aldı:

– Yedi kişi öldürmüş, sonra onlar da onu şehit etmişler. Bu gördüğünüz zat bendendir; ben de ondanım. Cüleybib

bendendir, ben de Cüleybib'denim." buyurdu. Sonra Cüleybib'i kolları arasına aldı. Ona, Resulullah'ın kollarından başka yatak olmamıştı. Cüleybib için kabir kazdılar. Rasûl-i Kibriya onu mübarek elleriyle kabrine koydu. (Şehit olduğu için) gusledilmedi. İşte o gün herkes Cüleybib'in Allah ve Rasûl'ü katında ne kadar ehemmiyetli olduğunu anladılar. Dul kalan hanımıyla evlenmek suretiyle Cüleybib'in hayır ve hasenatlarından hissedâr olmak için birbirleriyle yarıştılar. Rivayet edildiğine göre, o güne kadar dul kalan hiçbir kadının bu kadar çok talibi olmamıştır."[153]

Evet, Hazreti Cüleybib'in (radıyallahu anh), fakirliği ve sureten sevimsiz gibi görünmesi ilk anda aldatıcı olmuştu. Tipini veya mâlî durumunu beğenmediğimiz bir salih delikanlı, boyu-posu yerinde, endamı düzgün ve zengin bir kişiden daha hayırlıdır. Suret güzelliğini değil, sîret güzelliğini mihenk almalıyız; cep zenginliğini değil, kalp zenginliği esas tutmalıyız. Kızımız veya oğlumuz için kapıyı çalan salahati, bir Hızır gibi kapıda karşılamalıyız. İşin olurunu takip etmek derken, ilk isteyenin yanına katıp gönderivermek değil elbet meramımız, fakat çok seçenekli bir adaylar listesinde olmazsa olmaz ilk ve asıl şartımız, adayın salih bir kul olması olmalıdır. İffetli, ahlaklı ve namuslu bir aile hayatı için, dindarlığın kriter alınması, anne-babanın mesuliyet kümesinin merkez noktasını teşkil eder.

---

153 Yukarıdaki anlatım, şu kaynaklardan birleştirilerek sağlanmıştır, bkz. Müslim, Fezailu's-Sahabe, 131 (2472); Ahmed b. Hanbel, 5/256-257 (22265-22266); Taberânî el-Mu'cemu'l-Kebîr, 8/162-163, 183 (7679, 7759); Taberânî, el-Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, 2/139, 373 (10066, 1523); Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/362 (5415).

Dördüncü Bölüm

ÜMMET-İ MUHAMMED TARİHİNDE İFFET YİĞİTLERİ

Atâ / Süleyman İbn-i Yesâr ve Bedevî Kadın

HZ. YUSUF'UN BİLE TAKDİR ETTİĞİ İFFET

Tâbiîn devrinde Medine'de yetişen büyük âlimlerden ve Peygamber Efendimiz'in mübarek hanımlarından Meymûne validemizin hizmetçisi olan Süleyman İbn-i Yesâr ve kardeşi Atâ İbn-i Yesâr, arkadaşlarıyla beraber hac ibadetini yapmak üzere Medine'den çıktılar. Hacıların uğrak yeri olan Ebvâ köyüne[154] geldiler ve orada bir evde istirahata çekildiler. Süleyman'la beraber diğer arkadaşları bazı ihtiyaçlarını karşılamak için dışarı çıktı ve Atâ yalnız kaldı. Atâ İbn-i Yesâr, vaktini değerlendirmek için namaza durdu. Bu esnada güzel yüzlü Arabî bir kadın içeri girdi. Atâ onun içeri girdiğini görünce, belki bir ihtiyacı vardır diye namazını fazla uzatmadı. Selam verip namazdan çıkınca kadına:

"Bir ihtiyacın mı var?" diye sordu. Kadın:

---

[154] Ebvâ Köyü: Resûlullah'ın annesi Âmine'nin vefat ettiği ve medfun bulunduğu köydür. M. Âkif'in: "Ey Ebvâ'da yatan ölü! / Bahçende açtı dünyanın en güzel gülü!" beyti, Hz. Âmine'ye ve oğlu Resûlullah'a hitabendir. Medine-Mekke arasında, Mekke'ye yirmi küsur km yakınlıktadır. Bugünkü adı Harîbe'dir. Su kuyularıyla meşhur olduğu için hacılar ve umreciler, bu beldeye uğrarlardı.

“Evet!” dedi. Atâ:

“Nedir?” dedi. Kadın:

“Seni istiyorum. Benim kocam da yok!” dedi. Atâ:

“Benden uzak dur. Beni de kendini de ateşe atma!” dedi.

Bu esnada Atâ, güzel kadına nazar etti ve birden nefsi kadından şiddetle murad almak istedi ve isteğinde de ısrar ediyordu. Nefsinin bu şiddetli arzusu karşısında Atâ ağlamaya başladı ve kadına:

“Yazıklar olsun sana! Uzak dur benden, uzak dur!” dedi, ağlaması daha da şiddetlendi.

Kadın Atâ’ya baktı, onun ağlamalarından ve korkusundan içine girdiği hâlet karşısında etkilendi ve Atâ’nın ağlamalarına kendisi de ağlamaya başladı. Atâ ağlıyordu, hemen onun önündeki kadın ağlıyordu. Bu esnada dışarıda ihtiyacını karşılayan Süleyman geri döndü ve içeri girdi. Gördüğü manzara çok garipti:

Atâ bir tarafta, kadın bir tarafta ellerini başlarına koymuş ağlaşıyorlar. Niçin ağladıklarını bilmeksizin sırf ağlamalarından etkilenerek o da ağlamaya başladı. Çarşıdan dönen arkadaşları da bir bir içeri girdiler, her giren etkilendi ve oturdu ağlamaya katıldı. Herkes ağlıyor, fakat niçin ağladığını sormuyordu. Hıçkırık sesleri dışarı taşıyordu.

Arabî kadın bu manzaraya baktı, daha fazla dayanamadı, kalkıp dışarı çıktı. Oradaki topluluk da kalktı gittiler.

Süleyman (rahimehullah), kardeşi Atâ’ya (rahimehullah) kadının hikâyesini hiç sormadı, çünkü ona karşı saygısı vardı, büyüklüğünün farkındaydı. Onun için de konuyu hiç açmadı.

Bu hac ibadetinin üzerinden bir müddet geçtikten sonra Atâ ile Süleyman, bazı ihtiyaçları için bir süreliğine Mısır’a gittiler ve orada Allah’ın dilediği kadar kaldılar. O sırada Atâ bir gece uykusundan ağlayarak uyandı. Kardeşi Süleyman:

“Seni ağlatan şey nedir?” dedi. Atâ:

“Bir rüya gördüm.” dedi. Süleyman:

“Nasıl bir rüya?” dedi. Atâ:

“Bir şartla anlatırım.” dedi, “Ben hayatta olduğum sürece bunu kimseye anlatmayacaksın.”

“Şartını kabul ediyorum.” dedi Süleyman.

Bunun üzerine de Atâ rüyasını anlatmaya başladı:

“Rüyamda Yusuf peygamberi gördüm. Yanında ona bakan başkaları da vardı. Ben de bakayım diye onların arasına girdim. Onun güzelliğini görür görmez ağlamaya başladım. Yusuf aleyhisselam insanlar içinde bana bakarak şöyle buyurdu:

“Seni ağlatan nedir ey adam?” Ben de:

“Anam babam sana feda olsun ey Allah’ın Peygamberi! Azîz’in hanımı (Züleyha)’yı ve onun yüzünden başınıza gelen belaları, hapishaneye düşüşünüzü ve babanız yaşlı Yakup aleyhisselam’ın ayrılık üzüntüsünü hatırlatım, onun için ağladım. Sizin bütün bunlar karşısındaki sağlam duruşunuz aklıma geldi de hayrete düştüm…”

Yusuf aleyhisselam bunun üzerine:

“Ebvâ’daki bedevî kadın olayının sahibi de seni hayrete sevkedip hoşuna gitmez mi?” dedi. Bu sözüyle ne kastettiğini anladım ve ağladım, ağlayarak da uyandım…

Bunun üzerine Süleyman (rahimehullah:

“Ey kardeşim! Bu kadın meselesi ne idi, anlatır mısın?” diye sordu. Kardeşi Atâ (rahimehullah da hadiseyi anlattı. Süleyman, bu hadiseyi Atâ vefat edinceye kadar kimseye anlatmadı, sadece ehlinden bir kadına anlattı ve olay, Süleyman b. Yesâr’ın vefatından sonra Medine’de şüyû’ buldu.

İbnü’l-Cevzî, bu hikâyeyi yazdıktan sonra şöyle der:

“Mus’ab b. Osman, bu hadisenin Atâ’nın değil, ağabeyi Süleyman’ın rahmetullahi aleyhimâ başından geçtiğini söylemiştir

ki bu nakil senet zinciriyle bana kadar ulaşmıştır. O rivayette Mus'ab demiştir ki:

"Süleyman b. Yesar, yüzü insanların en güzel olanlarından biriydi. Birgün yanına bir kadın girdi ve kendini ona arzetti. Süleyman kadından yüz çevirdi. Bunun üzerine kadın ona:

"Yaklaş!" dedi. Fakat Süleyman, kadının bu davranışından rahatsız olmuş olarak evinden dışarı fırladı.

Süleyman b. Yesar demiştir ki: "Bu hadiseden sonra bir rüya gördüm. Uyuyan bir insanın rüyasına benzer bir şekilde Hz. Yusuf'u gördüm ve ona:

"Siz Yusuf peygamber misiniz?" diye sordum. O da bana:

"Evet, ben (kadına) meyleden Yusuf'um. Sen de hiç meyletmemiş olan Süleyman'sın! [Yani Ben hakkında Kur'an'da "Rabbinin delilini görmemiş olsaydı, o da kadına meyledecekti."[155] buyrulan Yusuf'um. Sen de kadına hiç meyletmeyen Süleyman'sın.]"[156]

En kolayı, en güvenlisi, en temizi, kadınla erkeğin hiç yalnız baş başa kalmamalarıdır ki Sa'd İbnü Mes'ûd'dan (radıyallahu anh) nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

"Kadınlarla konuşmaktan sakının! Bir adam bir kadınla, yanında bir mahremi olmaksızın tenhâda kalmasın, aksi takdirde erkek kadına karşı kafasından bir şeyler geçirebilir (yani onunla cimaya niyetlenebilir, ya da cimanın öncüllerine tevessül edebilir.)"[157]

---

155 Yusuf 12/24.

156 İbnü'l-Cevziyye, Zemmü'l-Hevâ, c.1, s.254-255; Gazzâlî, Kimyâ-yı Saadet, s.368-369.

157 Hakîm Tirmizî, Kitâbü Esrâri'l-Hac kitabında tahriç etmiştir. Bkz. İbn-i Hacer el-Askalânî, el-İsâbe, 3/82 (3203); Suyutî, Câmiu'l-Ehâdîs, 10/359 (9812); Suyutî, Câmiu's-Sağîr, 1/254 (2918); Suyutî, el-Fethu'l-Kebîr, 1/454 (4882); Müttekî, Kenzü'l-Ummâl, 5/327 (13061); Münâvî, Feyzü'l-Kadîr, 3/166 (2918).

Ahmed b. Saîd el-Âbid ve İnsaflı Âşık Kadın
İMHAL VAR, İHMAL YOK!

Ahmed b. Said el-Âbid rahmetullahi aleyh, babasından duyduğu bir hâdiseyi şöyle anlatmaktadır:

Kûfe'de bizim yanımızda ibadet eden bir genç bulunuyordu. Bu genç, mescitten çıkmıyordu. Neredeyse mescidi terk etmez hale gelmişti. Güzel yüzlü, boyu posu yerinde, güzel ahlaklı idi. Güzel ve akıllı bir kadın ona aşık oldu. Bu aşk uzun bir zaman devam etti.

Bir gün kadın bu gencin yolu üzerinde durdu. Genç camiye gitmek istiyordu. Kadın ona:

"Ey genç! Seninle konuşmak istiyorum. Sonra istediğini yap!" dedi.

Buna rağmen genç, kadını dinlemeden ve onunla konuşmadan yoluna devam etti. Mescid dönüşü kadın evine gitmekte olan gencin karşısına yine çıktı ve ona:

"Ey genç! Seninle konuşmak istediğim birkaç kelimeyi benden dinle!" dedi. Genç, başını eğerek bir müddet düşündü ve:

"Benim seninle konuşmam şüphe uyandırır. Ben ise töhmete fırsat vermek istemiyorum." dedi. Kadın şöyle konuştu:

“Allah’a yemin ederim ki ben senin durumunu bilmiyor değilim. Âbid kimselerin böyle bir durumu benden görmelerinden Allah’a sığınıyorum. Siz âbidlerin billur gibi olup leke kabul etmeyeceğini bilirim. Sana söyleyeceklerimin özü şudur: Bütün azalarım seninle meşguldür....”

Genç, evine gitti. Namaz kılmak istedi. Fakat kendini tam hazır hissedemediği için eline bir kağıt aldı ve yazdı. Sonra evinden çıktı. Baktı ki kadın hâlâ yerinde durmaktadır. Mektubu kadının yanına attı ve evine döndü. Mektupta şunlar yazılıydı:

“Rahman ve Rahîm Allah’ın ismiyle başlarım. Ey kadın! Allah Teâla, kulu kendisine ilk isyan ettiği zaman halîm olur. Kulu ikinci defa günaha döndüğü zaman kulunun kusurunu örter. Kul, günahın elbisesini tamamen giydiği zaman, Allah Teala nefsi için öyle bir şekilde gazaba gelir ki, O’nun gazabından gökler, yer, dağlar, ağaçlar ve hayvanlar korkarlar. Allah’ın gazabına kim güç yetirebilir? Eğer benim söylediklerim bâtıl ise, ben sana öyle bir günü hatırlatıyorum ki, gök o günde eritilmiş kurşun gibi, dağlar o günde atılmış pamuk gibi olur. Azîm ve Cebbâr olan Allah’ın savleti önünde ümmetler diz çökerler.

“Yemin ederim ki nefsimi ıslah etmekten zayıf düştüm! Nerede kaldı başkasını ıslah edeyim. Eğer benim söylediklerim hak ise haktır. Ben sana bir hidayet doktoru göstereyim ki o doktor, hasta eden yaraları ve acıları tedavi eder. O doktor, Âlemlerin Rabbi olan Alllah’tır. Doğruyu istemek suretiyle Allah’a yönel! Benden sana fayda yok. Çünkü ben, Allah Teala’nın şu ayetiyle meşgulüm: “Onları yaklaşan güne karşı uyar. Zira o gün yürekler (korkudan adeta yerinden sökülüp) gırtlaklara dayanmıştır; yutkunur dururlar. Zâlimlerin ne bir dostu, ne de sözü tutulur bir aracıları yoktur. (Allah) gözlerin bakışını da, kalplerin gizlediğini de bilir.” (Mü’min, 18-19).”[158]

---

[158] Gazzâlî, İhyâ, 3/240.

Müttakî Genç Âşık ve İffetli Câriye
AŞK VE İFFET ŞEHİDİ

Serrâc el-Kâri ve İbnü'l-Cevzî kendilerine senet zinciriyle[159] ulaşan bir haberi, müttakî âşıkın haberini kaydetmiştir: Süveyd b. Saîd[160] demiştir ki: Ali b. Âsım'ı dinlemiştim, şöyle anlatıyordu:

"Bir gün Kûfeli kardeşlerimden bir adam bana dedi ki:

– Sana âşık bir genç göstereyim mi? Ben de:

– Neden olmasın! Vallahi insanların aşkı ve aşkın aklı baştan almasını inkar ettiklerini işitiyorum. Ben kesinlikle o genci görmek istiyorum. Bana bir gün ver, seninle beraber o gence gidip durumunu görelim, dedim.

Derken kararlaştırdığımız günde beraberce yola çıktık. Arkadaşım bana o gencin dindarlığından, ibadetinden övgüyle bahsetmeye başladı. Ben:

– Peki genç kime âşık oldu, dedim.

---

159 Bkz. es-Serrâc el-Kâri', Mesâriu'l-Uşşâk, 1/1-2; İbnü'l-Cevzî, Zemmü'l-Hevâ, 1/521-524.

160 Süveyd b. Saîd / Sa'dân et-Tahhân Ebu Muhammed ed-Dekkâk: Bkz. İbn-i Hibbân, es-Sikât, 8/295 (13528)

– Akrabalarından birinin câriyesine. Sık sık onlara gider gelirdi. Câriye'nin aşkı delikanlının gönlüne düştü. Akrabalarından câriyeyi kendisine satmalarını istedi. Onlar ise satmaya yanaşmadılar. Delikanlı da bütün malını ki 700 dinar idi, hepsini teklif etti. Onlar yine şiddetli bir muhalefet ve haset duygusuyla öyle bir câriyenin onun mülkünde olmasını reddettiler.

Bunun üzerine o gence kendisi de şiddetli âşık olan câriye bir mektup gönderdi. Mektubunda diyordu ki:

"Bana emrediyorsan emret, Allah'a yemin olsun ki sana itaat edeceğim ve bana emrettiğin her şeyde senin emrini sonuna kadar tutacağım."

Bu mektubu alan delikanlı da ona karşı şu mektubu gönderdi:

"Sana düşen Allah azze ve celle'ye itaat etmektir, sana bunu tavsiye ederim. İtaate itimat edilir ve O'na dayanılır. Ve yine senin kölelik hakkına mâlik olan kimseye, efendine de itaat etmeni salık veririm. Çünkü efendiye itaat, Rabbine itaat kavramı içine dahildir. Benim hakkımdaki düşünceni terk et gitsin. Umulur ki Allah azze ve celle bize gün gelir bir çıkış yolu ihsan eder. Ben nefsimin nâil olmaktan hoşlandığı ve ebediyen mülküm olmasını sevdiğim bir şeye fiyatını vermeksizin haram olarak elimi uzatmak suretiyle ondan mahrum kalmak istemiyorum. Ben bu işimde Allah'tan yardım istiyorum. Bu da senin bana gönderdiğin (ilk ve) son mektubun olsun. Bana cevap olarak geri dönme. Çünkü ben, Allah beni görüp duruyorken, onu benden tiksindiren bir işe koyulmuş vaziyette olmaktan vallahi hoşlanmıyorum. Allah'tan korkmanı öğüt veririm. Şüphesiz ki tâât ehlini koruyan takvadır ve takvada masiyete karşı bir teselli vardır."

Delikanlı daha sonra şiddetli bir meşakkate düştü, kıl elbise giydi ve içine kapandı, yalnızlığa çekildi. Evine bile ancak akşamdan akşama girer oldu. Bununla beraber kalbi hep o câriyeyi

hatırlamakla meşguldü, ondan kendisini alamıyordu. Vallahi gencin bu hali böyle devam eder giderken an geldi, onu bu dünyadan tamamen kopardı. Şimdi ise aklı gitmiş ve yıkılmış vaziyette evinde öylece duruyor.

Biz de kalktık o gencin kapısına gittik, girmek için izin istedik, izin verdi. Ben de (Ali b. Âsım) içeri girdim, bir de baktım ki geniş bir oda ve odanın tam ortasında hasırın üzerinde duran bir genç, altında bir izar (peştamal), üstünde de bir ridâ (aba). Kendisine selam verdik, fakat selamımıza cevap vermedi. Yanı başına oturduk. Yüzüne baktım, gördüğüm yüzlerin en güzellerinden bir yüze sahip! Eliyle yere vurup duruyor, orada izler bırakıyordu. Sonra koluna bakıyor, derin derin nefes alıyordu. Ben içimden herhalde canı çıkacak dedim. İçinde bulunduğu sıkıntının şiddetinden gayet derecede sıkışmış, iğne-iplik haline gelmişti.

Ben de (onun baktığı koluna doğru) eğildim baktım, bir de ne göreyim; pazusuna bağlı kırmızı bir gül! Kûfeli arkadaşıma dedim ki: "Bu nedir? Vallahi ben bu sene bundan önce hiç gül görmemiştim." Dedi ki: "Zannediyorum gülü kendisine fülâne (câriye) göndermiştir." Arkadaşım o bayanın ismini anar anmaz, genç hemen başını kaldırdı ve bize bakıp şöyle dedi:

"Sevgilinin gülünü pazumun üzerine,
âdeta bir muska gibi yapıp astım.
Sevda derdim (yorgunluğum) yükselip başıma üşüşünce,
ona olan aşkımdan bunu (onun yerine) koklar dururum.
Benim gibi hüznü giyer olmuş
bir bîçâre genci kim görmüş ki!
Bir genç ki aşk hasta etmiş ve
belini iki büklüm eğmiş, eğik hale gelmiş..
Hayatını gafletle ve kederle bitişik yaşar olmuş…
Yok mu bu derdimden dolayı bana merhamet veya şefkat edecek birisi?!."

Delikanlı bu şiiri okuduktan sonra mahzun ve mükedder olarak başını önüne öyle bir eğdi ki ben: "İşte şimdi vallahi ölecek galiba…" dedim. O gencin haletinden bir hal benim üzerime de geldi, beni hakimiyeti altına aldı. Bunun üzerine ben de yağa kalktım ridamı çeke çeke giderken, daha kapıya varmamıştım ki birden bir çığlık işittim. "Bu da nedir?" dedim. "Öldü vallahi!" dediler. Ben de: "Vallahi onun durumunu görünceye (şahitlik yapıncaya) kadar bırakıp gitmeyeceğim, yanından ayrılmayacağım." dedim.

Vefat haberini insanlar birbirlerinden işittiler ve bir doktor getirdiler. Doktor (genci muayene ettikten sonra): "Arkadaşınızın işini yapın, gerekeni yerine getirin. O gideceği yola gitmiş…" İnsanlar genci yıkadılar, kefenlediler ve defnedip oradan ayrıldılar.

Arkadaşım bana: "Haydi biz de gidelim!" dedi. Ben: "Sen git, ben burada bir saat kadar oturmak istiyorum." dedim. O gitti, ben ağlamaya ve o gençten kendimce ibret almaya devam ettim. Muhabbetullah ehlini ve onların içinde bulundukları halleri düşündüm. Ben böyle bir halet-i ruhiye ve fikriye içindeyken, birden bir câriye belirdi, bana doğru geliyordu. Sanki bir ahu, bir ceylan gibiydi. Sağa-sola çokça bakınıp duruyordu, sanki bir şey arıyordu. Bana dedi ki: "Ey adam, delikanlı nereye defnedildi?" diye sordu. Hayatımda hiç böyle bir güzel yüz görmemiştim! Kendisine gencin kabrini gösterdim.

Güzel yüzlü câriye o gencin kabrine gitti, kabrin topraklarını başına saçmaya başladı, çoğunu bitirdi, sonra da toprağın içinde yuvarlanmaya, debelenmeye başladı. O kadar ki onun birazdan öleceğini sandım. Çok geçmeden bir topluluk ona doğru koşarak geldiler ve onu tuttular, dövmeye başladılar. Ben de ayağa onlara doğru kalktım ve:

"O kadına merhamet edin ki Allah da size merhamet etsin!" dedim.

Bunun üzerine kadın:

“Bırak onları ey adam, içinden gelenleri yapsınlar, akıllarının ucundan geçirdiklerini sonuna kadar yapsınlar, ellerinden geleni ardına koymasınlar. Allah’a yemin olsun ki bundan sonraki geri kalan hayatımda aslâ ve kat’â benden faydalanamayacaklar! Bırak, ne istiyorlarsa yapsınlar…” dedi.

İşte gencin âşık olduğu câriye bu kız idi. Ben de oradan ayrıldım, o bayanı o halde bıraktım gittim…”[161]

Her kavuşamayan iki gönle üzüldüğümüz gibi, sözkonusu müttakî aşık gence üzülüyoruz ve inşallah öbür âleme bir nevi şehit olarak irtihal etmiştir diye Allah’tan ümit ve her ikisi için de dualar ediyoruz.

İbn-i Abbas ve Hz. Âişe’den (radıyallahu anhumâ) rivayet edildiğine gore: Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

مَنْ عَشِقَ فَظَفِرَ فَعَفَّ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيداً “Kim âşık olur, maşukasını elde eder ama iffetli davranırsa ve o (aşkın derdinden ama yine iffetli hal üzere) ölürse, şehit olarak ölmüş olur.”[162]

---

161 es-Serrâc el-Kâri’, Mesâriu’l-Uşşâk, 1/1-2; İbnü’l-Cevzî, Zemmü’l-Hevâ, 1/521-524; ed-Darîr Dâvud el-Entâkî, Tezyînü’l-Esvâk fî Ahbâri’l-Uşşâk, 1/144 –muhtasar olarak-; Ebu Ali İsmail b. Kâsım el-Kâlî el-Bağdâdî (288-356), el-Kâdî el-Tennûhî Ebu Ali el-Muhsin b. Ali (ö.384/...), ondan da Serrâc ve İbnü’l-Cevzî kendilerine kadar ulaşan birer senetle yukarıdaki hikayeyi daha basit olarak da nakletmişlerdir. Bkz. Ebu Ali İsmail b. Kâsım el-Kâlî el-Bağdâdî, el-Emâlî fî Lügati’l-Arabi, 4/145; el-Kâdî el-Tennûhî Ebu Ali el-Muhsin b. Ali, Neşvâru’l-Muhâdıra, s.274; es-Serrâc el-Kâri’, Mesâriu’l-Uşşâk, 1/2; İbnü’l-Cevzî, Zemmü’l-Hevâ, 1/521-524

162 *İbn-i Abbas’dan:* İbnü’l-Cevzî, Zemmü’l-Hevâ, 1/328; Ca’fer es-Serrâc el-Kâri’, Mesâriu’l-Uşşâk, 1/1. es-Serrâc’dan naklen, bkz. Sehâvî, Mekâsıdü’l-Hasene, 1/657-658 (1153); Aclûnî, Keşfü’l-Hafâ, 2/263 (2537). Hatîb Bağdâdî’den, bkz. ed-Darîr Davud el-Entâkî, Tezyînü’l-Esvâk fî Ahbâri’l-Uşşâk, 1/4-5.

Hz. Âişe r.hâ’dan: İbn-i Hacer el-Askalânî, Lisânü’l-Mizan, 1/292 (866).

Yine İbn Merzubân; bu hadisi Ebu Bekr b. el-Ezrak’tan naklen râvî Süveyd b. Saîd’e mevkuf olarak da rivayet etmiştir. Bkz. Sehâvî, Mekâsıdü’l-Hasene, 1/657-658 (1153); Aclûnî, Keşfü’l-Hafâ, 2/263 (2537).

Bir Sultan ve Köylü Güzeli

TARLADAKİ ARSLANA AZAB KİTABI

Hüseyin b. Muhammed ed-Dâmığânî anlatmıştır:

"Sultanlardan bir tanesi avlanmak için dışarı çıktı ve bir ara arkadaşlarından ayrı tek başına kaldı. Yolu bir köye uğradı ve orada güzel bir kadına rastladı. Kadından kâm almak istedi. Kadın:

"Ben şu an temiz değilim. Gideyim temizlenip geleyim." dedi ve evine girdi, biraz sonra elinde bir kitapla dışarı çıktı, dedi ki:

"Bu kitabı oku ki ben de sana gelebileyim."

Sultan kitabı açıp baktı ki içinde Allah'ın zânilere hazırladığı ukûbet var, azablar var. Bunun üzerine kadını terketti ve gitti. Kocası eve geldiği zaman kadın başından geçenleri ona haber verdi. Adam, hanımında sultanın bir hâceti olduğundan dolayı korkusundan kadına yaklaşmak istemedi ve ondan uzak durdu. Bunun üzerine kadının akrabaları, adamı sultana şikâyet ettiler ve dediler ki:

"Sultanımız! Bizim bir adamın elinde bulunan bir arazimiz var. Adam ne onu imar ediyor, ne de bize geri iade ediyor; onu

âtıl vaziyette bırakmış durumda." Bunun üzerine sultan adama: "Sen ne diyorsun?" dedi. Adam:

"Ben o arazide bir arslan görmüştüm ve onun tekrar araziye girmesinden korkuyorum." deyince sultan durumu anladı ve:

"Arazini imar et. Çünkü arslan bir daha asla arazine girmeyecektir. Ne güzel bir arazi senin arazin…" cevabını verdi."[163]

[163] İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye, *Ravdatu'l-Muhibbîn ve Nüzhetü'l-Müştâkîn,* c.1, s.465

Damat Efendi

CEHENNEM'DEN KORUYAN MUM ALEVİ

Mecmau'l-Enhür sahibi Muhammed b. Süleyman, "Damat Efendi" lâkabıyla meşhur olmuştur. Çünkü bu iffet âbidesi, talebelik döneminde bir gece yarısı, mum ışığı altında ders çalışmaktadır. İlmî mütâlaalara daldığı bir esnada kapısı çalınır. O vakitte birinin gelmesinin hâsıl ettiği hayret ve misafirin kimliği hakkındaki merakla hemen kapıyı açar. Karşısında genç ve güzel bir kızcağız durmaktadır. Misafir, yolunu kaybettiğini ve etrafta başka bir ışık göremediği için onun kapısını çalmaya mecbur kaldığını söyler.

Genç talebe, misafirini geri çeviremez, onu gece karanlığına ve sokağın soğuğuna terkedemez, çaresizce kızı içeri alır. Ona oturup dinlenebileceği bir köşe gösterdikten sonra da sabaha kadar dersine çalışmaya devam eder. Utangaç ve gizli-saklı nazarlarla onu seyreden kızcağız, bu iffetli talebenin bir hâline taaccüb eder; genç, arada bir parmağını önünde yanan mumun alevine tutmakta ve bir müddet öylece bekledikten sonra geri çekmektedir. Bir defa ile de yetinmemekte ve bunu ara ara tekrarlamaktadır.

Bu hâl üzere sabah olur. Gün ışıdıktan sonra genç kız oradan ayrılıp evine döner. Halkın yardımıyla yolunu bularak ulaştığı ev, Osmanlı vezirlerinden birinin sarayıdır; bu genç kız da, o vezirin kerimesidir. Saray halkı, ona geceyi nerede ve nasıl geçirdiğini merakla sorarlar; zira bütün gece onu aramış ama bir türlü bulamamışlardır.

Genç kız başından geçenleri, gördüklerini ve hususiyle de kendisini misafir eden talebenin tuhaf hâlini bir bir anlatır. Vezir, kızına yardım eden o genci sarayına davet eder ve niçin sabaha kadar elini yanan mumun üzerinde tuttuğunu ve elinin yanmasına sebep olduğunu sorar. Yusuf yüzlü genç: "Yolunu kaybettiği için kapımı çalan bir misafiri dışarıda bırakamazdım; bu sebeple onu kulübeme aldım. Nefsimin desiselerine karşı koyabilmek için de, elimi ara sıra mumun bana Cehennemi hatırlatan alevi üzerine koydum. Şeytan beni kandırmaya yeltendiğinde, parmağımı ateşe tutarak, nefsime cehennem azabını hatırlattım ve böylece yanlış bir şey yapmaktan kurtuldum." der.[164]

Bunun üzerine vezir, kızını, iffet ve ismet şuuruyla ve birgün vereceği hesabın korkusuyla istikametini koruyan bu gençle evlendirdi. Genç, o tarihten itibaren "Damat Efendi" olarak anılageldi.

[164] M. Fethullah Gülen, Ölümsüzlük İksiri, s. 46-47.

Bir Kasap ve Komşunun Câriyesi

İFFETLİ AŞKIN KERAMETİ: BULUT

Ebu Bekir b. Abdullah rahmetullahi aleyh anlatmıştır ki:

"Bir kasap, komşusunun câriyesine âşık olmuş idi. Birgün cariyeyi bir köye birinin evine gönderdiler. Kasap, câriyenin arkasından yetişip âniden ona sarıldı. Câriye:

"Ey delikanlı! Senin bana âşık olduğundan daha çok ben sana âşıkım, fakat Allah'tan korkuyorum." dedi. Kasap:

"Sen korkuyorsun, ben niçin korkmayayım?" dedi ve tövbe etti, istiğfarda bulundu.

Geri dönüş yolunda kasaba hararet bastı ve susuzluktan ölmek korkusuna kapıldı. Bu halde giderken zamanın peygamberinin bir iş için bir yere gönderdiği elçisiyle karşılaştı. Elçi:

"Sana ne oldu?" diye sordu. Kasap:

"Susuzluk galebe çaldı, çok perişan oldum." dedi. Elçi:

"Gel, dua edelim; belki bir bulut parçası gelir ve şehre varıncaya kadar başımız üzerinde bize gölgelik yapar." dedi. Kasap:

"Benim hiç ibadet ü tâatim yoktur. Sen dua et, ben de âmin diyeyim." dedi.

Dedikleri gibi de yaptılar. Bir parça bulut geldi, onların başı üzerinde durdu. Onlar yürüdükçe bulut da beraber giderdi. Birbirlerinden ayrıldıkları zaman, bulut kasap ile gitti, elçi güneşin altında kaldı ve kasaba dedi ki:

“Ey delikanlı, benim taatim yok diyordun. Şimdi anlaşıldı ki senin taatin varmış. Bulut seninle beraber gidiyor.” Kasap da cevaben:

“Ben kendimden hiçbir hayır ve taat bilmiyorum, ama şu kadarını biliyorum ki o câriyenin sözü ile tövbe istiğfar ettim.” dedi. Elçi ise:

“Evet, böyledir. Zira Allah katında kabul edilen tövbenin tesiri büyüktür…”[165]

---

165 Gazzâlî, Kimyâ-yı Saadet, s.370.

Bir Büyük Zat ve Şehvet Hissi
EVLİLİK İFFETİ KORUR

İmam Gazzâlî'nin naklettiğine göre, büyüklerden bir zat-ı muhterem başından geçen ibret-âmiz bir hadiseyi şöyle anlatmıştır:

"İrademin başladığı zamanlardı, şehvet hissi bana galip oluyordu, öyle ki ona güç yetiremez olmuştum. Bu halimi Allah'a şikâyet ettim. Rüyamda bir şahıs bana göründü ve dedi ki:

'Sen hissettiğin şu şehvet halinin senden gitmesini mi ve boynunu vurmamı mı istiyorsun?'

Ben 'Evet!' dedim.

Adam: 'O halde boynunu uzat!' dedi.

Ben de uzattım. Nurdan bir kılınç çıkardı ve onunla boynumu vurdu. Derken sabah oldu, uyandım; bir de baktım ki o şehvet hali benden zâil olmuş, gitmiş ve ben bir sene rahat ettim.

Daha sonra o hal yine bana geri döndü, şiddetlendi. Ben yine bir şahıs gördüm; benim göğsüm ile fercimin arasında bir yerden bana hitaben: 'Yazıklar olsun sana! Daha kaç defa Allah'tan, Allah'ın kaldırmayı istemediği bir şeyi (şehveti) senden kaldırmasını isteyeceksin! Evlen!.." dedi. Bunun üzerine ben de evlendim ve benden o şehvet hali kesildi, hatta çocuğum oldu."[166]

---

[166] Gazzâlî, *Kimyâ-yı Saadet*, s.367; Münâvî, *Feyzü'l-Kadîr*, 6/103 (8591); Münâvî, *et-Teysîr*, 2/410.

Evet evlilik, eşlerin "din"ini (yarısını veya üçte birini) korur: Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) pek çok hadîs-i şeriflerinde evliliğin en birinci gayesi ve en ehemmiyetli neticesinin "dini muhafaza" olduğunu gayet net biçimde ortaya koymaktadır:

"*Bir genç ('adam'*[167]*) evlendiği zaman şeytan şöyle çığlık atar: "Vay başıma gelene! Yazıklar olsun! Bu da benden dinini(n üçte birisini*[168]*) korudu.*"[169]

"*Sizden biriniz evlendiği zaman, şeytanı: 'Yazıklar olsun, bu âdemoğlu da dininin üçte birini benden korudu!' diye çığlık atar!*"[170]

"*Kim evlenirse, dininin yarısını korur. O sebeple ikinci yarısında Allah'tan korkun!*"[171]

"*Kul evlendiği zaman dininin yarısını tamamlamış olur ('dininin yarısı tamam olur'*[172]*). O halde geri kalan diğer yarısında da Allah'tan korksun!*"[173]

---

167 Heysemî, *Mevâridü'z-Zem'ân*, 4/226 –Müsnedü Ebî Ya'lâ-

168 İbnü Asâkir, *Târîhu Medineti Dımeşk*, 64/313 (8169).

169 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*, 4/375 (4475); Ebu Ya'lâ, *Müsned*, 4/37 (2041); Ebu Ya'la, *Mu'cem*, 1/135 (146); İbnü Adiy, *el-Kamil*, 3/43, 913 (600); Hatib Bağdâdî, *Târîhu Bağdât*, 8/32 (4080); İbnü Asâkir, *Târîhu Medineti Dımeşk*, 27/20-21 (3147), 18/156; Muhammed b. Tahir el-Makdisî, *Zahiratü'l-Huffâz*, 2/1061 (2263); İbnü Hıbbân, *el-Mecrûhîn*, 1/282?; İbnü'l-Cevzî, *Zemmü'l-Hevâ*, s.281; İbnü'l-Cevzî, *el-Ilelü'l-Mütenâhiye*, 2/121, 611 (1004); Heysemî, Mecmeu'z-Zevâid, 4/253; Suyûtî, Câmiu'l-Ehâdîs, 10/425 (9955). Elbânî 'Zayıftır' demiştir. Bkz. Elbânî, Sahîhu ve Zaîfü Câmii's-Sağîr li's-Suyûtî, 11/498 (5051).

170 Deylemî, *Firdevs*, 1/309 (1222); Tefsîr-i Sa'lebî, 7/91 (Nur 32'nin Tefsiri); Suyûtî, Câmiu's-Sağîr, 3/141 (1618).

171 İbnü'l-Cevzî, *el-İlelü'l-Mütenâhiye*, 2/612 (1005); Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, 2/313 (2432).

172 Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2/313 (2432) –Beyhakî'den-; Ali b. Nâyif eş-Şehûd, el-Câmi' fi'r-Resâili'd-Daviyye, 3/7 –Ahmed b. Hanbel'den-

173 Beyhakî, Şuabü'l-İman, 4/382 (5486); Suyûtî, ed-Dürrü'l-Mensûr, 3/149 (Maide 89'un Tefsiri); Münâvî, et-Teysîr, 2/410. Münâvî "Zayıf bir isnadla gelmiştir." *demiştir.*

"Sizden birisi eğer hoşuna giden bir kadın görürse, hemen ehline dönsün ve onunla beraber olsun. Şüphesiz ki yabancı kadında bulduğu şeyi kendi hanımında da bulacaktır."[174] 'Ve bu durum, onun şehvetini kıracaktır.'[175]

[174] İbn-i Hibbân, *es-Sahîh, 12/385 (5573);* Tirmizî, *Radâa (1158);* Hatîb Bağdâdî, *Târîhu Bağdat*, 8/16.

[175] ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, *3/1192 (2093),*

Takvalı Âşık Adam ve İffetli-Basiretli Kadın

ALLAH'TAN KORKUP GÜNAH İŞLEMEDİ

Adamın biri bir kadına tutulur. Günün birinde kadın bir iş için yolculuğa çıkar. Adam da peşine takılır. Kafilenin mola verdiği bir sırada yol arkadaşlarının uykuya dalmalarını fırsat bilerek kadınla başbaşa kalmayı başaran âşık ona sırrını açar.

Kadın adama:

"Bak bakalım, herkes uyuyor mu?" der.

Bu sözü, karşı tarafın arzusuna râm olmak üzere olduğu şeklinde yorumlayarak sevince kapılan âşık derhal yerinden fırlayarak kafilenin etrafında bir tur atar. Herkesin mışıl mışıl uyuduğunu görür. Kadının yanına dönerek:

"Evet, herkes uyuyor." der.

Bunun üzerine kadın adama:

"Acaba Allah hakkında ne dersin, o da mı uyuyor?" diye sorar.

Adam:

"Allah uyumaz. Onu hiçbir zaman ne uyku, ne de uyuklama hali yakalamaz." diye karşılık verir.

O zaman kadın der ki:

"İnsanlar bizi görmüyorsa da şu anda uykuda olmayan ve hiçbir zaman uyumayan Allah bizi görüyor. Buna göre asıl O'ndan korkmalıyız!"

Kadının bu sözleri üzerine adam Allah'tan korkarak tuttuğu kötü yoldan vazgeçer de kadının yanından ayrılır, evine döner.

Öldüğü zaman tanıdığı bir adamı rüyasında görür ve:

"Allah sana nasıl muamele etti?" diye sorar.

Adam:

"Allah'tan korkarak o günahı işlemediğim için Allah beni affetti!" diye cevap verir."[176]

İffetine yönelik bir art niyet karşısında meseleyi soğuk kanlılıkla, basiret ve hikmetle çözmesini bilen sözkonusu hanımefendi atalarımızın bir sözünü hatırlarımıza getiriyor: "Namusu akıl, dini nakil muhafaza eder."

Guy de Maupassant: "Kadınların gözleri keskin, zekâları uyanık, düşünceleri vesveseli olur." demiş. Refik Halit Karay da: "Kadın en çok aldanan ve aldatılan bir mahlûktur." demiş. Bu sözleri doğru kabul edersek, o halde nasıl oluyor da bu keskin zekâya ve vesveseli düşünceye rağmen en çok aldanan ve aldatılan konumunda olabiliyorlar? Cevap: Eğer akıl gücü, iman basîretiyle iffet istikametinde kullanılmazsa, menhûs sonuç kaçınılmaz olacaktır. Âşığını firasetiyle irşat eden mezkur hanımefendi bütün kadınların medar-ı iftiharı olmanın yanı sıra, aynı zamanda çoklarına ehemmiyetli bir ders niteliğindedir. Her canlıya kendine mahsus korunma gücü lutfeden Yüce Yaratıcı, kadınları da pek çok zırhlarla ve silahlarla donatmıştır; yeter ki namusunu koruma yolunda kullanabilmeyi öğrenebilsin!

Bunlardan birisi olan firaset ise iman ve akıldan doğan bir

---

[176] Gazzâlî, Mükâşefetü'l-Kulûb, s.14-15.

güçtür ki Resûl-i Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz:

"Mü'minin firâsetinden korkun ve titreyin. Çünkü o, Allah'ın nuruyla nazar eder." ve,

"Muhakkak ki hayâ, iffet ve kelamı ifade edememe, dil tutukluğudur, yoksa kalb tutukluğu değildir ve imandan doğan ameldir. Akıl da imandan doğar." buyurmuşlardır.

Evet, namusu akıl korur. Yukarıdaki hadisede ve bu kitaptaki Kifl hadisesinde olduğu üzere pek çok imtihanda aklını kullanabilen ve sözünü tam yerinde söyleyebilen kadınlar, en cesur günahkârları bile titretebiliyor, kendine getirip tövbe ettirebiliyorlar. Vücudunu tepeden tırnağa örten, içine de takva elbisesi giyen kadının bir ihtiyacı daha vardır: Akıl muhafızını yanından ayırmamak!.. Tarihten günümüze İslam hanımefendilerinde gördüğümüz iffet ve namusun işbu tedbir, basiret ve takva ile korunduğunu görüyoruz.

Bir Vali ve Bahçevanın Hanımı

HZ. BASÎR'İN GÖZETİMİ

Bir zamanlar valilik yapan birisinin çok güzel bir bahçesi vardı. Bahçe, rengârenk çiçeklerle donatılmış, tam bir zevk ve safa yeriydi. Vali birgün bu bahçeye geldi. Bahçenin bahçevanı ve hanımı, birlikte valiye hizmet ediyorlardı. Vali bir bahaneyle bahçevanı bir iş için dışarıya gönderdi. Kadına da dedi ki:

– Bahçenin kapılarını kapat, hiçbir kapı açık kalmasın!

Kadın akıllı ve namuslu idi. Valinin kendisine karşı kötü niyet taşıdığını anladı. Gidip bir ağacın arkasına saklandı ve biraz sonra gelip dedi ki:

– Kapıları kapattım. Yalnız bir tanesi kaldı. Onu kapatmaya gücüm yetmiyor. Ne kadar uğraşşam da kapatamıyorum!

– O, hangi kapıdır? diye sordu vali. Kadın:

– Bu kapı, Cenâb-ı Hakk'ın Basîr ismiyle bizi gördüğü kapıdır, diye bitirdi sözlerini.

Vali bu sözü duyunca, pişman olup tövbe etti. Bir daha aklına böyle kötülükler getirmemek için, Cenab-ı Hakk'ın sevgili kullarından birinin bulunduğu yere gidip onun sohbetinde yetişti. Cenab-ı Hakk'ın sevgili kullarından biri oldu…[177]

---

[177] Said Demirtaş, İffeti Yaşayanlar, s.86-87.

Abdullah İbn Mes'ûd'dan (radıyallahu anh):

"Vallahi sizden hiç kimse yoktur ki, birinizin gördüğü dolunayla baş başa kaldığı gibi birgün Rabbiyle baş başa kalacak olmasın. Kalıp da Allah tarafından kendisine şöyle sorulacak olmasın:

"Ey âdemoğlu! Benim hakkımda seni ne aldattı?

Ey âdemoğlu! Benim için ne amel işledin?

Ey âdemoğlu! Benden ne kadar hayâ ettin?

Ey âdemoğlu! Peygamberlere ne cevap verdin?

Ey âdemoğlu sana helal olmayana bakarken, ben gözlerinin üzerinde gözcü değil miydim?

Sana helal olmayan şeyleri söylerken, ben dilinin üzerinde murakıb değil miydim?

Sen ellerinle helal olmayan şeyleri tutarken, ben onların üzerinde gözcü değil miydim?

Ayaklarınla sana helal olmayan şeylere giderken, ben ayaklarının üzerinde gözetleyici değil miydim?

Sana helal olmayan şeylerle kalben ilgilenip dururken, ben kalbinin üzerinde rakîb değil miydim?

Yoksa sana olan yakınlığımı ve sana gücümün yettiğini inkar mı ettin?"

İhtiyar Adam ve Genç Kız
DÖRT ŞAHİTLİ GÜNAH

Yaşlı bir zat, kendisine bir ibâdethâne yaptırmıştı ve halktan uzak bu yerde Allah'a ibadetle meşgul oluyordu. Bir gün ağaçlar arasında gezinirken bir delikanlı ile genç bir kız gördü. Delikanlı kıza:

– Benimle gelirsen, sana şu kadar para veririm, diyordu.

Kız, gencin teklifini kabul edip peşinden gitmeye başladı. Yaşlı zat, kıza yaklaşıp:

– Onunla değil de benimle gelirsen, sana şu kadar para veririm, diye o gencin söylediğinden çok daha fazla bir para teklif etti. Bunun üzerine kız o genci bırakıp adamın peşinden gitmiş ve birlikte evinden içeri girmişlerdi. Yaşlı zat, kıza:

– Bir insan bir suç işlerse, bunu da iki şahit görse, o adamın hâli ne olur, dedi. Kadın:

– Mutlaka cezalanır, cevabını verdi. Yaşlı adam:

– Ya iki değil de dört şahit olursa ne olur, diye sordu. Kadın:

– O zaman ceza alması daha kesinleşir, dedi. Bunun üzerine ihtiyar zat:

– Biz şimdi buradayız. Bizim yapacağımız ise şahit olan dört kişi var, deyince, kız birden odada dört kişi olduğunu düşünerek yerinden fırladı:

– Nerede, dedi. Yaşlı zat:

– İkisi senin omuzlarında, ikisi de benim omuzlarımda olan iki melek bize şahittirler. Mahkemeyi yapacak olan da Allah'tır! Bu durumda suçlular ceza almazlar mı? Bu durumda biz bu işi niçin işleyelim, dedi.

Bu sözler karşısında son derece üzülen, büyük pişmanlık duyan kız, yaşlı zatın sözlerinin tesiriyle tövbe edip "Allah!" diyerek yere düştü ve ardından da olduğu yerde ruhunu teslim etti…"[178]

[178] Ali Eren, Dinî Hikayeler.

Şamlı Hakem ve Çadır Güzeli

EDEPSİZİ EDEPLE EDEPLENDİRMEK

Birgün Suriye'nin baş şehri olan Şam'da bir zamanlar Hakem adında zengin bir tüccar yaşardı. Genç, yakışıklı, güçlü kuvvetli biriydi Hakem. Bir iş anlaşması yapmak üzere Humus şehrine gitmesi icap etti. Humus'a giden kervan olup olmadığını soruşturdu, böyle bir kervanın bulunmadığını söylediler.

– Hayırlısı olsun! Demek ki yalnız başıma gitmem gerekecek. Atımı hazırlayın! dedi Hakem.

Yalnız başına yolculuk etmekten çekinmesinin önemli bir sebebi vardı. O zamanlar, yollar pek emin değildi. Tek başına yolculuk edenler şöyle dursun, haramiler kervanları bile soyar; karşı koyanları acımadan öldürürlerdi. Hatta bu merhametsiz adamlar obaları, çadırları basar, yağmalar, kadınları ve çocukları esir alıp götürürlerdi.

Hakem atına bindi. Besmele çekip yola koyuldu. Bir vahadan geçerken önüne güzel bir ceylan çıktı. Atının başını ceylandan yana çevirip bu güzel hayvanı kovalamaya başladı. Bir müddet sonra gözden kaybetti. Bununla kalsa ne âlâ, üstelik yolunu da kaybetti. Önüne çıkan bir keçi yolunu takip etmeye başladı. Birkaç

saat yol aldıktan sonra bir vahânın kenarına kurulmuş siyah bir çadır gördü. Buna çok sevindi. Yolumu sorar, öğrenirim diye düşündü. Çadırın yanına varınca:

– İçeride kimse yok mu, diye seslendi. Çadırdan genç bir kadın çıktı. Siyah saçlarını belik yapıp omuzlarına dökmüştü. Simsiyah gözleri, eşsiz bir güzelliğe sahipti. Onu görür görmez Hakem derin bir hayranlıkla kadını süzmeye başladı. Oraya niçin geldiğini unutmuş gibiydi. Kadın:

– Buyurun bir şey mi istiyorsunuz, diye sorunca Hakem yol sormaktan vazgeçti. Hasta olduğunu, orada kalıp biraz dinlenmek istediğini söyledi.

Araplar, hele böyle çadırda yaşayan bedevîler çok cömert ve misafirperver insanlardı. Yemezler, misafirlerine yedirirlerdi; içmezler, misafirlerine içirirlerdi. Kadın da öyle yaptı. Misafirinin altına minder, önüne sofra serdi. Av eti, hurma ve soğuk su ikram etti.

Hakem'in gözü kadından bir türlü ayrılmıyordu. "Ben ömrümde bu Çadır Güzeli gibisini görmedim" diye düşünüyordu. Önüne getirilenleri yeyip içtikten sonra kadına:

– Bak çadır güzeli, dedi. Ben zengin bir adamım. Evimde câriyelerim var. Fakat hayatımda senin kadar güzel bir kadın görmedim. Sana sahip olmak isterim. İşte sana on altın!" dedi. Altınları çıkarıp kadının önüne koydu.

Kadın adamın yüzüne hayretle baktı:

– Edepsize cevap vermemek daha iyidir, diye düşündü. Hakem ısrar edince de:

– Hele akşamı bekle! dedi. Hakem sevindi. Değil akşamı, on gün bekle dese, ona bile razı olacaktı.

Akşama doğru yağız arap atına binmiş, boylu poslu, koyu esmer tenli, erkek güzeli denecek kadar yakışıklı bir adam çıkageldi.

– Bugün misafirimiz var galiba, diyerek atından indi. Hakem'e:

Hoş geldiniz dedi. Bu taraflara pek yolcu uğramaz. Bize sizi misafir etme şerefini veren sebep ne, diye sordu.

Hakem adamın gelmesi üzerine hayli tedirgin olmuştu.

– Humus'a gidiyordum. Yolumu şaşırdım. Biraz da rahatsızlandım, diye cevap verdi.

Çadırda misafir ağırlamak, adamı çok sevindirmişti:

– Aslında başınıza gelenlere üzülmek lazım, ama ben doğrusu pek üzülmedim. Hayli zamandır misafirimiz olmamıştı. Karımla birlikte bu çadırda yalnız başımıza yaşar gideriz. Sizi üç gün bırakmam. Bilirsiniz, dinimizde misafirlik üç gündür. Ondan sonra da sizi güvenilir yollardan götürerek ana yola çıkarırım. Zira buralar pek tekin değildir. Etraf eşkıya doludur. Yarın ben erken gideceğim. Burası senin evindir, rahat et! dedi.

Hakem bu söze pek sevindi. Kendi kendine:

– Benim istediğim de buydu, diye söylendi.

Ertesi gün kadınla çadırda yalnız kalınca, Hakem bir gün önceki teklifini tekrarladı.

Kadın bu adamın utanmazlığından şaştı kaldı.

– Ben sana hele akşamı bekle derken, akşam olsun da kocamı gör; öyle bir yiğidin karısı, senin yaptığın teklifi kabul eder mi, anla demek istemiştim. Fakat sen bakıyorum ki bundan bir şey anlamamışsın, dedi ve sustu.

Hakem kadının parayı az bulduğunu düşündü. Kesesinden kırk altın daha çıkardı, kadının önüne koydu:

– Ne olur beni üzme. Al bu altınlar sana benim hediyem olsun. İstersen daha fazla veririm. Senin gibi eşsiz bir güzele sahip olmak dünyaya değer." dedi.

Kadın karşısındakinin anlayışsızlığını, arzularının esiri bir zavallı olduğunu fark etmişti. Mesele çıkarmak istemiyordu:

– Sen akıllı bir adama benziyorsun. Hele sabret. Kendine hakim ol, dedi.

Hakem bu sözde ümit ışığı gördü. Sabırla beklemeye başladı. O gün kadının kocası daha erken geldi. Bu geliş Hakem'i perişan etti. Bir günü daha kaybettim, diye kendi kendini yedi bitirdi.

Kadın güler yüzle kocasını karşıladı. Atını götürüp bağladı. Getirdiği av etlerini kısa zamanda hazırlayıp sofrayı kurdu. Yemeklerini yiyip bir müddet istirahat ettikten sonra yataklarına çekildiler.

Ertesi gün adam yine erkenden kalkıp gitti. Hakem, kadınla yalnız kalınca kesesine davranıp elli altın çıkardı:

– Al, bunlar da senin olsun. Bugün beni reddetme! Bugün benim burada son günümdür. Kalbimi burada bırakıp gideceğim. Eğer benimle Şam'a gelmeyi kabul edersen, ayağının altına dünyaları sererim." dedi.

Kadın, bu adama layık olduğu dersi vermemek için kendini zor tutuyordu. Ne de olsa misafirdir. Sabretmek gerek, diyordu kendi kendine. Bir yandan çadırı düzenliyor, bir yandan da Hakem'e söyleyeceği sözleri düşünüyordu:

– Bak Hakem! Benim bildiğim ve inandığım şudur: Dünyada benim için tek bir erkek vardır, o da kocamdır. Ben onunla evlenmekle, yalnız onun karısı olacağıma söz vermiş oldum. O bana 'Benim namusum' diye baktı. Namusunu yine bana emanet etti. Ben bir emanetçiyim. Emanete hıyanet edemem. Üstelik benim kocam öyle mert, öyle dürüst bir insandır ki, her gün giderken 'Misafirimizi ağırla, hatırını hoş tut!' diye tembih etti. Bu yüzden sana karşı acı konuşmadım, meğer sen ahlaksızın biriymişsin. Hiç insan ekmeğini yediği birinin namusuna kötü gözle bakar

mı? Haydi diyelim ki, insanlardan utanmıyorsun; Allah'tan da mı korkmuyorsun?

Kadının sözleri Hakem'in başına balyoz gibi iniyordu. Her cümlesi Hakem'i biraz daha sarsıyor, başını biraz daha yere indiriyordu. Hele öyle bir "Allah'tan da mı korkmuyorsun?" deyişi vardı ki, Hakem bu söz karşısında çarpılmış gibi oldu. keşke yer yarılsaydı da yerin dibine geçseydi.

Nihayet akşam oldu. Adam çadırına döndü. Yine yenildi içildi. Sonunda herkes yatağına çekildi. O zaman çadır güzeli, misafirle arasında olan biten her şeyi kocasına anlattı. Hakem'in üç gündür verdiği yüz altını çıkarıp kocasına teslim etti.

Gece yarısı olunca, ev sahibi misafirini uyandırdı. "Gideceğimiz yol uzundur, kalk!" dedi. Hakem'in gözüne zaten uyku girmemişti. "Hain olan korkak olur" derler; o da hep âkıbetini düşünmüş ve "Ya kadın aramazda geçenleri kocasına anlattıysa, ben bu çadırdan sağ çıkabilir miyim?" diye hesaplar yapıp durmuştu. Ev sahibinin sesini duyar duymaz ayağa fırlayıp dışarı çıktı. Adam atları hazırlamıştı. Hemen atlara binip bir yöne doğru uzaklaştılar. Birkaç saat yol aldıktan sonra misafirperver yiğit:

– Burada ayrılıyoruz, dedi. Sonra da belindeki kuşaktan yüz altını çıkarıp Hakem'e uzattı:

– Bunlar karıma verdiğin paralardı, al! dedi.

Hakem bir kere daha perişan oldu. Elini uzatıp da altınları alamadı. Yiğit ev sahibi altınları Hakem'in eline tutuşturduktan sonra şunları şöyledi:

– Benim karım çok dürüst bir kadındır. Gücü, kuvveti de benden hiç de aşağı değildir. Civar kabilelerde O'nun kılıcını elinden düşürecek bir yiğit daha çıkmadı. Misafir olduğun için sana uysal davranmış. Dua et ki, O'nu zorla elde etmeye kalkmadın. O zaman seni O'nun kılıcından ben de kurtaramazdım. Benim karım eğer böyle olmasaydı, O'nu çölün ortasında, bir çadırın içinde

yalnız bırakıp gidebilir miydim? Ben O'nu çok tecrübe ettim. O'nun ailesi de kendi gibi temiz ve yiğit insanlardır. O'nunla evlenebilmek için babasına bin altın saydım. O altın görmemiş biri değildir. Haydi şimdi güle güle git. Bu sana bir ders olsun."

Hakem, başı yerde oradan ayrıldı. Humus'a vardı. İşlerini halletti. Tekrar Şam'a döndü. Aradan birkaç ay geçti. Birgün esir pazarından geçerken, çok güzel bir cariyenin satılmakta olduğunu gördü. O güzel cariye Hakem'e birini hatırlatıyordu. Hakem cariyeye dikkatlice bakınca, dondu kaldı:

– Aman Allahım! Bu çadır güzeli! Öyle bir kadın nasıl olur da esir pazarında satılabilir, diye söylendi. İleri atıldı. Heyecanlı bir pazarlık devam ediyordu. Bu esmer güzeli kadına sahip olmak isteyenler fiyatını durmadan arttırıyorlardı. O eşiz güzelin hep dik duran başı eğilmiş, yıldız gibi parlayan güzel gözleri canlılığını yitirmiş, ölüme gider gibi bir hali vardı.

Hakem, çadır güzelinin yanına iyice sokuldu. Kadın da onu gördü. Yorgun ve ümitsiz bakışlarla Hakem'i süzdü. Yaralı bir ceylan gibiydi. Gözyaşları yanaklarından süzülüyordu. Hakem açık arttırmaya katıldı ve ileri sürülen fiyatların iki mislini vererek çadır güzelini satın aldı. Onu alıp evine götürdü. Başına gelen bu hallerin sebebini sordu. Kadın olup biteni kısaca anlattı:

– Büyük eşkıya grubu bizim oraları talan etti. Karşı koyduk, direndik. Sonunda bizi mağlup ettiler. Erkeklerimizi öldürdüler, kadın ve çocukları esir ettiler. Bir ara kocamın eşkiyanın elinden kurtulup kaçtığını gördüm. Şimdi nerelerdedir, bilmiyorum. Beni de gördüğün gibi sattılar. Hür iken bana sahip olamadın, o zaman paran geçmedi, ama şimdi esir oldum. Kolum kanadım kırık. Sonunda eline düştüm…"

Yiğit misafirperver karı kocanın başına gelenler Hakem'i çok duygulandırmıştı. Onların çadırından ayrıldıktan sonra günlerce çadır güzelini düşünmüş, sonunda kadının iffetine, dürüstlüğüne

ve insanlığına hayran kalmış, kendi yaptıklarından utanmıştı. Onu şöyle teselli etti:

– Sen benim dünya-âhiret kızkardeşimsin. Evim senin evindir. Ben senden ve senin yiğit kocandan çok şeyler öğrendim. İnsanlığı ve fazileti sizlerle görüp tanıdım. O zaman yaptıklarımın utancını hâlâ taşıyorum. Sen bugünden itibaren hürsün. Dilediğin yere gidebilirsin. Ama bana sorarsan, gidecek bir yerin olmadığına göre burada kal. Ben sana dayalı-döşeli bir ev hediye etmek istiyorum. Emrine vereceğim bir iki hizmetkar ile orada oturursun. Hayatın hakkında kararı sen verirsin."

Çadır güzeli bu sözlere çok sevindi. Hakem'e dualar etti.

Aradan birkaç ay geçti. Yine birgün Hakem, çarşıda ticaretiyle meşgul olurken, tanımadığı biri yanına gelip selam verdi. Bu adamı Hakem'in gözü bir yerden ısırıyordu, ama nereden tanıdığını bir türlü çıkaramıyordu. Adam hüzünlü bir gülümsemeyle:

– Beni tanırdınız tanımaya ama şu uzayan sakalım, değişik ve pejmürde kıyafetim beni hatırlamanıza engel oluyor. Size yaptığım hizmeti hatırlamış olmaktan utanıyorum. Fakat beni tanımanız için söylemek mecburiyetindeyim. Bir zamanlar siz Humus'a giderken yolunuzu şaşırmış bizim çadıra uğramıştınız." deyince, Hakem adamı tanıyıp kucakladı. Dükkanına götürüp ikramlarda bulundu. Başlarına gelen hallerden haberi yokmuş gibi davranarak, neden bu kıyafetle dolaştığını sordu.

Dertli adam, acıklı macerasını ağlayarak anlattı. Sözlerini şöyle bağladı:

– O felaketli günden bugüne kadar şehir şehir, köy köy dolaşarak Leyla'sını arayan Mecnun gibi karımı arıyorum. İzini bazen bulup bazen kaybediyorum. Son olarak buraya, Şam'a getirildiğini duydum. Bu koca şehirde O'nu nasıl bulurum bilemiyorum. Acaba bana karımı bulmakta yardımcı olabilir misin?"

Hakem, O'nu büyük bir alaka ve heyecanla dinledikten sonra:

– Başınıza gelen felakete çok üzüldüm. Fakat olanla ölene çare bulunmaz. Artık kederlenme. O iffet ve namus heykeli karını bulmak için elimden geleni yapacağım. Sizin misafirperverliğinizi ve hele bana karşı gösterdiğiniz insanlığı unutmama imkan yok. Şimdilik benim misafirim ol. Sana bir ev tahsis edeyim. Emrine güzel bir cariyemi vereyim. Bir müddet istirahat et. Sonra köşe bucak bütün Şam'ı arar ve inşallah karını buluruz." dedi.

Burada Hakem, çadır güzeline hemen bir haber uçurdu.

– Müjde, kocan geldi! Bu gece sizi birbirinize kavuşturacağım. Senin Şam'da olduğunu öğrenmiş ama benim evimde olduğunu bilmiyor, dedi.

Akşama kadar yenildi içildi. Vakit hayli ilerleyince Hakem, misafirini aldı, çadır güzelinin emrine verdiği köşke götürdü. Ayrılırken de:

– Bu köşk içindeki cariye senindir. Haydi Allah rahatlık versin, dedi.

Adam içeri girip de aylardır gözyaşlarıyla aradığı karısını karşısında bulunca sevinsin mi, ağlasın mı bilemedi. Hasretle karısına sarıldı. Bir müddet saadet gözyaşı döküp ağladılar. Sonra adam:

– Demek kaderde seni bir başkasının cariyesi olarak bulmak da varmış, diye hıçkırınca çadır güzeli gözyaşlarını silerek güldü:

– Belki Hakem sana sürpriz yapmak istemiş. Onun için de böyle bir yola başvurmuş. O benim dünya-ahiret kardeşimdir. Beni esir pazarından satın alıp kurtardı. Sonra da bana elini bile sürmedi. Bu gördüğün köşkü emrime verdi. Sana kavuşturması için Allah'a dualar ederek burada hizmetkârlarımla birlikte yaşıyorum…" deyince, kocası bu habere çok sevindi. Çektikleri bütün sıkıntıları unutarak, o güzel köşkte hayatlarının sonuna kadar mutlu bir şekilde yaşadılar…"[179]

---

[179] M. Yaşar Kandemir, Çadır Güzeli, s. 3-19'dan naklen, bkz. Ramazan Hûb, Tarihte Yaşanmış Sırlı Olaylar, s. 150-156.

Beşinci Bölüm

MODERN ÇAĞLARDA İFFET ŞEHSUVARLARI

Bir Nur Talebesi ve Komşu Apartmandaki Kadın

İFFET MÜNACÂTI

Âlim ve fâzıl bir nur talebesi anlattı:[180]

Bir apartmanın hemen yanı başında küçük bir kulübede kalmaktaydı. Kulübede su olmadığı için suyunu dışarıdaki bir çeşmeden alıp getiriyordu. Komşu apartmanın sakinlerinden bir kadın da rahat durmuyor, oraya gidip gelirken ona sataşıyordu. Bir gün ihtilam oldu ve gusül abdesti alması gerekti. Her zaman gittiği gibi yine su almak için doğru o çeşmeye gitti. Kabını çeşmeye uzattı. Fakat o esnada olağanüstü bir şeyle karşılaştı:

Çeşmenin mermer duvarı sinema perdesi gibi gözlerinin önünde açılıverdi. Üstadı olan Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'ni ve etrafındaki talebeleri gördü. Üstad talebelerine Mesnevî-yi Nûriye'yi ders veriyor, o da seslerini işitiyordu. Üstad'ın, talebelerine şöyle dediğini işitti:

– Falan kardeşiniz bir fitneye uğramış, ona dua edin.

180 Bu hadiseyi nakleden Said Demirtaş, kitabında diyor ki: "Bu yaşanmış olay, isminin yazılmasını istemeyen Nur talebesi âlim ve fâzıl bir zat tarafından hususi olarak bize anlatıldı, ona da bu olayı bizzat yaşayan zat anlatmış." Said Demirtaş, İffeti Yaşayanlar, s.105-107.

Çok utandı. Tâ Isparta'da olan Üstad'ı ve yanındaki talebeleri, onun o kadınla olan durumunu bir şekilde biliyorlardı. Artık o kulübede duramazdı. Bütün eşyalarını topladı ve Kirazlı Mescid Sokak'taki İstanbul'un İlk Nur Medresesi'ne götürdü. Hemen Üstad'ı ziyarete gitti.

Üstad'ın yanında üç gün kaldı. Üstad kendisine o yüz kızartıcı konudan hiç bahsetmedi. Onun yanındakiler de bir şey söylemediler. Üçüncü günün sonunda Üstad'ın talebelerinden birisi Büyük Çevşen'den bir yer açtı, Üstad da onun açtığı yerden bir dua göstererek:

– Her farz namazından sonra burayı okursun, dedi.

"İlâhî! Ez-Zünûbu ahresetnî…" diye başlayan duanın içinden Abdülkadir Geylânî kaddesellâhü sırrahû Hazretleri'ne ait iki yeri okumasını tavsiye etti. O iki yerin de orijinali ve anlamı, o zâtın haline ve ihtiyacına tam münasip ve lazım bir münacat olmuştu. Mesnevî'de de bulunan sözkonusu sadra şifa dua ve manası şöyledir:

إِلٰهِي! اَلذُّنُوبُ أَخْرَسَتْنِي وَكَثْرَةُ الْمَعَاصِي أَخْجَلَتْنِي وَشِدَّةُ الْغَفْلَةِ أَخْفَتَتْ صَوْتِي، فَأَدُقُّ بَابَ رَحْمَتِكَ وَأُنَادِي فِي بَابِ مَغْفِرَتِكَ بِصَوْتِ سَيِّدِي وَسَنَدِي الشَّيْخ عَبْدِ الْقَادِرِ الْكَيْلَانِيِّ وَنِدَائِهِ الْمَقْبُولِ الْمَأْنُوسِ عِنْدَ الْبَوَّابِ بِيَا مَنْ وَسِعَتْ رَحْمَتُهُ كُلَّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ لَا يَضُرُّهُ شَيْءٌ وَلَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ وَلَا يَغْلِبُهُ شَيْءٌ وَلَا يَعْزُبُ عَنْهُ شَيْءٌ وَلَا يَؤُودُهُ شَيْءٌ وَلا يَسْتَعِينُ بِشَيْءٍ وَلَا يُشْغِلُهُ شَيْءٌ عَنْ شَيْءٍ وَلَا يُشْبِهُهُ شَيْءٌ وَلَا يُعْجِزُهُ شَيْءٌ اِغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ حَتّٰى لَا تَسْئَلَنِي مِنْ شَيْءٍ

يَا مَنْ هُوَ اٰخِذٌ بِنَاصِيَةِ كُلِّ شَيْءٍ وَبِيَدِهِ مَقَالِيدُ كُلِّ شَيْءٍ وَيَا مَنْ هُوَ الْأَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْاٰخِرُ بَعْدَ كُلِّ شَيْءٍ وَالظَّاهِرُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْبَاطِنُ دُونَ كُلِّ شَيْءٍ وَالْقَاهِرُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ اِغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَيَا عَلِيمًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَمُحِيطًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَبَصِيرًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَيَا شَهِيدًا عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ

وَرَقِيبًا عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَلَطِيفًا بِكُلِّ شَيْءٍ وَخَبِيرًا بِكُلِّ شَيْءٍ اِغْفِرْ لِي كُلَّ شَيْءٍ مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطِيئَاتِ حَتّٰى لَا تَسْئَلَنِي عَنْ شَيْءٍ إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّةِ جَلَالِكَ وَبِجَلَالِ عِزَّتِكَ وَبِقُدْرَةِ سُلْطَانِكَ وَبِسُلْطَانِ قُدْرَتِكَ مِنَ الْقَطِيعَةِ وَالْأَهْوَاءِ الرَّدِيَّةِ يَا جَارَ الْمُسْتَجِرِينَ أَجِرْنِي مِنَ الشَّهَوَاتِ الشَّيْطَانِيَّةِ وَطَهِّرْنِي مِنَ الْقَاذُورَاتِ الْبَشَرِيَّةِ وَصَفِّنِي بِحُبِّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَحَبَّةِ الصِّدِّيقِيَّةِ مِنْ صَدَاءِ الْغَفْلَةِ وَأَوْهَامِ الْجَهْلِ حَتّٰى تَفْنَى الْأَنَانِيَّةُ وَيَبْقَى الْكُلُّ لِلّٰهِ وَبِاللّٰهِ وَ إِلَى اللّٰهِ وَمِنَ اللّٰهِ غَرْقًا بِنِعْمَةِ اللّٰهِ فِي بَحْرِ مِنَّةِ اللّٰهِ مَنْصُورِينَ بِسَيْفِ اللّٰهِ مَحْظُوظِينَ بِعِنَايَةِ اللّٰهِ مَحْفُوظِينَ بِحِمَايَةِ اللّٰهِ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ يُشْغِلُ عَنِ اللّٰهِ

فَيَا نُورَ الْأَنْوَارِ وَيَا عَالِمَ الْأَسْرَارِ وَيَا مُدَبِّرَ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَا مَلِكُ يَا عَزِيزُ يَا قَهَّارُ يَا رَحِيمُ يَا وَدُودُ يَا غَفَّارُ يَا عَلَّامَ الْغُيُوبِ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ يَا سَتَّارَ الْعُيُوبِ يَا غَفَّارَ الذُّنُوبِ! اِغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَارْحَمْ مَنْ ضَاقَتْ عَلَيْهِ الْأَسْبَابُ وَغُلِّقَتْ دُونَهُ الْأَبْوَابُ وَتَعَسَّرَ عَلَيْهِ سُلُوكُ طَرِيقِ أَهْلِ الصَّوَابِ وَانْصَرَمَتْ أَيَّامُهُ وَنَفْسُهُ رَاتِعَةٌ فِي مَيَادِينِ الْغَفْلَةِ وَالْمَعْصِيَةِ وَدَنِيِّ الْاِكْتِسَابِ فَيَا مَنْ إِذَا دُعِيَ أَجَابَ وَيَا سَرِيعَ الْحِسَابِ وَيَا كَرِيمُ يَا وَهَّابُ! اِرْحَمْ مَنْ عَظُمَ مَرَضُهُ وَعَزَّ شِفَائُهُ وَضَعُفَتْ حِيلَتُهُ وَقَوِيَ بَلَائُهُ وَأَنْتَ مَلْجَئُهُ وَرَجَاؤُهُ

إِلٰهِي إِلَيْكَ أَرْفَعُ بَثِّي وَحُزْنِي وَشِكَايَتِي إِلٰهِي حُجَّتِي حَاجَتِي وَعُدَّتِي فَاقَتِي وَانْقِطَاعُ حِيلَتِي إِلٰهِي قَطْرَةٌ مِنْ بِحَارِ جُودِكَ تُغْنِينِي وَذَرَّةٌ مِنْ تَيَّارِ عَفْوِكَ تَكْفِينِي يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ يَا وَدُودُ يَا ذَا الْعَرْشِ الْمَجِيدَ يَا مُبْدِئُ يَا مُعِيدُ يَا فَعَّالًا لِمَا يُرِيدُ أَسْئَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِكَ وَأَسْئَلُكَ بِقُدْرَتِكَ الَّتِي قَدَرْتَ بِهَا عَلٰى جَمِيعِ خَلْقِكَ وَبِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ يَا مُغِيثُ أَغِثْنَا وَاغْفِرْ جَمِيعَ ذُنُوبِي وَسَقَطَاتِ لِسَانِي فِي جَمِيعِ عُمْرِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اٰمِينَ اٰمِينَ اٰمِينَ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

Duanın Meali:

Allahım! Günahlar dilime kilit vurdu, isyanların çokluğu belimi büktü, beni mahcup etti. Gafletin kalın ve boğucu perdeleri

(gafletin dehşeti) sesimi kıstı. Fakat ben yine de Senin rahmet kapına geldim, (günahlarla âlûde hâlimle değil) efendim, dayanağım Şeyh Abdülkâdir Geylânî Hazretleri'nin Hak katında makbul ve kapıcılar tarafından tanınan sesi ve soluğu ile Senin mağfiret kapının tokmağına dokunuyorum! Ey rahmeti her şeyi kuşatan! Ey her şeyin dizgini elinde, her şeyin anahtarı yanında olan! Ey hiçbir kimsenin kendisine zarar veremeyip fayda sağlayamadığı ve üstünlük kuramadığı.. ilminden hiçbir şeyin kaçamadığı.. hiçbir şeyi koruyup gözetmek kendisine ağır gelmeyen.. hiçbir şeyin yardımına muhtaç olmayan.. hiçbir şeyin kendisini meşgul edip alıkoyamadığı.. hiçbir şey kendisine benzemeyen.. hiçbir şey kendisini âciz bırakamayan (Yüce Rabbim, Allahım!) Beni işlemiş olduğum hiçbir şeyden sorumlu tutmayacak şekilde bağışla!

Ey her şeyin mukadderatı elinde, her şeyin hazinelerinin anahtarları nezdinde olan.. ey her şeyden önce var olan varlığının başlangıcı olmayan Evvel.. ey her varlık fenâ bulduktan sonra da var olacak varlığının sonu olmayan Âhir.. ey her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir "Âhir".. ey her şeyin üstünde varlığı görünen Zâhir..ey varlığı ayândan ayân vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir Zâhir; ey Zât'ı, hakikatiyle ihata edilemeyen her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir Bâtın.. ey her şeyin üstünde hükmünü yürüten Mutlak Hükümran! Benim her türlü kusurlarımı bağışla zira Sen her şeye kadirsin. Ey her şeyi bilen Alîm.. ey her şeyi kuşatan Muhît.. ey her şeyi gören Basîr.. ey her şeyi ra'ye'l-ayn bilen Şehîd.. ey her şeyi gözleyip, kontrol eden Rakîb.. (Yüce Rabbim, Allahım!) Yapmış olduğum bütün hata ve günahları hiçbir şeyden sorumlu tutmayacak şekilde bağışla çünkü Sen her şeye kadirsin.

Allahım! Gaflet edip Sen'den ayrı mâsivâ kirleriyle yaşamaktan, çirkin hevesâttan Sen'in celâlinin izzetine ve izzetinin

celâline, saltanatının kudretine ve kudretinin saltanatına sığınıyorum. Ey sığınma dileyenlerin biricik tahassungâhı olan Allahım! Enaniyet yok oluncaya kadar beni şeytanî şehvet ve arzulardan koru, beşerî kirlerden temizle, Nebin olan Hazreti Muhammed'i (sallallahu aleyhi ve sellem) sıddıkane muhabbetle sevdirmek suretiyle gaflet pasından ve cehalet şüphelerinden arındır. Bütün benliğim, Allah'tan alıkoyan her meşgaleden Allah'ın himayesiyle korunmuş.. Allah'ın inâyetiyle hoşnut.. Allah'ın kılıcıyla yardıma mazhar.. Allah'ın engin ihsan denizindeki nimetlerine gark olarak bekâ bulsun.

Ve ey bütün ışıkların hakikî menbaı olan Nûru'l-envâr.. ey bütün gizlenen sırları bilen Âlimü'l-esrâr.. ey gece ve gündüzü kitap sayfaları gibi kolayca döndürüp çeviren Müdebbir.. ey her şeyin mâliki olan Melik.. ey yegâne galip olan Aziz.. ey kahrolacakları kahreden Kahhâr.. ey rahmeti bol Rahîm.. ey kullarını seven ve onlar tarafından da sevilen Vedûd.. ey günahları yarlıgayan Gaffâr.. ey bütün bilinmezleri bilen Allâmü'l-guyûb.. ey kalbleri ve gözleri evirip çeviren Allah'ım.. ey kusur ve ayıpları örten Settâr.. ey günahları bağışlayan Gaffâr.. (Yüce Rabbim, Allahım!) Günahlarımı bağışla. Sebeplerin kendisini sıkıştırdığı.. ümit kapılarının yüzüne kapatıldığı.. doğru yolda yürüyenlerin ardından gitmesi güçleşen.. ömür dakikaları bitip tükendiği halde nefsi gaflet ve isyan vadilerinde değersiz kazançlar peşinde başıboş koşuşturan kimselere merhamet eyle! Ey kendisine yapılan her duaya icabet eden.. ey hesabı çarçabuk gören.. ey iyilik ve ikramda bulunan Kerîm.. ey bol bol hibede bulunan Vehhâb! Hastalığı büyüyen, şifa bulması zorlaşan, kurtuluş çareleri tükenen, imtihan yükü gittikçe artan ama biricik sığınağı ve ümit kaynağı ise yalnız Sen olduğun kimselere merhamet eyle!

Allahım! Ben bu dağınıklığımı tasamı ve şikâyetimi sadece Sana açıyorum. Allahım! Seni çağırmakta tek hüccetim, sonsuz

ihtiyaçlarımdır.. Sana yaptığım dualarda elimde olanlar hadsiz fakirliğim ve çaresizliğimdir. Allahım! Buna rağmen Senin cömertlik denizinden bir katre benim bütün ihtiyaçlarımı karşılar, af dalgalarından esip gelen bir zerre bana yeter. Ey (kullarını seven ve onlar tarafından da sevilen) Vedûd, ey Vedûd, ey Vedûd.. ey arşın sahibi, şanı yüce (Allahım) Mecîd.. ey her şeyin ilk yaratıcısı olan Mübdî.. ey hayattan sonra ölümü, ölümden sonra da hayatı geri veren Muîd.. ey dilediği her şeyi yapan (Allahım! Arşının her yanını (erkânını) kaplayan vechinin (Zât'ının) nuru hürmetine istiyorum. Her şeyi kuşatan rahmetinin ve bütün mahlûkâtını emrin altında tutan kudretinin hakkı için istiyorum. Senden başka ilâh yoktur. Ey ekstradan yardımda bulunan Muğîs! İnâyetinle bizim imdadımıza yetiş. Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allahım! Her şeyi kuşatan rahmetinle ömrüm boyunca işlediğim bütün günahlarımı ve dilimin sürçmelerini affeyle, âmîn, âmîn, âmîn… Bütün hamd ve övgüler âlemlerin Rabbi Allah'adır.

Genç Türk Öğretmen ve Sevdalı Rus Kızı

ARSIZ ASRIN İFFET GÜLLERİ

Allah'a hamdolsun ki, bu çamur-alud asrın çorak bahçelerinde nice güller, gül gibi insanlar yetiştirdi. Anadolulu iş adamlarının Moskova'da açmış oldukları bir Türk kolejinde vuku bulan bir hadiseyi hepinizin ibretlerine sunuyorum. İşte Yusuf-endam bir genç…

"Üniversitesini henüz bitirmiş, genç bir Türk gencimiz biniyor uçağa ve Moskova'daki Türk kolejine gidiyor. Çiçeği burnunda yeni bir öğretmendir. Aynı okulda vazife yapan bir Rus kızı, bu delikanlımıza gönül kaptırıyor ve aylarca genç öğretmen arkadaşımızın peşini bırakmıyor. Her fırsatı değerlendiriyor, cilve cilve üstüne yapıyor, telefon, mail, mesaj.. değişik modellerde kesilmiş şık elbiseler içinde gözüyle, sözüyle, giyim-kuşamıyla genci etkilemeye çalışıyor. Fakat heyhat, başarılı olamıyor.

Derken bu uğraşılardan bir sonuç alamayınca, canına tak ediyor ve birgün öğretmenler odasında muhacir delikanlımızı, genç öğretmenimizi yalnız başına bulunca, kapıyı kapatıyor ve hemen karşısına dikilerek diyor ki:

"Özür dilerim ama size bir şey söylemek istiyorum. Ya ben

çok çirkin, yüzüne bakılmayacak bir kızım.. ya da sizde bir hastalık falan var."

Tabii bu sözler karşısında şaşkına dönen genç öğretmen arkadaşımız,

"Neden böyle konuşuyorsun?" diye soruyor. Kız:

"Siz de biliyorsunuz ki altı aydır peşinizde koşturuyorum. Bir defa olsun sizden istediğim ilgiyi göremedim. Niye bana karşı ilgisizsiniz?" diyor.

Böyle belki de hiç beklenmedik bir şekilde, hiç de alışmadığı bir konu ve konumda hayrete düşen Yusuf fıtratlı Anadolu delikanlısı, al al olmuş yanakları ile, utana sıkıla diyor ki:

"Bacım! Biz buralara iffetleri kirletmek için gelmedik. Belki kirlenen iffetleri temizlemeye geldik, namusları korumaya geldik. Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ayırdığım bir kalbim var, onu bir başkasına veremem. Hidayetine vesile olmaya çalıştığım insanların nezahetini, nefsâniyetimle zedeleyemem.. zedelemeyi düşünenem…"

Böyle hiç beklemediği ölçüde onurlu ve haysiyetli bir cevap alan Rus kızı için bu sözler, hidayet tohumları olarak gönlüne ekiliyordu, iman bengisuyu olarak içiriliyordu… Delikanlı da –me'mûlen- ahrette mahşer gününde, Allah'ın gölgesinde gölgelenecek yedi seçkin grup içerisindeki o mümtâz yerini alıyordu.

Ebu Hureyre (radıyallahu anh) demiştir ki: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"*Yedi kişi var, Allah onları hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgeler;*

- *Adil imam,*
- *Allah'a ibadet içinde yetişen genç,*
- *Tekrar dönünceye kadar kalbi mescide bağlı olan kimse,*

• *Allah için birbirlerini seven, Allah rızası için biraraya gelip, Allah rızası için ayrılan iki kişi,*

• *Güzel ve makam sahibi bir kadın tarafından davet edildiği halde: "Ben Allah'tan korkarım" de(yip icabet etmey)en kimse,*

• *Sağ eliyle verdiğini sol eli görmeyecek kadar gizli bir şekilde sadaka veren kimse,*

• *Allah'ı tek başına zikrederken gözlerinden yaş boşanan kimse."*[181]

---

[181] Buhari, Ezan 36, Zekât 16, Rikak 24, Hudud 19; Müslim, 91, (1031); Muvatta, 14, (962, 963); Tirmizi, Zühd 53, (2392); Nesai, Kudat 2, (8, 222, 223).

Pakistanlı Öğrenci ve Rus Kızı

İFFET, EN TESİRLİ TEBLİĞDİR

Pakistalı bir genç Rusya'da burslu eğitim görmeyi kazanır. Rusya'nın o zamanki adı S.S.C.B.dir. Ülkede katı bir komünist rejim uygulanmakta ve hatta bunu bütün dünyaya ihraç etmek için sistemli projeler uygulanmaktadır. Zaten başka ülkelerden en zeki ve çalışkan öğrencilerin ülkede okutulmasının sebebi onları bir komünist olarak yetiştirip kendi ülkelerinde propaganda yapmalarını sağlamaktır. Genç çok akıllı, güzel, ahlaklı ve çalışkandır. Kendisini Rusya'ya gönderen Pakistan'daki büyükleri şu tavsiyede bulunurlar:

"Orada dini çok güzel yaşa! Ahlak ve terbiyenle insanlara örnek ol! İslam'ın güzelliğini anlasınlar. Dinini anlatmaya kalkışma! İffetli ve ahlaklı olman yeter zaten. Dinini anlatırsan, propaganda yapıyor diye seni geri gönderirler."

Delikanlı Rusya'ya gittiğinde tavsiyelere aynen uyar, ahlak ve iffetiyle okuldaki herkesin dikkatini çeker. Genç olmasına rağmen önüne konan bütün oyun ve eğlenceden uzak durur. Her türlü tuzağa sırt çevirir. Onun bütün derdi, iyi bir eğitim alıp ülkesinin kalkınmasına katkıda bulunmaktır. Ruslar onu elde

edebilmek için duygularını cezb edecek bir tuzak planlarlar. Okulun en güzel kızına onunla arkadaş olmak ve gençlik heveslerine çekmek görevi verirler, ama o genç, iffetinden asla taviz vermez.

Birçok yolları denediği halde başarılı olamayan genç kız bir gün çok açık bir kıyafetle delikanlının odasına girer. Onu gayr-i meşru bir ilişkiye çekebilmek için bütün hünerlerini kullanır. Böylece kesinlikle sonuç alacağına inanmaktadır. Çünkü bugüne kadar ona hayır diyen bir genç çıkmamıştır.

Ne var ki, hiç de beklediği gibi olmaz. İffet ve ahlakı kendisine düstur edinen Yusuf-misal genç, hemen secdeye kapanır. Çünkü bu korkunç imtihanda çaresizdir ve doğrudan doğruya Allah'a sığınmaktan başka çözüm yoktur. Secdede hem hıçkıra hıçkıra ağlamakta, hem de şöyle dua etmektedir:

"Ya Rabbi! Ben bu imtihanı kazanacak kadar güçlü müyüm? Allahım, iffetsizlikten Sana sığınırım."

Genç kız, Pakistanlı öğrencinin yaptıklarına bir türlü anlam veremez ve sorar:

"Benim peşimden koşan birçok delikanlı var. Hiç kimse bana hayır diyemez. Oysa sen hiç ilgilenmiyorsun. Niçin böyle yaptın?"

Gözyaşlarıyla secde ettiği yeri ıslatan delikanlı bunları duyacak durumda değildir. Sürekli ağlamakta ve dua etmektedir.

Güzelliğiyle diğer delikanlıları büyüleyen genç Rus kızı, giyinmekten başka çare bulamaz. Az sonra Müslüman genç kendine gelince ona:

"Niye yere kapandın, niye ağladın?" diye sorar.

Edep ve hayâ timsali Müslüman genç, başı önünde eğik bir şekilde cevap verir:

"Ben müslümanım. Bizim dinimizde, gayr-i meşru ilişkiler şiddetle yasaklanmıştır."

Derken aralarında sorulu-cevaplı bir sohbet başlar. Pakistanlı genç, kendisini tuzağa düşürmek için gelen Rus kızın İslamiyet'le ilgili sorularını cevaplar. Kız dinlediklerine hayran kalır ve şehadet getirerek Müslüman olur. Ancak maneviyat dünyasındaki bu buluşma, onların ayrılıklarının da başlangıcı olur. Çünkü, delikanlının dinî propaganda yaptığını ileri süren Rus yetkililer, onu ülkesine geri gönderirler…"[182]

182 Said Demirtaş, İffeti Yaşayanlar, s.8-11.

Cennet'te Hz.Yusuf'a Komşu Olan Genç
Musluk Tamircisi ve Çağdaş Züleyha

MADDÎ PİSLİKLE MANEVÎ PİSLİKTEN KURTULMAK: EHVEN-İ ŞER

Musluk tamirciliği yapan yakışıklı bir gencin başından şöyle bir hadise geçmişti:

Bir gün gencin dükkânına gelen bir bayan, evinde tamir edilecek musluklar olduğunu söylemişti. Bunun üzerine beraber eve gitmişlerdi. Eve geldiklerinde kadın kapıyı arkadan kapatmış ve delikanlıyı kendine davet etmişti. Delikanlı bu çirkin teklifi kabul etmeyince:

– Bak bağırırım, bana saldırdı derim, şeklinde tehdit etmişti delikanlıyı. Delikanlı bunun üzerine:

– Peki, kabul ediyorum; fakat benim tuvalete gitmem lazım, diyerek ayrılmıştı kadının yanından.

Tuvalete giderek yüzünü, ellerini, elbiselerini pisliğe bulaştırmıştı. Çıktığında onu bu vaziyette gören kadın tiksinmiş ve:

– Git seni görmek istemiyorum, diyerek kovmuştu.

Cehennem'in dehşetli ateşleri yerine dünyada pisliğin

bulaşmasına zerre kadar aldırmayan genç, az bir pisliğe bulanarak, daha büyük bir pislikten kurtulmuştu.

Bunun ardından evine gitmiş ve temizlenmişti. O gece rüyasında nuranî bir zât, ona şu müjdeyi vermişti:

– Evladım, seni tebrik ederim! Ben Hz. Yusuf'um. Cennet'te bana komşu olacaksın…"[183]

Bir kadınla odasında yalnız kalan, kadının davetini reddeden ve kaçan Hz. Yusuf aleyhisselam…

Bir kadınla evinde yalnız kalan, kadının davetini reddeden ama zekice kurtulan Yusuf-vârî delikanlı…

En ideali ise hiçbir kadınla yalnız kalmamak! Resûlullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem): "Sakın hiçbir erkek, yanında mahremi olmayan yabancı bir kadınla yalnız kalmasın!"[184] ikazına riayet etmek…

---

183 Doç. Dr. Şadi Eren, Olaylar ve Örneklerle Nefis Terbiyesi, s.54.
184 Buhari, Nikâh 11, Cezâu's-Sayd 26, Cihad 140, 181; Müslim, Hac, 424 (1341).

KAYNAKLAR

Kur'an-ı Kerim.

Hadis (Kütüb-i Sitte v.d.) ve Sair İslamî Kaynaklar: Elfiye CD'si; Mektebetü'ş-Şamile CD'si; el-Camiu'l-Kebir CD'si.

Abd İbnü Humeyd b. Nasr Ebu Muhammed el-Kissî (ö.249/863), *Müsnedü Abd İbni Humeyd,* Mektebetü's-Sünne, Kâhire, 1988/1408.

Abdullah İbnü'l-Mübârek (ö.181/797), *Kitâbü'z-Zühd ve Yelîhi'r-Rekâik*, thk. Habîburrahman el-A'zamî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

Abdürrezzak Ebu Bekir b. Hemmâm es-San'ânî (126-211 /743-826), *Musannafü Abdirrezzâk*, thk. Habiburrahman el-A'zamî, el-Mektebü'l-İslâmî, 2. Baskı, Beyrut, 1403.

el-**Aclûnî**, İsmail b. Muhammed el-Cerrâhî (ö.1162/1748), *Keşfü'l-Hafâ,* thk. Ahmed Kallâş, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 1405.

Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdullah Ahmed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Mervezi (ö.241/855), *Müsnedü'l-İmam Ahmed,* thk. Şuayb el-Ernaût, Müessetü'r-Risale, Kâhire, 1999/1420.

Ali Ünal, *Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâli*, Define Yayınları, İstanbul, 2008.

Ali Eren, *Dinî Hikâyeler*, Erhan Yayınları, İstanbul, 1998.

el-**Âlûsî** Ebulfadl Şihâbüddin Mahmud (ö.1270/1853), *Rûhu'l-Meânî,* Dâru İhyâi Türâsi'l-Arabî, Beyrut, tsz.

Ali b. Nâyif eş-Şehûd, *el-Câmi' fi'r-Resâili'd-Da'viyye*,

Bahşel, Ebü'l-Hasan er-Rezzaz Eslem b. Sehl b. Eslem el-Vâsıtî (ö.292/905), *Târîhu Vâsıt*, thk. Korkîs Avvâd, Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1406.

el-**Baküvî,** Mir Muhammed Kerim Neclü'l-Hac Mir Ca'fer el-Alevi el-Hüseyni el-Musevi, (ö.1938/1357), *Keşfü'l-Hakayık an Nüketi'l-Âyâti ve'd-Dekâyık*, (Tefsir-i Kur'an-ı şerif Türk-i Azerbaycan dilinde), Danişgah-ı Sınaat-ı Suhend, Tebriz, 1995/1415/1373.

Bâri' İrfan Tevfîk, *Sahîhu Künûzi's-Sünneti'n-Nebeviyye*,

Bediüzzaman Said Nursî (ö.1379/1960), *Risale-i Nur Külliyatı* (Sözler, v.d.), Nesil Yayınları, İstanbul, 2001.

el-**Beyhakî** Ebu Bekir Ahmed b. el-Hüseyin b. Ali b. Musa (384-458 /994-1065), *Şuabü'l-İman*, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1990.

——, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, Zeyl: Alâüddin Ali b. Osman el-Mârdînî et-Türkmâî, Nâşir: Meclisü Dâirati'l-Meârifi'n-Nizâmiyye'l-Kâine fi'l-Hind, Haydarabat / Hindistan, 1344; diğer baskı thk. Muhammed Abdülkadir Atâ, Mektebetü Dâri'l-Bâz, Mekke-i Mükerreme, 1994-1414.

——, *ed-Deavâtü'l-Kebîr*, thk. Bedir b. Abdullah, Menşûrâtü Merkezi'l-Mahtûtât, Kuveyt, 1993/1414.

el-**Bezzâr** Ebu Bekr Ahmed b. Amr b. Abdilhâlık el-Basrî (215-292 /830-904), *Müsnedü'l-Bezzâr (el-Bahru'z-Zehhâr)*, thk. Dr. Mahfûzu'r-Rahman Zeynullah, Müessesetü'l-Ulûmi'l-Kur'ân, Beyrut, 1409.

el-**Buharî** Muhammed b. İsmâil Ebu Abdillah el-Cu'fî (194-256 /809-869), *el-Câmiu's-Sahîh* (*Sahîhu'l-Buhârî)*, thk. Dr. Mustafa Dîbü'l-boğa, Dâru İbni Kesîr, el-Yemâme/Beyrut, 1987/1407.

el-**Bursevî** İsmail Hakkı b. Mustafa el-Hanefî el-Halvetî İstanbûlî (ö.1137/1725), *Rûhu'l-Beyân (Tefsir-i Hakkı)*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut.

el-**Bûsîrî** Ebu'l-Abbâs Şehabeddin Ahmed b. Ebî Bekir b. İsmail (ö.840/1436), *İthâfü'l-Hayyirati'l-Meherra (İthâfü'l-Hiyerati'l-Mehera) bi Zevâidi'l-Mesânîdi'l-Aşera*, thk. Ebu Abdurrahman Âdil b. Sa'd Ebî İshak – es-Seyyid b. Mahmud b. İsmail, Mektebetü'r-Rüşd, Riyad, 1419, Dâru'l-Vatan, Riyad, 1999/1420.

el-**Cürcânî** Hamza b. Yusuf Ebu'l-Kasım, *Târîhu Cürcân*, Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1981/1401.

ed-**Dârir Davud** b. Ömer Davud el-Antakî et-Tabîbü'l-Basîr (ö.1008/1599), *Tezyînü'l-Esvâk fî Ahbâri'l-Uşşâk (bi Tafsîli Eşvâkı'l –Uşşâk)*, Dâr ve Mektebetü'l-Hilâl, Beyrut,1986.

ed-**Dârimî**, Abdullah b. Abdurrahman Ebû Muhammed b. el-Fadl (ö.255/868), *es-Sünen (Sünen-i Darimî)*, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1407.

ed-**Dârekutnî** Ali b. Ömer Ebu'l-Hasen el-Bağdâdî (306-385 /918-995), *es-Sünen (Sünen-i Darekutnî)*, thk. Es-Seyyid Abdullah Hâşim Yemânî, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, 1966/1386.

ed-**Deylemî** Ebu Şucâ' Şîrveyeh b. Şehrdâr b. Şîrveyeh el-Hemezânî İlkiyâ (445-509 /1053-115), *el-Firdevs bi Me'sûri'l-Hıtâb (Müsned)*, thk. Saîd Besyûnî Zağlûl, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1986/1406.

ed-Dûlâbî, Ebu Bişr Muhammed b. Ahmed (224-310 /839-922), *el-Künâ ve'l-Esmâ*, Dâru İbn-i Hazm, Beyrut, 2000/1421.

Ebu Avâne Yakub b. İshak el-İsferâînî (ö.316/928), *Müsnedü Ebî Avâne,* Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, tsz.

el-Askerî Ebu Ahmed el-Hasan b. Abdillah (ö.382), *Ma'rifetü's-Sahâbe*,

Ebu Ali İsmail b. Kâsım el-Kâlî el-Bağdâdî (288-356), *el-Emâlî fî Lüğati'l-Arabî*, Dâru'l-Kitâbi'l-İlmiyye, Beyrut, 1978/1398.

Ebu Bekr b. Ebî Ali el-Mu'dil, *el-Emâlî (Seb'u Mecâlis mine'l-Emâlî)*,

Ebu Davud Süleyman b. el-Eş'as es-Sicistânî el-Ezdî (202-275 /817-888), *es-Sünen (Sünen-i Ebî Davud)*, thk. Muhammed Muhyiddin Abdülhamîd, Dâru'l-Fikr, Beyrut, tsz.

Ebu İshak el-Huveynî, *Mevsûatü'l-Fetâvâ'l-Hadîsiyye,* Dâru's-Sahâbe li't-Türâs,

İbnü'l-Kattâ', Ebu'l-Kâsım Ali b. Ca'fer es-Sa'dî (ö.505), *Kitâbü'l-Ef'âl,* Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1983.

Ebu Nuaym Ahmed b. Abdillah b. Ahmed b. İshak b. Musa b. Mihrân el-Esbehânî (366-430 /976-1038)**,** *Hilyetü'l-Evliya,* Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, 4. Baskı, Beyrut, 1405.

——, *Ma'rifetü's-Sahâbe,* thk. Muhammed er-Râzî b. Hac Osman, Mektebetü'd-Dâr, Medine, 1988.

——, *Nüshatü Ahmed b. İshak b. İbrahim b. Nebît b. Şerît, …*

——, *Delâilü'n-Nübüvve,* thk. Muhammed Ravvâs Kal'acî, Tahrîc: Abdülber Abbâs, el-Mektebetü'l-Arabiyye, Haleb, 1390.

Ebu Rahmet Muhammed Nasruddin Muhammed Uveyda, *Kitâbü Tezkîri'l-Beriyyeti bi'l-Hukûki'z-Zevciyye*, Cidde / Suudiarabistan, 1416.

Ebu Talib el-Mekkî, *Kût'ül-Kulûb fî muâmeleti'l-mahbûb ve Vasfi tarîki'l-mürîd ilâ mekâmi't-tevhîd,* thk. Dr. Asım İbrahim, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 2005/1426.

Ebû Ya'lâ Ahmed b. Ali b. Müsennâ el-Mevsılî et-Temîmî (210-307 /825-919), *el-Müsned (Müsnedü Ebi Ya'lâ),* thk. Hüseyin Selim Esed, Dâru'l-Me'mun li't-Türâs, Dımeşk, 1984/1404.

——, *Mu'cem,*

el-**Elbânî** Muhammed Nâsırüddin, *Sahîhu't-Terğîb ve't-Terhîb*, Mektebetü'l-Meârif, 5. Baskı, Riyad, tsz.

——, *Sahîhu ve Zaîfü Câmii's-Sağîr li's-Suyûtî,* Mektebetü'l-İslâmî, Beyrut, 1388/1996.

Eşrefoğlu Rumî, *Tam Müzekki'n-Nüfûs*, Salih Bilici Kitabevi, İstanbul, 1983.

el-**Gazzâlî** Ebu Hâmid Muhammed b. Muhammed b. Muhammed (450-505 /1058-1111), *İhyâu Ulûmiddin,* Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, Tarihsiz.

——, *Kimyâ-yı Saadet*, çvr. Ali Arslan, Arslan Yayınları, İstanbul, 1992.

——, *Mükâşefetü'l-Kulûb*, çvr. Salih Uçan, Çelik Yayınevi, İstanbul, 1992.

el-**Hâdimî** el-Hanefî Muhammed b. Mustafa (ö.1168h), *Berika-i Muhammediye fî Şerhi Tarîkat-i Muhammediyye ve Şerîat-i Nebeviyye*, Dâru İhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye, Beyrut, tsz.

el-**Hâkim** Muhammed b. Abdillah en-Nîsâbûrî, *el-Müstedrek ale's-Sahîhayn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1990/1411.

el-**Hakîm** et-**Tirmîzî** (ö.360/970), *Nevâdiru'l-Usûl fî Ma'rifeti Ehâdîsi'r-Resûl*, thk. Dr. Abdurrahman Umeyra, Dâru'l-Cîl, Beyrut, 1992.

el-**Halebî**, Ali b. Burhanüddin (975-1044), *es-Sîretü'l-Halebiyye (İnsânu'l-Uyûn),* Dâru'l-Ma'rifet, Beyrut, 1400.

el-**Hatîb** el-**Bağdâdî** Ebu Bekr Ahmed b. Ali b. Sâbit (393-463 /1002-1070), *Târîhu Bağdât,* Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

el-**Heysemî** Nureddin Ali b. Ebî Bekir Ebu'l-Hasan (ö.807/1404), *Mecmeu'z-Zevâid ve Menbeu'l-Fevâid*, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, Kâhire, 1407.

——, *Mevâridü'z-Zem'ân,* thk. Muhammed Abdürrezzak Hamza, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

Hüseyin Algül, Prof. Dr., *İslam Tarihi,* Gonca Yayınları, İstanbul, 1997.

İbnü Acîbe, Ebu'l-Abbas Ahmed b. Muhammed b. el-Mehdî b. Acîbe el-Hasanî el-İdrisî eş-Şâzilî el-Fâsî, *el-Bahru'l-Medîd*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1423/2002.

İbn-i Adiyy Abdullah b. Adiyy b. Abdillah b. Muhammed Ebu Ahmed el-Cürcânî (277-365 /890-975), *el-Kâmil fî Duafâi'r-Ricâl,* Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1988/1409.

İbn-i Asâkir, İmam Hafız Ebu'l-Kâsım Ali b. el-Hasan b. Hibetullah eş-Şâfiî (499-571 /1105-1175), *Târihu Medîneti Dımeşk ve Zikrü Fadlihâ ve Tesmiyetü men Hallehâ bine'l-Emâsili ev İctâze bi Nevâhîhâ min Vâridîhâ ve Ehlihâ,* thk. Muhıbbüddin Ebu said Ömer b. Ğarâmetü'l-Ömerî, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1995.

İbnü Battâl, Ebu'l-Hasen Ali b. Halef b. Abdülmelik el-Bekrî, *Şerhu Sahîhi'l-Buhârî*, Mektebetü'r-Rüşd, Riyad, 2003/1423.

İbnü'l-Cârûd, Abdullah b. Ali b. Cârûd Ebu Muhammed en-Nisâbûrî, *el-Müntekâ mine's-Süneni'l-Müsnede,* thk. Abdullah Ömer el-Bârûdî, Müessesetü'l-Kitâbi's-Sekâfiyye, Beyrut, 1988/1408.

İbnü'l-Cevzî Cemâlüddin Ebu'l-Ferec Abdurrahman b. Ali b. Muhammed Ebi'l-Hasen el-Hanbelî (508-597 / -1200), *Zemmü'l-Hevâ*, thk. Mustafa Abdülvâhid, 1962.

——, *Sıfatü's-Safve*, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, 1979/1399.

——, *Zâdü'l-Mesîr fî İlmi't-Tefsîr*, el-Mektebü'l-İslâmî, Beyrut, 1404.

——, *Telbîsü İblîs*, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 2001/1421.

——, *ed-Dürer,*

——, *el-Ilelü'l-Mütenâhiye fi'l-Ehâdîsi'l-Vâhiye*,Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1403.

İbnü'l-Kayyim el-Cevziyye Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb b. Sa'd Şemsüddin (691-751), *ed-Dâ' ve'd-Devâ',* Dâru İbn-i Kesîr, Beyrut, 1995/1415.

——, *Zâdü'l-Meâd fî Hedyi Hayri'l-İbâd*, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, (Mektebetü'l-Menâri'l-İslâmiyye, Kuveyt), 1994/1415.

İbnü Cemû' es-Saydâvî, Ebu'l-Hüseyn Muhammed b. Ahmed b. Cemî', *Mu'cemu'ş-Şüyûh*, thk. Ömer Abdüsselam, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, (Dâru'l-İman, Trâblus), 1987/1407.

İbnü Ebiddünya Ebu Bekir Abdullah b. Muhammed b. Ubeyd b. Ebi'd-Dünyâ el-Kuraşî el-Bağdâdî (ö.281/894), *et-Teheccüt ve Kıyâmü'l-Leyl*, thk. Muslih b. Cezâ' el-Hârisî, Mektebetü'r-Rüşd, Riyad, 1998/1418.

İbn-i Ebî Hâtim, Ebu Muhammed Abdurrahman İbnü Ebi Hâtim er-Râzî (ö.327/938), *Tefsirü İbn-i Ebî Hâtim*, thk. Es'ad Muhammed Tayyib, el-Mektebetü'l-Asriyye, Sayda.

İbn-i Ebî Şeybe, Ebu Bekir Abdullah b. Muhammed b. Ebî Şeybe el-Absî el-Kûfî (159-235 /775-849), *Musannefü İbni Ebî Şeybe,* thk. Muhammed Avâme, Dâru'l-Kıble / Dâru's-Selefiyye, Hindistan; diğer basım, Mektebetü'r-Rüşd, Riyad, 1409.

İbnü Ebî Bekir Eyyûb ez-Zer'î Ebu Abdillah, 691-751), *Ravzâtü'l-Muhıbbîn ve Nüzhetü'l-Müştâkîn*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1412/1992.

İbnü'l-Esîr Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Abdülkerim el-Cezerî, *Üsdü'l-Ğâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut, 1996/1417.

İbnü'l-Esîr, Ebu'l-Hasen Ali b. Ebi'l-Kerem Hasen b. Muhammed b. Abdülkerim eş-Şeybânî (ö.630), *el-Kâmil fi't-Târih*, Dâru'l-kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1415.

İbn-i Hacer el-Askalânî Ahmed b. Ali b. Hacer Ebu'l-Fadl (ö.773-852 /1371-1448), *el-Metâlibü'l-Âliye*, Dâru'l-Âsıme, Suudiarabistan, 1419.

——, *Fethu'l-Bâri' bi Şerhi Sahihi'l-Buhârî,* thk. M. F. Abdülbâki – M. el-Habib, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, 1379.

——, *el-İsâbe fi Temyîzi's-Sahâbe*, Dâru'l-Cîl, Beyrut, 1412/1992.

——, *Tehzibü't-Tehzib*, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1984/1404.

——, *Lisânü'l-Mizan,* thk. Dâiratü'l-Ma'rifi'n-Nizâmiyye –el-Hind-, Müessesetü'l-A'lemî li'l-Matbûât, 3. Baskı, Beyrut, 1986/1406.

——, *Telhîsü'l-Habîr*, thk. Seyyid Abdullah Hâşim, Medine-i Münevvere, 1964/1384.

İbn Hacer el-Heytemî el-Mekkî (899-974 /1494-1567)**,** *el-İfsâh an Ehâdîsi'n-Nikâh*, thk. Muhammed şekûr el-Meyâdîni, Dâru Ammâr, Amman/Ürdün, 1406.

İbn-i Hibbân, Muhammed İbn-i Hibban b. Ebû Hatim et-Temimî el-Bestî (ö.354/965), *Sahîhu İbn-i Hibbân bi Tertîbi İbn-i Belbân,* thk. Şuayb el-Erneût, Müessesetü'r-Risâle, 2. Baskı, Beyrut, 1993-1414.

——, *el-Mecrûhîn mine'l-Muhaddisîn ve'd-Duafâ' ve'l-Metrûkîn* thk. Mahmud İbrahim Zâyid, Dâru'l-Va'y, Halep, 1396.

——, *es-Sikât*, Dâru'l-Fikr, 1975/1395.

İbn Hişam Abdülmelik b. Hişâm b. Eyyub el-Hımyerî Ebu Muhammed (ö.213/828), *es-Sîretü'n-Nebeviyye,* thk. Abdürraûf Sa'd, Dâru'l-Cîl, Beyrut, 1411.

İbn-i Kesîr İsmail İbn Ömer İbn Kesîr Ebu'l-Fidâ (ö.774/1372), *el-Bidâye ve'n-Nihâye,* Mektebetü'l-Meârif, Beyrut, tsz.

——, *Tefsir-i İbn-i Kesîr,* Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1401.

——, *Muhtasar Tefsîr*, İhtisar ve Tahk. M. Alî es-Sâbûnî, 7. baskı, Beyrut, 1402/1981.

İbnü Kudâme Abdullah b. Ahmed b. Muhammed b. Kudâme Ebu Muhammed, *Kitâbü't-Tevvâbîn*, thk. Abdülkâdir el-Erneût, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1983/1403.

İbnü Kuteybe (213-276), *Ğarîbü'l-Hadîs*, Mektebetü'l-Ânî, Bağdat, 1397.

İbn-i Mâce Muhammed b. Yezî Ebu Abdillah el-Kazvînî (207-275 /822-888), *es-Sünen (Sünen-i İbn-i Mâce),* thk. Muhammed Fuâd Abdülbâkî, Dâru'l-Fikr, Beyrut, tsz.

İbnü Manzur, Muhtasaru Târîhi Medîneti Dımeşk li'bn-i Asakir, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1984.

İbnü'l-Mutarriz, Ebulfeth Nâsırüddin b. Abdüsseyid b. Ali b. Mutarriz, *el-Muğrib fî Tertîbi'l-Mu'rib*, Mektebetü Üsâme b. Zeyd, Haleb, 1979.

İbnü'l-Mülakkin Sirâcüddin Ebu Hafs Ömer b. Ali (ö.804/1401), *el-Bedrü'l-Münîr fî Tahrîci'l-Ehâdîsi ve'l-Âsâri'l-Vâkıa fi'ş-Şerhi'l-Kebîr,* thk. Mustafa Ebu'l-Ğayd – Abdullah b. Süleyman – Yasir b. Kemal, Dâru'l-Hicret, Riyad, 2004/1425.

İbnü'n-Neccâr el-Bağdâdî Muhıbbüddin Ebû Abdillah Muhammed b. Mah-

mud b. el-Hasan b. Hibetullah b. Mehâsin (ö.643), Zeylü Târîhi Bağdât, thk. Mustafa Abdülkadir Atâ, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

İbn-i Sa'd, Muhammed b. Sa'd b. Menî' Ebu Abdillah el-Basrî ez-Zührî (ö.233/847), *el-Tabakâtü'l-Kübra*, Dâru Sâdır, Beyrut, 1968.

İbnü Şâhin, *el-Mu'cem*,

İhsan Atasoy, *Kulluğu İçinde Bir Sultan: Tahirî Mutlu*, Nesil Yayınları, İstanbul, tsz.

el-Kâdî el-Tennûhî Ebu Ali el-Muhassin b. Ali b. Muhammed Tenuhi (ö.384/994), *Neşvâru'l-Muhâdara ve Ahbâru'l-Müzâkere*, thk. Abbud Salici, Dâru Sadır, Beyrut, 1971/1391 - 1973/1393.

el-Kuşeyrî Ebü'l-Kâsım Zeynülislam Abdülkerim b. Hevazin (376-465/ 986-1072), *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*, tahkik Mahmûd b. Şerif, Abdülhalim Mahmûd, Dârü'l-Kütübi'l-Hadise, Kahire, 1972.

el-**Kurtubî** Ebu Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî el-Hazrecî (ö.671/1272), *el-Câmi' li Ahkâmi'l-Kur'ân (Tefsir-i Kurtubî)*, thk. Hişâm Semîr el-Buhârî, Dâru Âlemi'l-Kütüb, Riyad, 2003/1423.

el-**Kuzâî** Muhammed b. Selâme b. Ca'fer Ebu Abdillah (ö.454/1062), *Müsnedü'ş-Şihâb*, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 1986/1407.

Mâlik b. Enes Ebu Abdillah el-Esbahî (93-179 /711-795), *Muvatta' İmam Mâlik*, thk. Muhammed Fuâd Abdülbâki, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Mısır, tsz.

M. Asım Köksal (1331-1418 /1913-1998), *Peygamberler Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, tsz.

M. Fethullah Gülen, *Prizma-4*, Nil Yayınları, İstanbul, 2004.

——, *Ölümsüzlük İksiri*, Nil Yayınları, İstanbul, 2009.

——, *Beyan (Dar Bir Çerçevede Kadın)*, Nil Yayınları, İstanbul, 2010.

——, *Sonsuz Nur*, Nil Yayınları, İstanbul, 2003.

——, *Çekirdekten Çınara (Bir Başka Açıdan Ailede Eğitim)*, Nil Yayınları, İstanbul, 2010.

M. Yusuf Güven, *Gözümü Haramdan Nasıl Korurum*, Işık Yayınları, İstanbul, 2010.

Mevdûdî Seyyid Ebü'l-A'la (ö.1399/1979), *Tefhîmü'l-Kur'ân*, Merkez-i Mekteb-i İslamî, Delhî, 1993.

Mevlânâ Celâlüddin er-Rûmî Muhammed b. Muhammed b. Hüseyin (603-671 /1207-1273), *Mesnevî-yi Şerîf*, (Tercümesi ve Şerhi: Tâhirü'l-Mevlevî Olgun, ö.1951), Şamil Yayınları, İstanbul, 2000.

——, *Mesnevî Tercümesi: Konularına Göre Açıklamalı*, trc. Şefik Can, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1997.

Muhammed Ali b. Allân es-Sıddîkî, *İthâfü'l-Fâdıl bi'l-Fi'li'l-Mebnî li Ğayri'l-Fâil*, thk. İbrahim Şemsüddin, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 2001.

Muhammed b. Tâhir el-Makdisî (ö.507/1113), *Zahîratü'l-Huffâz,* Dâru's-Selef, Riyad, 1996/1416.

Muhammed Hamdi Yazır (ö.1877/1942), *Hak Dini Kur'an Dili,* Sadeleştiren: Heyet (İ. Karaçam, E. Işık, N. Bolelli, A Yücel), Feza Gazetecilik ve Azim Dağıtım, İstanbul; ayrıca Hak Dini (Orijinal), Eser Neşriyat, İstanbul, Tsz.

el-**Müttekî**, Alauddîn Ali b.Husâmüddîn el-Hindî (ö.975/1567), *Kenzu'l-Ummâl fî Süneni'l-Akvâl ve'l-Efâl,* Müessetü'r-Risâle, Beyrut, 1993.

el-**Münâvî,** Zeynüddin Muhammed Abdurrauf b. Tâcü'l-ârifîn b. Ali (924-1031 /1518-1621), *Feyzü'l-Kadir Şerhu Câmii's-Sağîr,* el-Mektebetü't-Ticâriyyetü'l-Kübrâ, Mısır, 1356; diğer basım: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1415/1994.

Müslim b. el-Haccâc Ebu'l-Hüseyn el-Kuşeyrî en-Nîsâbûrî (206-261 /821-874), *Sahîhu Müslim,* thk. Muhammed Fuâd Abdülbâkî, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut, tsz.

en-**Nesâî** Ahmed b. Şuayb Ebu Abdirrahman (215-303 /830-915), *es-Sünenü'l-Kübrâ,* thk. Dr. Abdülgaffâr Süleyman el-Bündârî – Seyyid Kisravî Hasan, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1991/1411.

——, *es-Sünen (el-Müctebâ mine's-Sünen),* thk. Abdülfettâh Ebû Ğudde, Mektebü'l-Matbûâti'l-İslâmiyye, 2. Baskı, Halep, 1986/1406.

en-**Nesefî** Ebu'l-Berekât Abdullah b. Ahmed b. Mahmud (ö.710/1310), *Medârikü't-Tenzîl ve Hakâiku't-Te'vîl (Tefsiru'n-Nesefî),* thk. Mervân Muhammed eş-Şiâr, Dâru'n-Nefâis, Beyrut, 2005.

en-**Nüveyrî** Şihâbüddin Ahmed b. Abdülvehhab, *Nihâyetü'l-Ereb fî Fünûni'l-Edeb*, Dâru'l-kütüb, Beyrut, 2004/1424.

er-**Rûyânî** Ebu Bekir Muhammed b. Harun (ö.307/919), *Müsnedü'r-Rûyânî,* Müessesetü Kurtuba, Kahire, 1416.

Ramazan Hûb, *Tarihte Yaşanmış Sırlı Olaylar*, Kırk Kandil Yayınları, İstanbul, 2009.

er-**Râzî** Fahruddin eş-Şâfiî (544-604 /1149-1207), *et-Tefsîru'l-Kebîr (Mefâtîhu'l-Ğayb),* Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 2000/1421.

es-**Sa'lebî**, Ebu İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrahim en-Nîsâbûrî, *el-Keşf ve'l-Beyân (Tefsir)*, Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, Beyrut, 2002/1422.

Said Demirtaş, *İffeti Yaşayanlar*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2009.

es-**Sehâvî**, Ebu'l-Hayr Şemseddin Muhammed b. Abdurrahman b. Muhammed, (ö.902/1497), *el-Mekâsıdü'l-Hasene fî Beyânin Kesîrin mine'l-Ehâdîsi'l-Müştehira ale'l-Elsine,* thk. Muhammed Osman el-Haşet, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1405/1985.

es-**Serrâc el-Kâri'**, Ebû Muhammed Ca'fer b. Ahmed b. el-Hüseyin el-Bağdâdî (417-500/ 1126-1206), *Mesâriu'l-Uşşâk*, thk. Muhammed Hasan Muhammed Hasan İsmail, Ahmed Rüşdi Şehhate, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1998/1419.

Suat Yıldırım, Prof.Dr., *Kur'ân-ı Kerim ve Meal-i Hakîm*, Işık Yayınları, İstanbul, 2002/1423.

es-**Suyutî** Ebu'l-Fadl Celalüddin Abdurrahman Ebî Bekir (849-911 /1445-1505), *ed-Dürrü'l-Mensûr fi't-Te'vîli bi'l-Me'sûr,* Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1993.

——, *Câmiu's-Sagîr (Feyzü'l-Kadir'le birlikte),* Beyrut, 1972.

——, *Câmiu'l-Ehâdîs li'l-Câmi'is-Sağîr ve Zevâidihî ve'l-Câmii'l-Kebîr,* Matbaatü Muhammed Hâşim el-Kütübî, Dımeşk, Tsz.

——, *el-Fethu'l-Kebîr fî dammi'z-ziyâdeti ile'l-câmii's-sağîr*, thk. Yusuf en-Nebhânî, Dâru'l-fikr, Beyrut, 1423/2003.

——, *el-Hasâisu'l-Kübrâ*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1985/1405.

eş-**Şeybânî** Ahmed b. Amr b. ed-Dahhâk Ebu Bekr (206-287), *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, thk. Dr. Bâsim Faysal Ahmed el-Cevâbire, Dâru'r-Râye, Riyad, 1991/1411.

et-**Taberânî**, Ebu'l-Kasım Süleyman b. Ahmed b. Eyyûb (260-360 /844-970), *el-Mu'cemü'l-Kebîr,* Dârü'l-İhyai't-Türasi'l Arabî, Beyrut, 1983/1404;

diğer basım, thk. Hamdi b. Abdülmecid es-Selefî, Mektebetü'l-Ulûm-i ve'l-Hikem, Musul, 1983.

——, *el-Mu'cemu'l-Evsat*, Dâru'l-Harameyn, Kâhire, 1415.

——, *el-Mu'cemu's-Sağîr*, el-Mektebü'l-İslâmî, Beyrut, 1405/1985.

——, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 1405/1984.

——, *ed-Duâ*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1413.

et-Taberî Muhammed İbn-i Cerîr (224-310), *Câmiu'l-Beyân fî Te'vîli'l-Kur'ân (Tefsîr-i Taberî)*, thk. Ahmed Muhammed Şakir, Müessesetü'r-Risale, 2000/1420.

——, *Târihu'l-Ümem ve'l-Mülûk*, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1407.

Tâhir İbnü Âşûr (ö.1393), *et-Tahrîr ve't-Tenvîr (Tefsîru İbn-i Âşûr)*, Müessesetü't-Târîhu'l-Arabî, Beyrut, 2000/1420.

et-**Tahtâvî** Ahmed b. Muhammed b. İsmail el-Hanefî (ö.1231/1815), *Hâşiyetü't-Tahtâvî alâ Merâki'l-Fellâh,* el-Matbaatü'l-Kübra'l-Emîriyye bi Bolak, Mısır, 1318.

et-**Tayâlisî** Ebu Dâvud Süleyman b. Davud b. Cârud (ö.204/819), *Müsnedü't-Tayâlisî,* thk. Dr. Muhammed b. Abdülmuhsin et-Türkî, Dâru Hicr li't-Tıbâa ve'n-Neşr / Mektebetü Ebi'l-Muâtî, Kâhire, 1999/1419; diğer basım, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, tsz.

Temmâm b. Muhammed er-Râzî Ebu'l-Kâsım (330-414 /941-1023), *el-Fevâid li Temmâm er-Râzî,* Mektebetü'r-Rüşd, Riyad, 1412.

es-**Sâlebî**, Ebû İshak Ahmed b. Muhammed b. İbrâhim en-Nisaburî (ö.427/1035), *Kısasü'l-enbiya (Arâisü'l-Mecâlis)*, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, Leiden, 1985.

es-**Serahsî** Ebû Bekr Şemsüleimme Muhammed b. Ahmed b. Sehl (ö.483/1090), *el-Mebsut*, Çağrı yayınları, İstanbul, 1983/1403; Matbaatü's-Saade, Kahire, 1324.

es-**Suyûtî**, Ebu'l-Fadl Celalüddin Abdurrahman İbnü Ebî Bekir İbnü Muhammed İbnü Sâbikuddîn (849-911 /1445-1505), *el-Leâli'l-Masnûa*, thk. Ebu Abdurrahman Salâh, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1996/1417.

es-**Süheylî**, Ebü'l-Kâsım Abdurrahman b. Abdullah b. Ahmed, (ö.581/1185), *er-Ravzü'l-Ünüf fî şerhi's-Sireti'n-nebeviyye li-İbn Hişam***,** thk. Taha Abdürrauf Sa'd, Dârü'l-Ma'rife, 1978/1398.

Şadi Eren, Doç. Dr., *Olaylar ve Örneklerle Nefis Terbiyesi*, Nesil Yayınları, İstanbul, 2004.

eş-**Şevkânî** Ebu Abdillah Muhammed b. Ali b. Muhammed el-Havlânî (ö.1250/1834), *Neylü'l-Evtâr min Ehâdîsi Seyyidi'l-Ahyâr Şerhu Müntekal-Ahbâr*, İdâretü't-Tıbâati'l-Münîriyye, thk. Muhammed Münîr ed-Dımeşkî, Mısır, tsz.; Diğer basım için bkz, thk.Mustafa el-Babi el-Halebi, Kahire, 1971.

Tâhir İbnü Âşûr (ö.1394/1973), *et-Tahrîr ve't-Tenvîr*, Müessesetü't-Târîhi'l-Arabî, Beyrut, 2000/1420.

et-**Tayâlisî** Ebu Dâvud Süleyman b. Davud b. Cârud (ö.204/819), *Müsnedü't-Tayâlisî,* thk. Dr. Muhammed b. Abdülmuhsin et-Türkî, Dâru Hicr li't-Tıbâa ve'n-Neşr / Mektebetü Ebi'l-Muâtî, Kâhire, 1999/1419; diğer basım, Dâru'l-Ma'rife, Beyrut, tsz.

et-**Tirmizî**, Ebû İsa b. Muhammed b. İsa b. Sevre es-Sülemî (ö.279/892), *es-Sünen (Sünen-i Tirmizî),* thk. Ahmed Muhammed Şâkir, Dâru İhyâi Türâsi'l-Arabî, Beyrut, tsz.

el-**Ukaylî** Ebu Ca'fer Muhammed b. Amr b. Musa b. Hammâd el-Mekkî (ö.322/933), *ed-Duafâü'l-Kebîr,* thk. Dr. Abdülmu'tî Emîn Kal'acî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, tsz.

el-**Vâkıdî**, Ebû Abdullah Muhammed b. Ömer b. Vakıd el-Eslemî (ö.207/823), *el-Meğâzî*, thk. Marsden Jones, Âlemü'l-Kütüb, Beyrut, 1966.

ez-**Zehebî**, Şemseddin Muhammed b. Ahmed b. Osman (673-748 /1274-1347), *Siyerü A'lâmi'n-Nübelâ*, Müessesetü'r-Risale, Beyrut, 1406/1986.